

NAGYKOVÁCSI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA

2094 Nagykovácsi, Kossuth u. 101

NAGYKOVÁCSI ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI
ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

„Oszatlan tetszést az arat, mi hasznosat, édest jól
elegyítve tanít, s közben komoly élvezetet nyújt...”

(Horatius)

Tartalomjegyzék

1	BEVEZETÉS	5
1.1	A pedagógiai program jogszabályi alapjai.....	5
1.2	AZ ISKOLA JOGI STÁTUSA	5
1.2.1	Az iskola neve.....	5
1.2.2	Az intézmény székhelye.....	5
1.2.3	Az intézmény típusa:.....	5
1.2.4	Az intézmény működési területe:.....	5
1.2.5	Az iskola alapítója és fenntartója:.....	5
1.2.6	Az iskola jogállása.....	6
1.2.7	Az iskola alaptevékenységei.....	6
1.2.8	Az iskola kiegészítő tevékenysége.....	6
1.2.9	Vállalkozási tevékenysége.....	6
1.2.10	Az iskola vagyona, a vagyon feletti rendelkezés.....	6
1.3	Az iskola bemutatása	6
1.3.1	Az iskola története.....	6
1.3.2	Az iskola és a település kapcsolata.....	7
1.3.3	Hagyományaink.....	7
1.3.4	Egyéb rendezvények felsorolása a teljesség igénye nélkül:.....	7
1.3.5	Együttesek.....	8
1.3.6	Eredmények.....	8
2	AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA	11
2.1	Pedagógiai alapelveink.....	11
2.2	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai.....	11
2.3	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka feladatai.....	12
2.4	A nevelő-oktató munkánk pedagógiai eljárásai.....	12
2.5	Nevelő-oktató munkánk pedagógiai eszközei.....	13
3	A SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	13
4	A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK 14	
5	A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK	16
6	A SZÜLŐK, A NÖVENDEKEK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, FEJLESZTÉSE	16
6.1	A növendékek és a pedagógusok együttműködésének fórumai:.....	16
6.2	Szülők, pedagógusok együttműködésének formái	17
6.2.1	A szülői értekezlet feladata:.....	17
6.2.2	Fogadóóra:.....	17
6.2.3	Nyílt tanítási napok:.....	17
6.2.4	Írásbeli tájékoztató:.....	17
6.2.5	Iskolai rendezvények, bemutatók,.....	18

7	A KÉPZÉS RENDJE	18
7.1	A tanulói jogviszony létesítésének feltételei	18
7.1.1	Zeneművészeti ág:	18
7.1.2	Táncművészeti ág:	18
7.1.3	Képző-, és iparművészeti ág:	18
7.1.4	Szín-, és bábművészeti ág:	19
7.2	Magasabb évfolyamba sorolás	19
8	MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK, FEJLESZTÉSEK	20
8.1	A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei	20
8.1.1	Iskola épület:	20
8.1.2	Pedagógus továbbképzés	21
9	AZ ISKOLA ELLENŐRZÉSI- ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE	21
9.1	Az intézmény munkájának ellenőrzése	21
9.1.1	Az iskola belső ellenőrzésének feladatai:	21
9.1.2	Az iskola belső ellenőrzésekor az alábbi követelményeket kell figyelembe venni:	22
9.1.3	Az ellenőrzés szintjei:	22
9.1.4	Az ellenőrzési terv az alábbiakat tartalmazza:	22
9.1.5	Az ellenőrzés formái:	23
9.1.6	Az intézményben folyó munka értékelése, mérése	23
10	A HELYI TANTERV	24
10.1	TÁNCMŰVÉSZETI ÁG	24
10.1.1	AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI	24
10.1.2	AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI	24
10.1.3	AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA	25
10.1.4	Néptánc tanszak	41
10.1.5	FOLKLÓRISMERET	55
10.1.6	Népi ének tantárgy	65
10.2	KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG	66
10.2.1	AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI	66
10.2.2	A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI	66
10.2.3	AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA	67
10.2.4	AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS KÖVETELMÉNYEI	68
10.3	SZÍN –ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG	73
10.3.1	AZ ALAPFOKÚ SZÍN-ÉS BÁBMŰVÉSZETI KÉPZÉS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI	73
10.3.2	AZ ALAPFOKÚ SZÍN –ÉS BÁBMŰVÉSZETI KÉPZÉS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI	74
10.3.3	AZ ALAPFOKÚ SZÍN –ÉS BÁBMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA	75
10.4	Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások és azok óraszámjai	77
10.4.1	Tanórán kívüli foglalkozások	77
10.5	Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak szakirányú feladatai, követelményei, az előírt tananyag	78
10.5.1	Drámajáték	78
10.5.2	Előképző évfolyamok ELSŐ évfolyam	80

10.5.3	Alapfokú és továbbképző évfolyamok ELSŐ évfolyam	82
10.5.4	Második évfolyam	83
10.5.5	Harmadik évfolyam	85
10.5.6	Negyedik évfolyam.....	87
10.5.7	Ötödik évfolyam	88
10.5.8	Hatodik évfolyam	90
10.5.9	Színjáték.....	91
10.5.10	Hetedik évfolyam	94
10.5.11	Nyolcadik évfolyam.....	97
10.5.12	Kilencedik évfolyam.....	101
10.5.13	Tizedik évfolyam.....	104
10.5.14	Beszédgyakorlatok.....	107
10.5.15	Első évfolyam.....	109
10.5.16	Második évfolyam	110
10.5.17	Harmadik évfolyam	111
10.5.18	Negyedik évfolyam.....	112
10.5.19	Ötödik évfolyam	113
10.5.20	Hatodik évfolyam	114
10.5.21	Hetedik évfolyam	115
10.5.22	Nyolcadik évfolyam.....	116
10.5.23	Első évfolyam.....	119
10.5.24	Második évfolyam	120
10.5.25	Harmadik évfolyam	121
10.5.26	Negyedik évfolyam.....	122
10.5.27	Ötödik évfolyam.....	123
10.5.28	Hatodik évfolyam	124
10.5.29	Hetedik évfolyam	125
10.5.30	Nyolcadik évfolyam.....	126
10.5.31	Vers- és prózamondás.....	126
10.5.32	Első évfolyam.....	129
10.5.33	Második évfolyam	130
10.5.34	Harmadik évfolyam	131
10.5.35	Negyedik évfolyam.....	132
10.5.36	Ötödik évfolyam.....	133
10.5.37	Hatodik évfolyam	134
10.5.38	Hetedik évfolyam	135
10.5.39	Nyolcadik évfolyam.....	136
10.5.40	Kilencedik évfolyam.....	137
10.5.41	Tizedik évfolyam.....	138
10.5.42	Bábjáték tanszak.....	139
10.6	ZENEMŰVÉSZETI ÁG.....	145
10.6.1	AZ ALAPFOKÚ ZENEMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI	145
10.6.2	A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI.....	145
10.6.3	A KÉPÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE	146
10.7	Jazz-zene tanszak.....	151
10.7.1	Jazz-zongora szak.....	151
11	A TANKÖNYVEK ÉS SEGÉDLETEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI	155
12	ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK.....	156

1 BEVEZETÉS

1.1 A PEDAGÓGIAI PROGRAM JOGSZABÁLYI ALAPJAI

- Az 1993. évi LXXIX. törvény a közoktatásról és módosításai.
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló többször módosított 11/1994.(VI.8.) MKM rendelt.
- A 32/1999. OM rendelettel módosított 27/1998. (VI.10.) MKM rendelet az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja.
- Az 1/1998. OM rendelet 7.sz. melléklete: Jegyzék a nevelési-oktatási intézmények kötelező (minimális) eszközeiről és felszereléséről.
- Az intézmény érvényes Szervezeti és Működési Szabályzata.

1.2 AZ ISKOLA JOGI STÁTUSA

1.2.1 Az iskola neve

- Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola

1.2.2 Az intézmény székhelye

- 2094 Nagykovácsi, Kossuth Lajos u. 101.

1.2.3 Az intézmény típusa:

- Alapfokú művészetoktatási intézmény

1.2.4 Az intézmény működési területe:

- Pest Megye, Közép-Magyarországi Régió

1.2.5 Az iskola alapítója és fenntartója:

- Nagykovácsi Zenei Alapítvány

1.2.6 Az iskola jogállása

- Az iskola jogi személy.

1.2.7 Az iskola alaptevékenységei

- TEÁOR: 8520 Alapfokú oktatás
- ezen belül az alábbi művészeti ágak oktatása:
- Zeneművészet
- Képző és iparművészet
- Táncművészet
- Színművészet

1.2.8 Az iskola kiegészítő tevékenysége

- nincs

1.2.9 Vállalkozási tevékenysége

- nincs

1.2.10 Az iskola vagyona, a vagyon feletti rendelkezés

1. Az iskola működéséhez szükséges anyagi eszközöket a fenntartó bocsátja a rendelkezésére
2. Az így rendelkezésre bocsátott vagyonnal, mint saját tulajdonával, a fenntartó által megállapított éves költségvetés keretein belül önállóan gazdálkodik.
3. Az intézmény tulajdonában ingatlan vagyon nincs.
4. A fenntartó által rendelkezésre bocsátott anyagi eszközökből vásárolt ingó vagyontárgyak az iskola saját tulajdonát képezik.

1.3 AZ ISKOLA BEMUTATÁSA

1.3.1 Az iskola története

Nagykovácsi története egészen a XI. századig nyúlik vissza, de a falu életét mindig is meghatározta a főváros, illetve Buda közelsége. A lakosság összetétele a történelem során sokszor drámai módon (török hódoltság, kitelepítés) átrendeződött. Manapság is nagy változásnak lehetünk tanúi. A főváros zajától „menekülő” – nagyrészt értelmiségiek – kedvelt célpontjává vált a hegyek közt megbújó kis község. A folyamatosan gyarapodó népesség igényei természetesen kulturális téren is jelentkeztek. Több eredménytelen kezdeményezés után végül 1995-ben alakult meg a Nagykovácsi Zenei Alapítvány, mely elsődleges céljaként a Nagyko-

vácsi Zeneiskola fenntartását jelölte meg. Az alapításban elsősorban helybeli művészek vettek részt. Az ő kapcsolataiknak köszönhetően kiváló, neves tanárokból álló tantestületet sikerült összekovácsolni. Erre szükség is volt, mert az egyre növekvő tanulói létszám egyre nagyobb feladatok elé állította az iskola vezetését és nevelőit. A pedagógusok egy része Nagykovácsiban lakik, de sokan járnak Budapestről is tanítani.

Az évek során nemcsak a növendékek, hanem a tanszakok száma is jelentősen gyarapodott. 2001 szeptemberétől az iskola új, Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola néven működik. Ebben az évben indult el a Képző-és iparművészeti ág textilműves tanszaka. 2003 szeptemberétől pedig két újabb társművészetet kapcsolunk be iskolai oktatásunkba, a Táncművészeti ág balett tanszakát és a Színművészet-bábművészeti ág, színjáték tanszak drámajáték tagozatát.

1.3.2 Az iskola és a település kapcsolata

Egy iskola egy nagyvárosban sem élhet elszigetelten. Fokozottan érvényes ez egy kis településen. A Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola és a Nagykovácsi Zenei Alapítvány a kezdetektől fogva feladatának tekintette a község kulturális életének fellendítését, hangversenyek, kiállítások, zenei táborok szervezését, alkotó közösségek, együttesek létrehozását. Mindehhez lehetőséget biztosított az a tény is, hogy a tanárok nagy része előadó művészként, illetve kiállító művészként is tevékenykedik. Hogy a feladatoknak valóban sikerült megfelelni, bizonyítja az önkormányzat által 1999-ben adományozott "Nagykovácsiért" kitüntetés is.

1.3.3 Hagyományaink

- Mozart: Requiem novemberben,
- adventi koncert és kiállítás decemberben,
- farsangi koncert és bál februárban,
- évváró koncert és képzőművészeti bemutató júniusban,
- rézfúvós zenei tábor júniusban,
- népzenei tábor júliusban,
- képzőművész tábor júniusban,
- Viva la Musica: legalább évi két közös koncert a VII.ker. Molnár Antal Zeneiskolával, a Lauder Javne Zeneiskolával és a Ránki György Művészeti Iskolával (Ráckeve),
- közös koncert az Amerikai Nemzetközi Iskola növendékeivel.

1.3.4 Egyéb rendezvények felsorolása a teljesség igénye nélkül:

- Az iskola bekapcsolódott a Nagykovácsi "Linum" Fesztivál szervezésébe, 2003-ban

- külön koncerten mutatkoztak be tehetséges növendékeink,
- Buda-környéki Zeneiskolák Találkozója (1998. Nagykovácsi),
- Kocsis Zoltán előadása "Bartók és a metronóm" címmel (2000. április),
- Fuvolástalálkozó a Járdányi Pál és a Dorogi Zeneiskolával közösen (2000. április),
- V4 pályázattal a párkányi, prágai zeneiskolákkal közös programok (2006-2007)

Iskolánk növendékei számos, a község önkormányzata, illetve más szervezetek által rendezett programokon is részt vesznek. Ilyenek például:

- Karácsonyi vásár, falunap,
- Szoboravatások, állami ünnepek,
- Hangversenyek a „Környezet a gyermekekért" Alapítvány szervezésében,
- Koncertek az Idősek Világnapján,
- Hidegkúti Fesztivál
- Budakeszi Erkel Napok

1.3.5 Együttesek

- Az iskolában több tanár aktívan foglalkozik a reneszánsz és barokk zene előadásával. Így alakulhatott meg 1999-ben első együttesünk, a "Vietorisz" Együttes, amelynek külföldi fellépései is vannak. Járt már az együttes Hollandiában és Szlovákiában is, ahol valószínűleg visszatérő vendégek lesznek,
- elkezdődött az „utánpótlás” biztosítása is, a Kisvietorisz Együttes megalakulásával,
- iskolánk legnépesebb szakán, a fuvol a szakon működik a Tücsök zenekar,
- nagyon szép sikereket ért el a Füzike népi énekes csoport,
  - A balett tanszak Isadora tánc –és majorette csoportja számos fellépésen, versenyen öregbítette iskolánk hírnevét.
  - A Rézpatkó néptáncgyüttes határmenti és távolabbi településekre is jár fesztiválokra, versenyekre

1.3.6 Eredmények

1997.

Polner Andrea és Polner Krisztina felvételt nyert a Weiner Leo Zeneművészeti Szakközépiskolába. Tanár: Czidra László.

1999/2000

Novemberben a Népzenei Versenyen (Érd):

Emléklap: **Révész Ágnes, Sörös Tímea** (ének)

I. díj: **Füleki Hajnalka** (ének),

II. díj: **Havasi Gergő** (népi hangszer)

II. díj: **Mucsi Gábor** (népi hangszer)

II. díj: **Sótonyi Márk** (nép hangszer)

III. díj: **Bedő Eszter** (ének) Tanár: Czidráné Bodza Klára.

Januárban részt vettek a Ceglédi Fuvolaversenyen (válogató):

Havasi Zsuzsanna, Janits Ágnes, Tóth Anna, Váry Johanna.

Tanáraik: Ráczné Sztancsik Erika és Turjay Rita.

Februárban a Balassagyarmati Négykezes Zongoraversenyen részt vett Sajermann Zsófia, Sándor Viktória és a nívó díjas **Ligeti Anna Sára** meghívást kapott az Európai Zongora Találkozóra.

Tanár: Nagy Erika.

Márciusban a Kaposvári Országos Fuvolaversenyen továbbjutó növendék: **Tóth Anna.**

Tanár: Ráczné Sztancsik Erika.

Szintén márciusban a Pomázi Tekerős Találkozón emléklapot kapott a **Népzenei Tanszak.**

Tanár: Romhádi Krisztián

2000/2001

A tanulmányi versenyen: I. díj: **Német Nikolett** (ének) számára, aki továbbjutott a budapesti döntőbe,

- Tanár: Czidráné Bodza Klára.

A Pesovár Ferenc Országos Csoportos Népdaléneklési Versenyen (Budakalász) első szinten aranyérmet kapott a "**FÜZIKE**"-Csoport, továbbá ezüstérmes lett **Schön Boglárka és Német Nikolett.**

- Tanár: Czidráné Bodza Klára.

A népzenei tanulmányokat folytató **Dóra Áron** - produkciója alapján - lemezfelvételt nyert.

- Tanár: Ladányi Ferenc

2001/2002

A Balassagyarmati Fuvoladuó és Kisegyüttes versenyen

- Nívó díjat kapott Tóth Anna és Czédulás Eszter

- Tanár: Sztancsik Erika

- Kiemelt Nívó díjat kapott Váry Johanna és tanára Sztancsik Erika, aki a Tanári Nívó díjat is megkapta.

2002/2003

- Váry Domonkos felvételt nyert a Bartók Béla Zeneművészeti Szakközépiskolába

- Tanára: Lorenzné Farkas Zsuzsa

- Pest Megyei Területi Népdaléneklési Verseny (Pomáz) Arany minősítést kapott : Bazánth Zita, Bedő Eszter, Lukácsi Katalin
  - Tanáruk: Czidráné Bodza Klára
- Pest Megyei Népdaléneklési Verseny (Gödöllő) Vándorserleget kapott a Füzike Együttes különdíjat kapott Schenk Réka
  - Tanáruk: Czidráné Bodza Klára
- Balassagyarmati Országos Négykezes Verseny – Dicsérő oklevelet kapott: Sándor Viktória és Soltész András
  - Tanáruk: Wambach Krisztina

2003/2004

- Kertész Dávid felvételt nyert a Szent István Zeneművészeti szakközépiskolába
  - Tanárai: Kormos Mária, Kiss Gergely
- Megyei gitárversenyen II. helyezett lett Péteri Dávid, nívó díjat kapott Balogh Eszter és dicsérő oklevelet Kalocsay Károly.
  - Tanáruk: Lorenz Dávid

2 AZ ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLJAI, FELADATAI, ESZKÖZEI, ELJÁRÁSAI

2.1 PEDAGÓGIAI ALAPELVEINK

Minden iskolában sokféle és szerteágazó tevékenység folyik, ill. folyhat. Mégis, ami hitünk szerint egy jó iskolát megkülönböztet a többtől - többek között - az az, hogy rendelkezik olyan alapvető értékkel/értékekkel, jellegzetességekkel, amik egész működését áthatják, amik minden iskolán belüli és iskolán kívüli tevékenységében megmutatkoznak.

A nevelés két alapvető tényezője: a pedagógus és a növendék egyenrangú félként vesz részt a folyamatban, közöttük aktív kölcsönhatás van. A nevelő vezető, irányító, kezdeményező szerepe érvényesül a pedagógiai légkör kialakításában, a növendék aktivitásának kibontakozásában, tevékenységük megszervezésében személyiségük fejlesztésében.

Alkotó pedagógiai légkör megvalósítására törekszünk, melynek jellemzői egyfelől az igényesség, másrészt a növendékek jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, türelem, bizalom, megértés, igazságosság.

Minden tanulóknak biztosítjuk az egyéni adottságai, képessége és tehetsége szerint az önmegvalósítás lehetőségét. A harmonikus személyiségfejlődés érdekében a gondolkodási képességeket, az érzelmi-akarati jellemzőket, a testi és lelki egészséget egyaránt gondozzuk.

A tehetségek fejlesztését kiemelten kezeljük, a kreatív képességek kialakításához pozitív környezeti hatásokat (motivációs tényezőket: kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy) biztosítunk. A kommunikációs és viselkedéskultúra elsajátításával kialakítjuk a tárgyi és személyes világunkban való tájékozódás képességét. Reális önismeret és életsemlélet kialakításával segítjük a megfelelő továbbtanulási irány illetve pálya kiválasztását.

Tantestületünk egyetért abban, hogy alapvető értéknek tekintjük, ami eddig is jellemezte a munkánkat, egy közösséghez, iskolánk közösségéhez, és ezen keresztül a falu közösségéhez, s így a szűkebb és tágabb hazához való kötődés érzését, környezetünk megismerésének és megővésének igényét, valamint más kultúrák, szokások megismerését.

2.2 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA PEDAGÓGIAI CÉLJAI

Az iskola elsődleges célja az ismeretátadás, értékközvetítés, személyiségformálás, másodlagos célja a közösség építés, hogy lehetőséget teremtsen az iskola tagjainak baráti kapcsolatok kiépítésére, az olyan alapvető szükségletek kielégítésére mint a szeretet, az elfogadás, biztonság, megbecsülés, önbecsülés, mely alapvető szükségletei az embernek és az ember önmegvalósításának.

A tanítás-tanulás folyamat során strukturált tudást közvetítünk: az ismeretek megszerzésének, a megértés, az alkalmazás, a magasabb művészeti szintű illetve új körülmények között alkalmazás képességének (kreativitás) kialakításával.

A személyiségfejlesztés céljait szolgálja a művészeti tevékenységre nevelés, a képességek fejlesztése (értelmi, érzelmi, akarat, esztétikai stb.) és a szükségletek alakítása. A tanulási tevékenység közben és a tanulói közösségi élet során fejlesztjük a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, kommunikációs képességeit, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját. Pedagógiai munkánk középpontjában a személyre szóló fejlesztés törekvése áll: meglássuk, meglássuk és továbbfejlesztjük minden egyes gyermekben személyiségének saját értékeit. Arra törekszünk, hogy növendékeinkben kialakuljon a reális önértékelés képessége, a teljesítmény- és sikerorientált beállítódás, az egészséges önbizalom.

Valljuk, hogy a tehetség önmagában nem feltétlenül érték, csak akkor, ha a személyiség fejlődése legalább lépést tart a tehetséggel; nevelésünk tehát az egyoldalúság ellensúlyozására a tehetség és az egész személyiség harmóniájának megteremtésére törekszik. Pedagógiánk alapvető célja egyrészt, hogy különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú növendékeket képességük és tehetségüknek megfelelően készítsünk fel a továbbtanulásra, másrészt arra törekszünk, hogy az alapfokú művészet-oktatás eszközeivel olyan fiatalokat neveljünk, akiket esztétikai ízlésük, igényességük, erkölcsi tartásuk, műveltségük, kultúráltságuk, nyitott személyiségük, kibontakoztatott tehetségük, kommunikációs képességük, szociális érzékenységük alkalmassá tesz arra, hogy önállóan alakítsák sorsukat, hogy korunk kihívásainak mind szakmailag, mind emberileg megfeleljenek és a művészeteket értő és művelő felnőttként éljék le életüket.

2.3 AZ ISKOLÁBAN FOLYÓ NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA FELADATAI

Pedagógiai munkánk középpontjában a személyiségre szóló fejlesztés álljon, az egyéni képességek kibontakoztatása. A tanulói kíváncsiságra, érdeklődésre épített és ezáltal motivált munkában kell fejleszteni a növendékek felelősségtudatát, a kitartás képességét és az érzelmvilág gazdagodását. Tudatosítani kell a szűkebb és tágabb környezetből megismerhető értékeket. Erősíteni kell a humánus magatartásmintákat, szokásokat, a jellem formálásával szolgálni a gyermek személyiségének érését. Tudatosítani kell növendékeinkben a közösség demokratikus működésének értékét és jellemző szabályait. Képviseljék növendékeink az egymás mellett élő különböző kultúrák iránti igényt. Fogékonnyá kell tenni gyermekeinket saját környezetük, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt.

Erősíteni kell az Európához való tartozás tudatát és egyetemes értelemben is készíteni más népek hagyományainak, kultúrájának, szokásainak, életmódjának megismerésére, megbecsülésére. Elő kell segíteni a szocializáció folyamatait. A növendékek kapjanak folyamatos visszajelzést a tanulmányi teljesítményükről és magatartásuk minőségéről.

2.4 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK PEDAGÓGIAI ELJÁRÁSAI

Kiskorú növendékeknél fokozatosan vezetjük át őket a játékközpontú cselekvésekből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Mintákat adunk az ismeretszerzéshez (aktív részvétel az ismeretszerzésben), a feladat –és problémamegoldáshoz. Fejlesztjük a növendékek kreativitását, gondoskodunk egészséges terhelésükről, követjük érési folyamatukat, személyre szóló, fejlesztő értékelést adunk róluk. Értelmi és érzelmi alapozással formáljuk a személyiség erkölcsi arculatát, megismertetjük, gyakoroltatjuk a helyes magatartásformákat. Erősítjük a kortárskapcsolatokat.

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerében meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően visszajelzést, értékelést adunk a növendékek fejlődéséről. Segítjük az önfejlesztő stratégiájuk alakításában őket.

2.5 NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁNK PEDAGÓGIAI ESZKÖZEI.

A pedagógiai eszközök megválasztásában kitüntetett szempontok:

- a) a) minden gyermek számára, az életkori jellemzők figyelembe vételével, képességeinek, érdeklődésének, valamint távolabbi céljainak megfelelő programokat, tevékenységi formákat biztosítani
- b) személyes példamutatással neveljük növendékeinket toleranciára,
- c) a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására

Intézményünkben az alábbi csoportosításban az alábbi nevelési módszereket, eszközöket alkalmazzuk:

A meggyőzés, a felvilágosítás és a tudatosítás módszerei;

- a) A tevékenység megszervezésének módjai: megbízás, ellenőrzés-értékelés, játékos módszerek, gyakorlás;
- b) A magatartásra ható módszerek;
- c) ösztönző módszerek: helyeslés, biztatás, elismerés, szereplési, bemutatkozási lehetőség, dicséret, oklevél, osztályozás, jutalmazás,
- d) A kényszerítő *módszerek*: felszólítás, kizárás az iskolából,
- e) *gátlást kiváltó módszerek, melyek a nevelés sikerét veszélyeztető körülmény kizárását célozzák*: ellenőrzés, figyelmeztetés, elmarasztalás.

3 A SZEMÉLYISÉG FEJLESZTÉSSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A személyiséget a biológiai tényezők (öröklés) és a környezeti, nevelési hatások – egymással szoros kölcsönhatásban - együttesen határozzák meg. A környezeti hatások befolyásolják, hogy az adottságokból mi, mikor és miképpen valósul meg. Ezen tényezők között a legjelentősebb a nevelés-oktatás személyiségformáló hatása.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok négy területre bonthatók:

- a) az értelem kiművelésére (kognitív kompetencia)
- b) segítő életmódra nevelésre (szociális kompetencia)
- c) egészséges és kultúrált életmódra nevelésre (személyes kompetencia)
- d) a szakmai képzés alapozására (speciális kompetencia)

Az alapfokú művészetoktatás ezen területek gondozására nem azonos súllyal biztosít lehetőséget. Képzési rendszerünkben az első és a negyedik terület kap nagyobb hangsúlyt.

A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos iskolai feladatok rendszerét a pedagógiai alapelvekből, célokból, feladatokból, eljárásokból és eszközökből vezetjük le.

A művészeti tevékenység magában hordozza a személyiségformálás specifikus lehetőségét. Valljuk, hogy személyiséget formálni csak az egész személyiségre hatni tudó művészetek jelenlétével lehet. A művészetek táplálják a növendékek kialakuló érzésvilágát, egyfajta minőségre való igényességet alakítanak ki bennük, s egyben szűrőként is szolgálnak az őket ma érő ingerözönben.

A művészetek nevelése biztosítja a személyes tapasztalatszerzést, mint tanulási módszert. A tanulók élményszerűen tapasztalják meg a művészeti stílusok és irányzatok sokszínűségét, valamint azokat a kifejezési formákat, amelyek a zeneművészetben, táncművészetben, képző-és iparművészetben, valamint a színművészetben ötvöződnek. A művészeti neveléssel lehetőséget biztosítunk arra, hogy minden növendék élje át a siker élményét, és ezzel fejlődjön az önismerete és erősödjön egészséges önbizalma. Különösen az egyéni órák keretében van lehetőség olyan meghitt kapcsolat kiépítésére, mely az egyéni képességek fejlesztésén kívül a személyes problémák felvetését és megoldását is megcélozhatja.

Az alapfokú művészeti nevelés feltárja a növendékekben a művészet megörökítő, átörökítő szerepét, megérteti, hogy az alkotás a legértékesebb emberi alapképesség. A művészeti oktatás által létrejött pozitív élmények hozzásegítenek azokhoz az emberi tulajdonságokhoz, magatartási szokásokhoz, amelyek a műveltség területén az eredményes haladás, szereplés összetevői.

A művészetoktatás intenzíven fejleszt számos képességet, transzfer hatása más tudományokra egyértelmű, így az itt tanultak hatékonyan segítik az iskolai munkát. A művészeti oktatás nevelő hatását lemérhetjük a közismereti tárgyak mindegyikével, a tanulók magatartásában, értelmi, etikai, esztétikai fejlődésében. A naponkénti gyakorlások, művek, koreográfiák megtanulásának eredményeképpen fejlődik a memória, a motívumsorok, dallamok és dalszövegek naponkénti memorizálása edzi a bevézési képességet. A kiművelt növendék mozgáskultúrája is hatványozottan fejlődik. A tempó és dinamika betartása, a tánclépések megtanulása a figyelem, a koncentráció állandó munkáját igényli, ezeket fejleszti. Iskolánk együtteseinek, csoportjainak működése és a kamarazenélés előtérbe helyezése az összes tanszakon lehetővé teszi, hogy a növendékek szinte képzés kezdetétől részt vehessenek nyilvános rendezvényeinken. Ezáltal segítséget kapnak szabadidejük egy részének hasznos eltöltéséhez. Ezek a jó hangulatú közösségek, a minőségi munka végzése mellett, szocializációs feladatokat is ellátnak. Ugyanakkor a koreográfiák előadása, a kamarazenélés különös figyelem-összpontosításra és rendre is szoktat.

A művészeti iskolába járó növendékek „szép” iránti elkötelezettsége, igényessége fokozatosan megnyilvánul a munkához való hozzáállásukban és a magatartásuk kulturáltságában is.

4 A TEHETSÉG, KÉPESSÉG KIBONTAKOZÁSÁT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

Intézménytípusunk alapvető feladata a tehetségek gondozása, veleszületett vagy szerzett képességeik továbbfejlesztése, megtalálni számunkra azt az „utat”, amelyen eredményesen haladhatnak előre és az átlagosat túlhaladó teljesítményekre képesek.

A tehetséges tanulók mind a képességek, mind a viselkedés, a magatartás terén eltérnek az átlagtól.

A tehetséges gyerekek nem egyformák. Legfontosabb személyiségjegyük az eredetiség. A kreatív gyerekekre általában magas fokú tudásvágy, kíváncsiság, belső teljesítménykényszer, nagyfokú autonómia, önbizalom, szabad kommunikációra törekvés, csökkentett mértékű alkalmazkodás, az elnyomás és a korlátozás elleni védekezés, a szociális korlátok áthágása jellemző.

A tehetséggondozásban nincs egy igazi út, amely minden gyermek számára járható. Az, hogy milyen programokkal és módszerekkel lehet egy-egy tehetséges gyerekekkel vagy csoporttal foglalkozni csak bizonyos információk birtokában lehetséges megtervezni. Ezek:

- az érintett gyerek, gyerekek életkora,
- milyen szinten állnak, mit tudnak,
- milyen motivációk inspirálják, milyen a feladat iránti elkötelezettségük,
- mit tud a pedagógus szakmailag nyújtani,
- mennyiben lehet számítani a családi háttér támogatására,
- milyen feltételrendszer mellett dolgozik a pedagógus,
- mennyi időt és energiát tud és akar befektetni ebbe a munkába a pedagógus,
- milyen elismerés és kik részéről várható a nevelő extra teljesítményéért.

Mindezek tisztázása után a növendék(ek), szülők bevonásával a lehetséges módszereket közösen megválasztjuk. Ezek:

- „minőségi „ csoportba irányítás (egyéneként eltérő időben) kimagasló tehetségek esetében,
- évugratás, vagy léptetés: amikor egy tanévben esetleg 2 év anyagát is minden nehézség nélkül képes elsajátítani a gyermek,
- gazdagítás, dúsítás: hogy a tanévi anyagot az idő 2/3-a alatt sikerül feldolgozni és a fennmaradó 1/3-nyi időben a növendékek egyéni fejlesztő programokkal dolgoznak.

A művészeti képességek(zene, rajz, tánc, színművészet stb.) rendszerint korán megmutatkoznak, de a motivációs akarati tényezőktől, a környezet serkentő-gátló hatásától is függ, hogy lesz-e belőlük művészeti tehetség.

A tehetségek megmutatkozásának, bizonyításának a tehetség mértékének megállapítására alkalmas tevékenységi formák az alábbiak az egyes művészeti tanszakokon:

- pályázatokon való részvétel (nemzetközi, országos, regionális, megyei szinteken) minden tanszak,
- versenyeken való részvétel (házi, megyei, regionális, országos, nemzetközi) minden tanszak,
- külső rendezvényeken való szereplés - zene, tánc, színjáték tanszak,
- gálaesteken, tanévzárókon történő fellépések, ünnepeken való közreműködés, – zene, tánc, színjáték tanszak,
- helyi tárlatokon való bemutatkozás – képző-és iparművész tanszakok,
- szak-és alkotótáborokon való részvétel – minden tanszak.

A tehetségek oktatása nem pusztán a tantervi keretek közé szorított információ-közvetítésből áll, sokkal inkább olyan folyamatként kell felfogni, amely állandó tökéletesítésre ösztönöz az egyén saját képességeit, készségeit illetően.

A tehetséggondozás feltételei:

- a tehetség felkutatása, felismerése,
- megfelelő tárgyi-technikai feltételek biztosítása,
- napi kapcsolattartás az azonos növendéket oktatók-nevelők között,
- olyan oktatási légkör biztosítása, amely leküzdí a kreativitással szembeni akadályokat (pl.: az elmagányosodás érzését, kortársak megvetését, hibáktól való szorongás érzését, stb.),
- a tehetséges pedagógusok, melyek nélkül eredményesen nem lehet tehetségeket nevelni-oktatni.

A tanári munka professzionális szakma. Azt a pluszt, amitől sokan alkotó művészetnek is tekintik – a pedagógus személyisége adja hozzá. Felelőssége abban áll, hogy a reá bízott minden ember egyedi és megismételhetetlen. Ezért az e „szakmát művelők személyisége és erkölcsi arculata oly mértékig feltétele a sikeres pályafutásnak, mint a szaktudásuk”.

5 A KÖZÖSSÉGFEJLESZTÉSEL KAPCSOLATOS FELADATOK

A közösségfejlesztés iskolánk egyik alapvető célkitűzése. Tudatosítjuk azonban növendékeinkben, hogy a jó közösség nem zárt rendszer, éppen ellenkezőleg, elősegíti, hogy tagjai kapcsolatba léphessenek más közösségekkel, emberekkel.

Iskolánkban a tánc -és színművészeti ágakon, ezek jellegénél fogva csak csoportos órák vannak. Ebből következően a növendékeknek számos alkalommal van lehetőségük közös produkcióval közönség elé állni. Ezen alkalmakkor kidomborodik a tanulók egymásrataltsága, a csoport sikere az egyéni produkciókon is múlik. Ez mindenképpen fokozza a közösségérzést, a közösségért való munkálkodást is.

A zeneművészeti ágon egyéni oktatás folyik, de a közösségfejlesztést kiválóan elősegíti a különböző együttesekben való zenélés.

A képző-és iparművészeti ágon tanuló növendékeink szintén csoportos oktatáson vesznek részt, bár ott mindenki egyéni alkotást hoz létre. Itt is van azonban lehetőség az ” összedolgozásra”, hiszen közös alkotások is létrehozhatók.

A különböző művészeti ágak gyakran "dolgoznak össze". A képzőművészeti tanulók kiállítását mindig egy koncerttel nyitjuk meg. A táncosok, színjátszók produkcióiban helyet kapnak a zenei együttesek, a díszletek elkészítésében pedig a képzőművész növendékek is segítenek. Így , bár ritkábban találkoznak a különböző tanszakok növendékei egymással, mint általános vagy középiskolás társaikkal, mégis érzik, hogy egy iskolai közösséghez tartoznak.

Tapasztalatainkból tudjuk, hogy a növendékekkel tett kirándulások, más településeken való szereplések, más települések művészeti csoportjainak fogadása, baráti kapcsolatok, ismeretségek kialakulásának lehetőségét hordozzák magukban, saját iskolai közösségünk erősítése mellett.

6 A SZÜLŐK, A NÖVENDEKÉK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, FEJLESZTÉSE

6.1 A NÖVENDEKÉK ÉS A PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FÓRUMAI:

- 1.)A növendékek kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével.
- 2.)A növendékeket az iskola életéről, az iskola munkatervéről, illetve az aktuális feladatokról a főtárgyi szaktanár folyamatosan tájékoztatja.

- 3.) A tanulót és a tanuló szüleit a tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a szaktanárok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.

6.2 SZÜLŐK, PEDAGÓGUSOK EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI

6.2.1 A szülői értekezlet feladata:

- a szülők és a pedagógusok közötti folyamatos együttműködés kialakítása,
- a szülők tájékoztatása
- az iskola céljairól, feladatairól, lehetőségeiről, az iskola egészének életéről,
- az iskolai munkaterről, az aktuális feladatokról, az országos és a helyi közoktatás-politika alakulásáról, változásairól,
- a helyi tanterv követelményeiről,
- saját gyermekének tanulmányi előmeneteléről, iskolai magatartásáról,
- az iskolai és a csoportközösség céljairól, feladatairól, eredményeiről, problémáiról,
- a szülők kérdéseinek, véleményének, javaslatainak összegyűjtése és továbbítása az iskola igazgatósága felé.

6.2.2 Fogadóóra:

- Feladata a szülők és a pedagógusok személyes találkozója, illetve ezen keresztül egy-egy
- tanuló egyéni fejlesztésének segítése konkrét tanácsokkal. Minden pedagógus havi egy
- alkalommal a szülők rendelkezésére áll.

6.2.3 Nyílt tanítási napok:

- Feladata, hogy a szülő betekintést nyerjen az iskolai nevelő és oktató munka
- mindennapjaiba, ismerje meg személyesen a tanítási órák lefolyását, tájékozódjon
- közvetlenül gyermeke és az osztályközösség iskolai életéről. Gyakorisága évi egy alkalom, de egyéni kérés, megbeszélés alapján van lehetőség az órák megtekintésére más alkalommal is.

6.2.4 Írásbeli tájékoztató:

- Feladata a szülők tájékoztatása a tanulók tanulmányaival vagy magatartásával összefüggő eseményekről, illetve a különféle iskolai vagy csoport szintű programokról. Eszköze a tájékoztató füzet, a postával kézbesített levél, a faliújság.

6.2.5 Iskolai rendezvények, bemutatók,

- Versenyekre, fellépésekre való szülői kísérés,
- alkalmi beszélgetések,
- A szülők kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik (Szülői Fórum) útján közölhetik az iskola igazgatóságával, nevelőtestületével. A Szülői Fórum gyakorolja véleményezési jogát, ismerteti a szülők elvárásait, igényeit, véleményét, így tevékenyen részt vesz az intézmény életében és segíti munkánkat.

Minden oktató-nevelő munka eredményességének meghatározója a családi háttér. Ez a mi területünkön különösen fontos. Eredményes pedagógiai munka elképzelhetetlen szülői segítség és támogatás nélkül.

7 A KÉPZÉS RENDJE

7.1 A TANULÓI JOGVISZONY LÉTESÍTÉSÉNEK FELTÉTELEI

Az iskolába jelentkezők elsősorban képességvizsgálat alapján iratkozhatnak be, de a pedagógiai programunk értékeként tartott személyiségfejlesztés és a művészi képzés nyitottsága révén minden jelentkezőt próbálunk felvenni. A képzés első évében nagy valószínűséggel kiderül, hogy a készségek, a tehetség és a szorgalom áthidalja-e az esetleges kezdeti nehézségeket. A szaktanár által a felvételi – jelentkezési beszélgetésen folytatott képességvizsgálat lehetséges szempontjai: a zenei előképző és hangszeres tanszakokon:
Az egyes tanszakok képességvizsgálatának szempontjai:

7.1.1 Zeneművészeti ág:

Előkészítő: hallás, ritmusérzék
Hangszer: előkészítő eredményes elvégzése (nem kötelező)
hallás, ritmus, manuális készség, választott hangszerre való alkalmasság

7.1.2 Táncművészeti ág:

Mozgás-koordináció, ritmus, zenei érzékenység

7.1.3 Képző-, és iparművészeti ág:

Előkészítőben nincsen
Előkészítőben nincsen
Többi évfolyamon: előkészítő eredményes elvégzése (nem kötelező)
manuális készség, szín-, és forma ismeret,

7.1.4 Szín-, és bábművészeti ág:

Előképzőben nincsen

Többi évfolyamon: előképző eredményes elvégzése (nem kötelező)
mozgás koordináció, beszédképesség,

A beiratkozás korhatára: a 6. évet a tanév megkezdésének első napjáig betöltött és a 22 évet be nem töltött növendék. Kivétel a Zenekuckó (szolfézs kis előképző), ahová a beiratás évének december 31-ig 5. évüket betöltött növendékek is járhatnak.

A felvételtől a szaktanár javaslatára az igazgató dönt, aki figyelembe veszi a tanári – személyi kapacitásokat is.

Erről a jelentkezési lap egyidejű kitöltésekor tájékoztatja a szülőt.

7.2 MAGASABB ÉVFOLYAMBA SOROLÁS

A felvétel alkalmával a szülő kérésére, vagy a szaktanár javaslatára lehetőség van magasabb évfolyamba sorolásra, amennyiben a tanuló ún. különbözeti vizsgát tesz. Az igazgató által kijelölt vizsgabizottság maximum két tanévnyi követelmény teljesítését igazolhatja, lehetőséget adva ezzel az évfolyam ugrásra.

7.2.1.1 Képzési idő:

12 év (maximálisan)

7.2.1.2 A képzés szakaszai (tagolódása)

- a) előképző: 2 év
- b) alapfok: 4 - 6 év (ld rövid tanszak)
- c) c) továbbképző: 4 év.

7.2.1.3 Tanszakok

a) Zeneművészeti ág:

klasszikus

- furulya
- fuvola
- klarinét
- szaxofon
- trombita
- kürt
- hegedű
- cselló
- gitár
- hárfa
- zongora
- ütő-dob
- cimbalom
- magánének

jazz:

- jazz-zongora

- b) Képző-és iparművészeti ág:
  - textilműves
- c) Szín- és bábművészeti ág:
  - színjáték
  - bábjáték
- d) Táncművészeti ág:
  - balett
  - néptánc

7.2.1.4 A képzés formája a zenei tanszakokon egyéni és csoportos, a többi tanszakon csoportos.

A csoportalakítás szempontjai:

- a) A jelentkezők számának függvényében lehet homogén vagy heterogén a csoport.
- b) Csoportlétszám: optimálisan a képző –és iparművészeti , a színművészeti tanszakon 15 fő, a zeneművészeti tanszakon (szolfézs) 10 fő, a táncművészeti szakon 20 fő.
- c) A maximális csoportlétszám a táncművészeti tanszakon 25 fő, a zeneművészeti tanszakon (szolfézs) 15 fő, a többi tanszakon 20 fő.
- d) Ha egy tanszakon, egy évfolyamon csak egy osztály indul, illetve várható lemorzsolódás, akkor a maximális létszám 10%-kal túlléphető. Ehhez a fenntartó engedélye szükséges.

A képzés kimenetei

- a) művészeti alapvizsga: az alapfok befejeztével,
- b) művészeti záróvizsga: a továbbképző befejeztével.

Művészeti alapvizsgát a 2004/2005 tanévben tanulmányaikat az alapfok első évfolyamán megkezdett növendékeknek kell tenniük első ízben, a továbbhaladás feltételeként. Az alapvizsga és záróvizsga követelményei a tantervi rész mellékletében található.

8 MŰKÖDÉSI FELTÉTELEK, FEJLESZTÉSEK

8.1 A NEVELŐ-OKTATÓ MUNKA TÁRGYI FELTÉTELEI

A nevelő-oktató munka tárgyi feltételei a helyiségek, azok berendezési tárgyai és a tanszakok speciális taneszközei mindenben megfelelnek a jogszabályi előírásoknak.

8.1.1 Iskola épület:

Az iskola épületet a Nagykovácsi Általános Iskola bocsátja rendelkezésünkre egy, a fenntartóval kötött bérleti szerződés keretében. Szeretnénk azonban elérni, hogy legyenek olyan termek, melyekkel önállóan rendelkezhetünk.

8.1.1.1 Bútorzat:

- A tanszakok igényeihez alkalmazkodva minden helyiség megfelelő bútorzattal rendelkezik. Ezek részben bérelt, részben saját tulajdonú eszközök.

8.1.1.2 *Eszközök*

8.1.1.3 *A tanszakok működésének alapvető technikai és szemléltető eszközei biztosítottak.*

8.1.1.4 *Könyvtár:*

Iskolánknak speciális könyv-, kotta-, CD -, és videó tára van. Ennek kezelését egy szerződés keretében a Nagykovácsi Könyvtár végzi.

8.1.1.5 *Fejlesztések:*

A taneszközök fejlesztése és karbantartása folyamatosan történik, külön eszközfejlesztési terv alapján.

2. A nevelő-oktató munka személyi feltételei

Az intézményben dolgozó pedagógusok mindegyike rendelkezik szakirányú felsőfokú végzettséggel. A kb. 20 pedagógusból 11 egyetemet, 14 pedig főiskolát végzett. A pedagógusok egy jelentős része gyakorló művészként is dolgozik.

Kollégáink között van Jászai – díjas, Liszt – díjas, Németh László díjas, Kiváló és Érdemes Művész is.

8.1.2 Pedagógus továbbképzés

8.1.2.1 *Intézményünkben a pedagógusok továbbképzésének az alábbi céljai vannak:*

- a meglévő, korábban szerzett ismeretek további mélyítése,
- a pedagógiai program színvonalas végrehajtásához szükséges ismeretek megszerzése,
- valamint felkészülés a minőségbiztosítási program megvalósítására,
- a művészetoktatásban jelentkező új tanítási módszerek megismerése

Az iskola konkrét továbbképzési programját külön dokumentum tartalmazza.

9 AZ ISKOLA ELLENŐRZÉSI- ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE

9.1 AZ INTÉZMÉNY MUNKÁJÁNAK ELLENŐRZÉSE

Az ellenőrzés célja a végzett munka értékelése, a nevelés-oktatás eredményességének megítélése, a működés jogszerűségének vizsgálata és biztosítása.

9.1.1 Az iskola belső ellenőrzésének feladatai:

- Szakmai tevékenységgel összefüggő ellenőrzési feladatok (nevelő-oktató munka ellenőrzése).

- Gazdálkodási tevékenységgel kapcsolatos ellenőrzési feladatok (munkaerő-
bér-gazdálkodás, készlet- és energiagazdálkodás., tárgyi eszköz-gazdálkodás stb.).
- A folyamatos belső ellenőrzés megszervezéséért, hatékony működéséért az iskola
igazgatója a felelős.
- A belső ellenőrzési rendszer átfogja az iskolai nevelő-oktató munka egészét, az in-
tézmeny, mint költségvetési szerv egész tevékenységét és biztosítja az ellenőrzés
során felmerülő hibák, helytelen intézkedések kellő időben történő feltárását, fo-
kozza a munka hatékonyságát.

9.1.2 Az iskola belső ellenőrzésekor az alábbi követelményeket kell figyelembe venni:

segítse elő a nevelés-oktatás hatékonyságának javulását,

- a tantervi követelményeknek megfelelően kérje számon az eredményeket a
pedagógusoktól,
- segítse elő a szakmai, gazdálkodási és egyéb feladatok legésszerűbb, leg-
gazdaságosabb ellátását, továbbá a belső rendet, a tulajdon védelmét,
- legyen a fegyelmezett munka megvalósításának eszköze,
- támogassa a helyi kezdeményezéseket, ugyanakkor kellő időben jelezzen az
intézmény működése során felmerülő megalapozatlan, helytelen intézkedé-
sekre, hibákra,
- az ellenőrzés tartsa tiszteletben a nevelők módszertani önállóságát, ezáltal
az elért eredmény tükrében értékelje tevékenységüket.

9.1.3 Az ellenőrzés szintjei:

- vezetői (igazgató, igazgatóhelyettes),
- tanszakok tagjai egy-egy feladatnál,
- munkamegosztás alapján.
- Az ellenőrzést végzőknek jelentési és beszámolási kötelezettségük van az
igazgatóhelyettes és az igazgató számára.
- Az ellenőrzés jellege lehet: időszakos, állandó, kiemelt, speciális, bejelen-
tett, bejelentés nélküli, alkalmoszerű.
- Az ellenőrzés lebonyolításának legfontosabb szabálya a tervszerűség.
- Az ellenőrzési tervet az iskola Belső Ellenőrzési Szabályzatával összhang-
ban az igazgató készíti el az éves munkaterv mellékleteként.

9.1.4 Az ellenőrzési terv az alábbiakat tartalmazza:

- az ellenőrizendő területeket, szaktárgyakat, szervezeti egységet,
- az ellenőrzés célját, (témaellenőrzés, célellenőrzés, utóellenőrzés),
- az ellenőrzés jellegét,
- az ellenőrzés formáját,
- az ellenőrzést végző személy, személyek megjelölését, ,
- az ellenőrizendő időszak megjelölését (kezdő és befejező időpontját),
- a tervet, programot kiadó vezető aláírását.

Az ellenőrzés formái változatosak, bennük való választás függ az ellenőrzés területétől és az ellenőrzés céljától.

9.1.5 Az ellenőrzés formái:

- óraellenőrzés,
- tanórán kívüli tevékenység,
- beszámoltatás, kiállítások, előadások, hangversenyek,
- írásos dokumentumok vizsgálata,
- eredményvizsgálatok, felmérések,
- helyszíni ellenőrzések.

9.1.6 Az intézményben folyó munka értékelése, mérése

Az értékelés alapja az ellenőrzés során szerzett tapasztalat jelenti a végzett munka eredményeinek (jó és rossz) számbavételét. Az értékelés célja a jobbítás és az ezzel kapcsolatos újabb feladatok meghatározása. Az alábbi értékelési formákat alkalmazzuk attól függően, hogy milyen területet vagy kit és mit értékelünk:

- jelentések,
- beszámolók (nevelőtestületnek, fenntartónak),
- egyéni vagy csoport (tanszaki) megbeszélések,
- minősítések,
- különböző jellegű értekezletek (év végi, félévi, nevelési).

10 A HELYI TANTERV

Az iskolánk helyi tantervében előírt tananyagot és követelményeket a 32/1999.(VIII.18). OM sz. rendelettel módosított 27/1998.(VI.) sz. Művelődési és Közoktatási Minisztérium rendeletben meghatározottak szerint készítettük el.

10.1 TÁNCMŰVÉSZETI ÁG

10.1.1 AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

- 1.) Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja lehetőséget nyújt a tanulók mozgásműveltségének és mozgáskultúrájának sokirányú fejlesztésére, fizikai állóképességének, ügyességének, cselekvő biztonságának, ritmusérzékének, hallásának, tér- és formaérzékének fejlesztésére, gazdagítására. Egészséges életmódra, magabiztosságra, határozottságra, érzelmi nyitottságra neveli. Hozzájárul, hogy a tanulók személyisége nyitottá váljon a közösségi alkotó tevékenység és a művészetek iránt. Kibontakoztatja a tanulók kreativitását, improvizációs képességét, készségét.
- 2.) A program keretében folyó táncművészeti nevelés alkalmat ad a táncművészet különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző műfajai iránt érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. Figyelembe veszi az életkorra jellemző fizikai és szellemi sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tapasztalataira, folyamatos technikai fejlődésére építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik tánctechnikai, előadói műveltségüket és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
- 3.) A táncművészeti oktatás célja, hogy felkészítse és irányítsa a tehetséges tanulókat a táncművészeti pályára, illetve az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra. A múlt és a jelen hagyományainak és táncművészeti értékeinek megismertetésével, megszerettetésével lehetőséget teremt a tanulók számára életkoruknak megfelelő táncművészeti kultúra, műveltség megszerzésére.

10.1.2 AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Fejlessze

- a gyerekek és a fiatalok mozgáskultúráját,

- testi-lelki állóképességét,
  - kapcsolatteremtő képességét.
- Neveljen
- egészséges, jó tartású, jó mozgású tanulókat,
  - a táncművészetet értő közönséget,
  - táncot szerető fiatalokat.
- Készítsen fel
- a szakirányú továbbtanulásra.

Az alapfokú táncképzésnek nem célja a hivatásos és versenytáncos képzés, de célja a tehetséges tanulók pályára irányítása, valamint az amatőr táncéletbe való bekapcsolódás ösztönzése.

10.1.3 AZ ALAPFOKÚ TÁNCMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

10.1.3.1 Balett tanszak

A képzés ideje : 12 év

Évfolyamok száma : 12 évfolyam

Balett tanszak ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Klassz.balett			2	2	3	3	3	3	3	3	3	3
Balettelők. gimnasztika	3	3	2	2								
Népi gyermekjáték	1	1										
Tánc történet									1	1		
Köt. vál. tant.					1	1	1	1			1	1

10.1.3.1.1 A tanszak tantárgyai

Kötelező tantárgyak:

- Klasszikus balett
- Balett előkészítő gimnasztika
- Népi gyermekjáték
- Tánc történet

Kötelezően választható tantárgyak:

- Modern-kortárástánc

10.1.3.1.2 Balett előkészítő gimnasztika tantárgy

Előképző 1. és 2. évfolyamon

A két évfolyam a változó gyermeklétszám, valamint pedagógiai-szakmai szempontból összevontan működik. A megvalósítás a tanórákon a differenciált oktatással folyik, és a növendékek képességei és fejlettségi szintjének megfelelően kerülnek alkalmazásra.

A második évfolyamra viszont már nagyobb mennyiséget végeztetünk egy-egy gyakorlatból, és a kivitelezés már izomképzésre is szolgál.

Szakirányú feladatok

Legfontosabb feladata, hogy előkészítse a tanulót a klasszikus balett speciális követelményeire.

Ismertesse meg a tanulóval:

- Testrészeit
- Testrészeinek irányított mozgáslehetőségeit
- A különböző izomcsoportokat
- Az izomcsoportok egymással összefüggő kapcsolatát
- A járás és futásformákat

Fejlessze a tanuló

- Térben való tájékozódását
- Izmainak tudatos használatát
- Tegye képessé a tanulót a tanult tananyag csoportos bemutatására
- Tegye alkalmassá a balett oktatás megkezdésére
- Hangolja rá a nehéz figyelmes munkára, készítse fel izmait a nehezedő gyakorlatok elvégzésére

Követelmények:

- A tanuló ismerje testrészeit, testrészeinek irányított mozgáslehetőségeit
- Ismerje a különböző izomcsoportokat, azok egymással összefüggő kapcsolatát
- A járás és futásformákat
- Legyen képes térben való tájékozódásra, izmainak tudatos használatára
- Legyen képes a tanult tananyag csoportos bemutatására

Alapfokú oktatás 1 – 2. évfolyam (kötelező tárgy)

A növendékek mindenkori fejlettségi állapotával, képességeik függvényében a két év alatt elvégzett gimnasztika feladati és követelményei összevontan kerülnek kifejtésre. Fontosnak tartjuk, hogy a balett tárgyhöz egyre inkább bemelegítésre szolgáló tárgy (gyakorlatok) akár kisebb csoportok, akár egyéni szinten a növendékek azonos szintre hozását célazzák, s egyéni fejlesztéssel és gyakorlatokkal tegyék lehetővé a balett elemeinek könnyebb elsajátítását.

Szakirányú feladatok:

Fejlessze

- A tanuló rugalmasságát
- Tágságát
- Fokozottabban terhelje az egyes testrészeket
- Fokozza hajlékonyságukat
- A tanulók erőnlétét és állóképességét
- Differenciáltan az egyéni képességeknek megfelelő izom- és hajlékonyság fejlesztést szolgálja

Követelmények

Legyen képes a következő gyakorlatok elvégzésére:

- Lábfej gyakorlatok állva: a csípő és a váll ne mozduljon el kapaszkodás nélküli egyensúlyi helyzetben sem:
- rúddal szemben párhuzamos lábbal állva külön jobb és bal lábbal majd mindkét lábbal egyszerre
- később a gyakorlatokat I. és II. pozícióban is elvégezzük
- háttal a rúdnak I. és II. pozícióban
- plié – nyújt – relevé – talp
- bal kézzel fogjuk a rudat, I. poz. Jobb láb dolgozik
- tendu – pipa – spicc – zár : a gyakorlatot a'la quatrième végezzük, majd bal lábbal is
- lábfej gyakorlatok ülve – követelmény: a lefeszített lábfejek megfelelő tartása, a „fecsketartás” kialakulása
- spicc helyzetnél a vádli felugrik, a combizmokat végig fent kell tartani – és a hát végig egyenes
  - lábujjak mozgatása
  - lábfej körzése kifelé, befelé
  - pipa – spicc – két lábbal és váltott lábbal
  - a fej mozgatása ülve
  - fej döntések jobbra és balra
  - fejfordítás jobbra, balra
  - fejemeléssel föl, le
  - spárga illetve attitude előkészítése földön ülve, ún. Z ülésben
  - gyakorlatok álló helyzetben:
  - párhuzamos lábbal hajlítások, nyújtások
  - törzs fordítása, hajlítások, karkörzések
  - járások:
  - diagonálban, vagy körben
  - Allegro
  - Sante: párhuzamos lábbal, terpeszben
  - Chassé jobb, bal lábbal, majd váltva
  - Szökdelés, futás
- Allegro szivacson

Klasszikus balett tantárgy

Általános szakmai feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval:

- Mozgásszerveinek funkcióját
- Különböző mozgásformák összekötését
- Klasszikus balett lépésanyagát
- Táncestílusok sokféleségét
- Különböző táncteknikák mozgásformáit
- A tánc történetét

Fejlessze a tanuló

- Technikai adottságait
- Mozgásemlékezetét
- Testi, lelki tehernírálását
- Tér és formaérzékét
- Hallását
- Ritmusérzékét
- Koordinációs készségét
- Dinamikai különbségek iránti érzékét
- Előadási készségét
- A mozgás pontos zenei kivitelezését
- Magabiztos fellépését

Alakítsa ki a tanulóban :

- A tánc iránti szeretet
- Az interpretáláshoz szükséges önfegyelmet
- Az önkontrollt, és annak tudatos használatát
- A rendszeres munka igényét
- A munkában való részvételhez szükséges megfelelő magatartásformát
- A gondolkodás szükségességének tudatát
- A művészetek iránti nyitottságot

Ösztönözze a tanulót

- Az igényes munkára
- A színházi tánc események látogatására
- Alkalmi eseményeken való szereplésre
- Érzelmi nyitottságra
- Az egészséges életmódra
- A külső megjelenésének igényességére

Adjon teret a tanuló

- Fantáziájának kibontakozására
- Kreativitásának megnyilvánulására
- Az improvizációs készség kibontására

Tudatosítsa a tanulóban, hogy a tánc tanulásán keresztül fejleszti saját:

- Akaratát
- Ízlését
- Személyiségét
- Alkalmazkodó képességét

Alapfok 1. év

Szakirányú feladatok:

Ismertesse a növendékkel:

- A helyes testtartást
- A rúdfogás technikáját
- A helyes légzés technikáját
- Lábhelyzeteket I., II., III. és V. pozícióban

- Karpozíciók a I., II., III:
- A tér beosztását

Fejlessze:

- A pontos kartartást
- A pontos lábpozíciókat
- A helyes testtartást
- Az irányok felismerését
- Az ugrástechnika megalapozása

Követelmények:

A tanuló ismerje:

- A helyes testtartást
- A rúdfogás technikáját
- A helyes légzés technikáját
- Lábhelyzeteket I., II., III. és V. pozícióban
- Karpozíciók a I., II., III:
- A tér beosztását

A növendék legyen képes:

- A gyakorlatokat pontosan végrehajtani
- Az önálló gondolkodásra
- A teret beosztani
- A rudat helyesen fogni

Alapfok 2. év

Szakirányú feladatok:

Ismertesse a növendékekkel:

- IV. pozíció lábhelyzetet
- Egyszerű kombinációkat
- Éffacé, croisé irányokat
- En dehors és en dedans fogalmát
- A helyes ugrástechnikát

Fejlessze:

- Pontos kartartást
- A pontos lábpozíciókat
- A pontos irányváltoztatásokat
- Az ugrástechnikát

Követelmények

A tanuló ismerje:

- IV. pozíció lábhelyzetet
- Egyszerű kombinációkat
- Éffacé, croisé irányokat
- En dehors és en dedans fogalmát
- A helyes ugrástechnikát

Legyen képes:

- A gyakorlatok pontos végrehajtására
- Sz ugrásokat helyesen végrehajtani

- Éffacé és croisé irányokat betartani
- En dehors és en dedans pontos megvalósítására

Alapfok 3. év

Szakirányú feladatok:

Ismertesse a tanulóval a

- A fej és kar kíséreteket
- Bonyolultabb kombinációkat
- Nagy pózokat
- Gyorsabb tempókat

Fejlessze

- A helyes kartartást és lábtartást
- A növendék mozgásának koordináltságát
- A szabadláb és a súlyláb nyújtásának helyes kivitelezését
- Ugrása tempóját

Követelmények

A tanuló ismerje:

- A szakkifejezéseket
- A gyakorlatok pontos végrehajtását
- A fej és karkíséreteket
- A nagy pózokat
- Ugrásoknál a gyorsabb tempókat

Legyen képes:

- A szakkifejezések használatára
- A gyakorlatok pontos végrehajtására
- Elsőrendű battement-ok tendu, jeté, pliés formáinak helyes kivitelezésére
- Az ugrások tempójának felgyorsítására

Alapfok 4. év

Szakirányú feladatok:

Egyes gyakorlatok féltalpra emelése

Pózok rúdnál, nagy kartartással

Tour preparációk

35', 45', és 90' gyakorlatok

Követelmények

A tanuló ismerje:

- Az egyes gyakorlatokat féltalpon
- A magas kartartású pózokat
- A tour preparációkat

- A 35, 45 és 90 fokos gyakorlatokat

A növendék legyen képes

- Félalpon megállni
- A magas pózokat helyesen végrehajtani
- A tour preparációkat bemutatni és a térben elhelyezni
- A 35, 45, 90 fokos gyakorlatok megkülönböztetésére

Alapfok 5. év

Szakirányú feladatok:

Ismertesse a tanulóval:

- A nagy és kispózokat
- En tournant gyakorlatokat
- Tourok kezdetét
- A tourok alatti fejkapás használatát
- A diagonális tourokat
- Lábemeléseket pózokban

Fejlessze:

- Effacé és croisé irányok helyes tartását,
- Tourok alatt a balance megtalálását
- Lábemelések helyes tartásait
- A tanuló fizikai terhelését
- Koordinált váll, csípő sarok kivitelezését
- Stabil állólábat és fejkapást

Követelmények

A tanuló ismerje:

- Az eddig megtanult gyakorlatok pontos végrehajtását

A növendék legyen képes:

- A koordinált mozgásra
- A kombinációk megvalósítására
- A gyakorlatok szép és pontos kivitelezésére
- Középgyakorlatoknál a stabil állásra
- A növendék értse a fejkapás fontosságát

Alapfok 6. év

Szakirányú feladatok:

- A korábbi évfolyamokon tanultak összegzése,
- az elsajátított tananyag elmélyítése
- a kivitelezés szépítése
- A törzs, a fej, a végtagok harmonikus, koordinált mozgásának fejlesztése
- Az izomzat teherbíró képességének és az ízületek mozgáshatárának fokozása

- Az esetleges hiányosságok pótlása, mind a mozgás szépítésében, mind a kivitelezés precizitásában

Követelmények:

A tanuló legyen képes:

- Gazdagabb és összetettebb kombinációk megvalósítására
- Rúdnál
Középen
Az ugrásoknál
- Harmonikus és koordinált mozgásra
  - Az első öt évfolyamon tanult gyakorlatok, mozgáskombinációk pontos, harmonikus kivitelezésére
  - Harmonikus és koordinált mozgásra

Összességében technikai tudásának és tánckészségének továbbfejlesztésére legyen képes az alapfok elvégzése után.

Továbbképző 1. évfolyam:

Szakirányú feladatok:

- Rúdgyakorlatok pózokban
- Fél talp munkák
- Tourok növelése
- Battirozás alapozása

Követelmények:

A tanuló ismerje:

- A gyakorlatok ritmizált formáját
- Az allongé pózokat
- A 90 fokos gyakorlatokat fél talpon
- Az arabesque helyzeteket
- Az V. és VL. Port-de-brass-okat
- A tourok új formáit
- Az allegrókat battirozva

A növendék legyen képes

- Tartani a ritmust
- A pózok összes változatait megkülönböztetni
- Féltalpon megtalálni a balance helyzetét
- Az allegro-t kellő magasságban és ritmusban végrehajtani

Továbbképző 2. évfolyam:

Szakirányú feladatok:

Plié – relevé-k
Grand tour egy fordulattal
Entrechat battu-k

Tour lent

Követelmények:

A tanuló ismerje:

- A plié – relevé használatát
- A tour lent gyakorlatokat
- A diagonál forgásokat
- Az en suite forgás tour posé-t
- Az első nagy ugrást, sissone formé 90 fokon és pózokban

A növendék legyen képes:

- A plié relevé-k kidolgozására
- A tour lent megszerzett gyakorlatokon keresztül megszerzett izomerejét és állóképességét használni
- A diagonál forgásokat pontosan végrehajtani
- Az en-suite forgásokat megfelelő csípő és váll tartással végrehajtani
- A nagy allegro-t megfelelő technikával kivitelezni

Továbbképző 3. évfolyam:

Szakirányú feladatok:

- Grand fouetté –k
- Grand allegro-k
- Rúd és középgyakorlatok 90 fokon

- A súlyláb erősítése
- A grand fouetté-k és különböző 90 fokos elemek plié-relevé-vel történő kombinálása, melynek célja a kis és nagy ugrások tisztább kivitelezése

Követelmények:

A tanuló ismerje

- A grand rond –t 90 fokon
- Grand battement jeté-t féltalpon
- Grand battement –t relevé-vel
- Pass de bourrée dessus – dessous entourant-t
- Grand tourokat egy fordulattal
- Tour tire – bouchon-t két fordulattal, majd ugyanezt két fordulattal diagonálban chassé indítással
- Allegro-kat: grand assemblé, contre temps, jeté entrelacé

A tanuló legyen képes:

- Izmainak összpontosítására
- Szellemi és fizikai terhelésre
- Változatos kombinációkra és azok minél pontosabb és szebb kivitelezésére
- A gyakorlatok alatt megszerzett erőnlétének használatára

Továbbképző 4. évfolyam:

Szakirányú feladatok:

- Táncos kombinációk
- Diagonál tourok
- Grand allegro-k bővítése
- A növendékek technikájának csiszolása
- Későbbi koreográfiák könnyebb elsajátításának megalapozása

Követelmények:

A tanuló ismerje:

- Az összes rúdgyakorlatot, 90 fokon, féltalpon, pózokban
- Tour degagé-t diagonálban
- Pas emboité-t diagonálban
- Grand jetét-t
- Pascouru-t
- Grand fouetté-t félfordulattal
- Grand assemble entourant-ot

A tanuló legyen képes

- a gyakorlatok pontos és szabályos kivitelezésére
- a kombinációk tökéletes előadására, bemutatására
- figyelmét és fizikai felkészültségét összpontosítani a megvalósítandó feladatokra
- felismerni az elemeket, számára ismeretlen kombinációkban is
- a kulturált, finom, ugyanakkor dinamikus mozgásra

A spicc technikát 8. évfolyamban ajánlott elkezdni, de nem tesszük kötelezővé, igény szerint ezt külön órában oktatjuk az MKM „Alapfokú művészetoktatás” (ROMI SULI kiadó, 1998) táncművészeti tanterve alapján.

Tánc történet tantárgy

Szakirányú feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a tánc művészi, és közhasznú formáit
- a társasági táncélet alkalmait
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait, korszakait
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját
- néhány alpművét, és ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait

Alakíts ki a tanulóknak:

- az esztétikai érzéket
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt
- fogékonyságot a múlt és a jelenértékeinek befogadására

fejlessze a tanuló:

- nem verbális megnyilvánulások iránti fogékonyságát

- a társművészetek iránti érzékenységet
- vizuális memóriáját
- képzelőerejét

ösztönözze a diákot:

- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására
- az iskolán kívüli tánceseményeken való részvételre

tudatosítsa a tanulóban

- hogy a tánctörténeti ismeretek fejlesztik személyiségét, ízlését, fogékonyságát a különféle előadóművészetek iránt

1. évfolyam

Szakirányú feladatok:

Ismertesse meg a tanulóval

- a köznapi és művészi mozgást
- tér-, idő-, erő kifejezéseket
- a közhasznú és művészi táncot
- a tánc és a társ művészetek kapcsolatát
- a tánctörténet főbb korszakait
- a tánc társadalmi szerepének változásait

Követelmények:

A tanulónak tegyen szert

- a tánc sajátosságaira való érzékenységre
- stílusismeretre

sajátítsa el

- a szakmai szókinccset
- és fogalomkészletet

ismerje az évfolyam tananyagát

2. évfolyam

Szakirányú feladatok:

Ismertesse a növendékkel

- a színpadi tánc történetét (romantikus, klasszikus balettek)
- a XX.századi megújulást (balett, modern tánc, folklorizmus)

Követelmények

Két táncelőadás megtekintése és közös feldolgozása

Egy együttes próbájának legalább egy alkalommal történő meglátogatása és feldolgozása

Az éves tananyag ismerete

Modern kortárstánc 1. és 2. tantárgy

Célja:

A modern és kortárstánc technikák megismerése, és az előírt tananyag elsajátítása mellett a személyiség fejlődése, az önálló kapcsolatteremtő improvizáció, kreativitás kialakulása.

Modern kortárstánc 1.

Alapfok

Szakmai feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a modern tánctechnikák jellegzetes lépésanyagának alapjait
- speciális koordinációját, a testközpont szerepét
- a rögtönzési játék szabályait

tegye képessé a tanulót

- az elsajátított tananyag stílusos előadására
- a klasszikus balettől eltérő mozgásnyelv befogadására

Alapfok 1. – 2. év

Szakmai feladatok

Tudatosítsa a növendékekben a spontán rögtönzést

A tanulók tanulják meg megjegyezni a legsikerültebb mozgássorokat, kapcsolattípusokat

Tanuljanak meg rögtönözni, az így felfedezett témákra.

A mozgásanyag tekintetében ösztönözzük a tanulókat a törzs-, és a test pozíciók, valamint a szélsőséges térbeli, ritmikai, és dinamikai kontrasztok használatára.

Követelmény

A tanuló legyen képes

- megjegyezni mozgássorokat,
- spontán rögtönzéseket
- rögtönözni az így felfedezett témákra
- használni technikai adottságait, mozgás memóriáját, koncentrálo képességét, muzikalitását, kreativitását

Alakuljon ki az önálló gondolkodás igénye, a rendszeres munka igénye.

Alapfok 3. – 4. év

Szakmai feladatok

A kortárs tánc tréning keretében

- a megfelelő technikai tudás kialakítása a kreatív improvizált mozgássorozatok elvégzéséhez

ismertesse a tanulóval

- a mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait
- a harmonikus, esztétikus kivitelezés módjait

fejlessze a növendék

- tér és formaérzékét
- előadói készségét
- kapcsolatteremtő képességét

Követelmény

Legyen képes

- felismerni a dinamikai és érzelmi váltásokat.
- Önálló improvizált mozgás sorozatok bemutatására

Tanulja meg

- a biztonságos érkezést, az ugrás magasságának és hosszának szabályozását.
- kapcsolat teremtés technikáit és azok kreatív alkalmazását.
- A tér, ritmika, dinamika tudatos használatát

Modern kortárstánc 2.

A klasszikus balett tanszak alapképzésének elvégzése után a növendékek a Modern kortárstáncot csak a 3. és 4. továbbképzős évben veszik fel újra.

Szakmai feladatok a továbbképző 3. és 4. évre (közös, állandóan fejlesztendő területek)

Ismertesse meg a tanulóval

- a modern és kortárstánc tér-szemléletét
- a dinamikai változatok kifejező erejét
- az improvizáció és kompozíció szabályait
- a kapcsolatteremtés lehetőségeit a mozgásban

Továbbképző 3. évfolyam

Szakmai feladatok (fentiek mellett)

- Ismertesse a tanulóval a Graham -, technika lépésanyagát, sajátosságait alapszinten

Követelmény

A tanuló legyen képes

- Graham - technika lépésanyagát, sajátosságait alapszinten elsajátítani
- A Graham technikában a speciális gerinctartás kialakítására
- A Graham technikában kontrakció –release használatára, a technika dinamikai, ritmikai sajátosságaira
- Azokat felismerni és bemutatni
- Improvizációjában alkalmazni

Továbbképző 4. osztály

Szakmai feladatok (fentiek mellett)

Ismertesse a tanulóval a

- A Limón technika lépésanyagát, sajátosságait alapszinten
- A technika jellegzetes koordinációját és variációs lehetőségét
- A mozgáselemek végrehajtásának meghatározott szabályait

Követelmény

A növendék legyen képes:

- A gyakorlatelemek lehetőleg pontos és tiszta kivitelezésére.
- Azok kombinálására
- Saját koreográfia készítésére és előadására.

10.1.3.2 Népi gyermekjáték tantárgy

1. előképző

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
- helyes testtartás, egyenletes járás - izomtónus változtatásának szabályozása	
Népi játékok	
- fogócskák - kiszámolók - altatók - vonulós játékok - guggolós, kifordulós játékok	- ismerjen legalább 5 kiszámolót, 5 különböző típusú játékot
Táncos nyelv	
- előre-hátra - balra-jobbra - kör- és soralakzat	

2. előképző

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
- előre-hátra - balra-jobbra - kör- és soralakzat	- Legyen képes a helyes testtartás és az egyenletes járás végrehajtására

Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - fogócskák - kiszámolók - altatók - vonulós játékok - guggolás, kifordulás játékok 	- ismerjen további 5 kiszámolót, 5 különböző típusú játékot
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - előre-hátra - balra-jobbra - kör- és soralakzat 	

10.1.3.3 Néptánc tanszak

A néptánc tanszak célja, hogy a magyar néptánc és népi kultúra iránti érdeklődést elmélyítse a tanulóknál. A táncokon keresztül ismerjék meg hagyományainkat, a magyar nép táncait, a táncok lépésanyagát, jellegzetességeit, stílusát.

A tanszak feladata:

Ismertesse meg a növendékkel

- a hagyományos népi játékokat,
- a három dialektus (nyugati, tiszai, erdélyi) tánc típusait, táncrendjeit,
- a mozgásanyag variációs lehetőségeit,
- a táncokhoz kapcsolódó énekeket, zenei kíséretét,
- a néprajztudomány sajátos megközelítési módját,
- a folklórkutatás tárgyának, az alávetett társadalmi rétegek, a „nép” műveltségének sajátos helyét az egyetemes emberi kultúrában,
- a tánc művészi és közhasznú formáit,
- a társasági táncélet alkalmait,
- a színpadi táncművészet legfontosabb ágazatait és korszakait,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet legjelentősebb művészeinek pályáját,
- az egyetemes és nemzeti táncművészet néhány alapművét, s ezek elemzésén keresztül a táncirodalom különböző stílusait.

Alakítsa ki a tanulóban

- a rendszeres munka természetes igényét,
- a megfelelő munkafegyelmet,
- a munkájuk tudatos kontrollálását,
- a művészi előadásmód kivitelezését,
- az általános szemléletmódot, amely a népi kultúra, népelet egyes jelenségeit egy összefüggő rendszer egymást feltételező részeként értelmezni,
- az esztétikai érzéket,
- a művészetek befogadására nyitott attitűdöt,
- fogékonyságot a múlt és a jelen értékeinek befogadására.

Fejlessze a tanuló

- mozgáskultúráját,
- fizikai állóképességét,
- ritmusérzékét,
- hallását,
- zenéhez való alkalmazkodását,
- tér-, forma- és stílusérzékét,
- mozgásmemóriáját,
- koncentráció képességét,
- improvizációs készségét,
- ízlését, kritikai érzékét,
- a tánc komplexitásából adódóan a társművészetek (zene, képzőművészet, színház) iránti érzékenységét,
- vizuális memóriáját,
- a képzelőerejét.

Ösztönözze a tanulót

- a közösségi alkotás öröme, a közösségi kultúra értékei iránt,
- a néprajzi és általában kultúrtörténeti ismereteinek rendszeres gyarapítása,
- a rendszeres múzeumlátogatásra,
- a rendszeres társasági és színházi táncesemények látogatására,
- a televízió és rádió táncos témájú műsorainak figyelemmel kísérésére,
- az aktív részvétel igényét az iskolán kívüli alkalmakon való részvételre (kézműves foglalkozások, játszóházak, táncházak, néprajzi táborok, egyéb táncesemények),
- a környezetében esetleg adódó gyűjtési lehetőségek kihasználására (helytörténeti hagyományok összeírása, nagyszülők, idős emberek tudásanyagának összegyűjtése).

Tudatosítsa a tanulóban

- a tánc történeti ismeretek fejlesztik a személyiségét, az ízlését és fogékonyságát általában a művészetek, különösen az előadóművészetek iránt.

Hívja fel a tanulók figyelmét

- a korévfolymuknak megfelelő néptáncos, népzenei, néprajzi, tánc történeti irodalomra.

Tegye nyitottá

- a tanuló személyiségét a folklór iránt

Íranyítsa a tanulót

- szakirányú továbbtanulásra,
- a továbbképző folytatására,
- az amatőr táncéletbe való bekapcsolódásra.

10.1.4 Néptánc tanszak

ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Népi játék, néptánc	2	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
folklór ismeret					1	1	1	1	1	1	1	1
Köt. vál. tant.			1	1								
Összesen	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

10.1.4.1 A tanszak tantárgyai

Főtárgy:

- népi játék, néptánc

Kötelező tantárgyak

- folklór ismeret

Kötelezően választható tantárgyak
– népi ének

10.1.4.1.1 Népi játék, néptánc tantárgy

Előképző

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
- helyes testtartás, egyenletes járás - izomtónus változtatásának szabályozása	
Népi játékok	
- fogócskák - kiszámolók - altatók - vonulós játékok - guggolás, kifordulás játékok	- ismerjen legalább 5 kiszámolót, 5 különböző típusú játékot
Néptánc alapok	
- játékokhoz fűződő lépések ismerete (galopp, szökellő, szökdelés páros és egy lábbon, egyes-kettes csárdás, járás, futás)	- ismerje a tanult játékokhoz fűződő lépéseket
Táncos nyelv	
- előre-hátra - balra-jobbra - kör- és soralakzat	

2. előképző

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - előre-hátra - balra-jobbra - kör- és soralakzat	<ul style="list-style-type: none"> - Legyen képes a helyes testtartás és az egyenletes járás végrehajtására
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - fogócskák - kiszámolók - altatók - vonulós játékok - guggolós, kifordulós játékok	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen további 5 kiszámolót, 5 különböző típusú játékot
Néptánc alapok	
<ul style="list-style-type: none"> - játékokhoz fűződő lépések ismerete (galopp, szökellő, szökdelés páros és egy lábbon, egyes-kettes csárdás, járás, futás)	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a tanult játékokhoz fűződő lépéseket
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - előre-hátra - balra-jobbra - kör- és soralakzat	

Alapfok 1. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - helyes testtartás kialakítása, egyenletes járás - ugrások egyik lábról másikra, egyről-párosra és fordítva - kis- és nagy ugrások - testfordulatok helyben, járás és ugrás közben - térdhajlítás, féltalpra emelkedés 	<ul style="list-style-type: none"> - magabiztosan használja a különböző ugrásokat, testfordulatokat
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - kiszámolók - guggolós, kifordulós játékok - vonulós és kanyargó játékok - fogócskák - páros szökellők - labdajátékok (elkapók) - naphívogató, esőcsalogatók 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen legalább 10 népi játékot (legalább 5 típusból) - részvétel a játékban
Néptánc alapok	
<p>Dél-dunántúli táncok</p> <ul style="list-style-type: none"> - ugrós - dudálás: dölések, járás cifrával-dobogással, sarokra ugrással - lépések, járások, dobogások különböző ritmusra, ütemre - térdrugózások, "höcögők", térdütögetők, cifrák, lengetők - kirúgók, sarokfelkapók - kanásztánc - cifrák a bot fölött - botátugrós motívum, botátadás a láb alatt - lassú csárdás - egyes csárdás, kettes csárdás - tovahaladó csárdás 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Dél-dunántúli táncok közül az ugrós, kanásztánc, lassú csárdás (pl. Somogyból) tánc típusok egyszerűbb motívumait
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - előre-hátra, balra-jobbra és rézsút irányok - kör- soralakzat, félkör, cikk-cakk - kicsi-nagy, gyors-lassú 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje az alap és rézsútirányokat, használja azokat - magabiztosan mozogjon a különböző alakzatokban (kör, sor, félkör, cikk-cakk)

Alapfok 2. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - egyensúlyozó járás különböző ritmusban - térdhajlítás-nyújtás páros és egy lábon (demi plie, releve), lábcsúsztatások - alappozíciók (I, II, V) - helyben forgás járással, csárdással (esetleg cifrával) - 1/4, 1/2 fordulatos ugrások 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje az alappozíciókat (I,II,V.) - mozgásában tudatosan használja a térdhajlítást, féltalpra emelkedést
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - ügyességi és erőjátékok - párválasztó játékok - csúfolódók, névcúfolók - kapuzó, hidas játékok - leánykérő játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen legalább 10 népi játékot (legalább 5 típusból) - aktív részvétel a játékokban
Néptánc alapok	
<ul style="list-style-type: none"> - ugrások: - dobogó, térdugó, höcögők - cifra motívum (sima, elől, hátul) - és ezek variációi - lengetők - lábütések (csapások) - lassú csárdás - a tanult motívumok párban is - karikázó - lépő, futó, csárdások - kanásztánc - cifrák a bot fölött - botátugrós motívum, botátadás a láb alatt 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Dél-dunántúli táncok közül a korábban tanultak mellett a karikázó, kanásztánc tánc típusok egyszerűbb motívumait
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - tempó: lassú-közepes-gyors - alakzat: vonal, sor - szimmetria - térirányok (1-8) 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon tempót váltani (lassú-közepes-gyors) - ismerje a térirányokat (1-8)

Alapfok 3. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - járás különböző helyzetekben (kartartások, súlypontváltások) - fordulások egyes csárdással, cifrával - forgás helyben - haladás cifrával, közben forgás - ugrás haladással - pozíciók: az eddig tanultak kombinációja 	<ul style="list-style-type: none"> - az ismert motívumokkal tudjon helyben forogni, illetve haladni - tudja a pozíciógyakorlatokat összekapcsolni
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - csúfolók - ügyességi játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen 10 további népi játékot - aktív részvétel a játékban
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - hangterjedelem bővítése - a tanult táncok dalainak további ismerete - Rábaközi dalkincs - mint új anyag - ismerete - új-régi stílusú népdalok (tudatosítás) - lassú-friss tempó tudatosítása - ütemváltó dallamok - a nyolcadérték aprózása - Szünet, mint hangjegyérték - "visszhang", "futótűz" - önálló ritmusalkotás 	<ul style="list-style-type: none"> - további 10 népdal ismerete - ismerje fel a régi és új stílusú népdalokat, a lassú és friss csárdás zenei kíséretét
Néptánc alapok	
<p>Somogyi táncok (ugrós, lassú és friss csárdás, karikázó, kanász, dudálás) további motívumainak elsajátítása</p> <ul style="list-style-type: none"> - Friss csárdás: alapmotívum, forgás, kopogós (buzsáki), lippentős, bukós (Szenna, Kutas) <p>Rábaközi táncok: leánytánc, dus (bokázók, lengetők, cifrák, kopogós, dobogók, csapások)</p> <p>verbunk: bemérő, tapsos, csizmaverő, haladó</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Somogyi táncrendet (dudálás, ugrós, lassú és friss csárdás, kanász) valamint a Rábaközi táncok közül a dus, körverbunk egyszerűbb motívumait
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - rézsút irányok - rendezői bal-jobb - cikk-cakk vonal - hullámvonal és a különböző alakzatok variációi - hasonlóság, azonosság, különbözőség 	<ul style="list-style-type: none"> - tudja a különböző alakzatokat variálni - aktív részvétellel

Alapfok 4. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - kombinált fej, váll, kar, hát, vállgyakorlatok - ugráskombinációk fordulatokkal - ollók előre, hátra, oldalra - fordulatok, forgások különböző tanult motívumokkal 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon ugráskombinációs gyakorlatokat végrehajtani - tudjon fordulatokat, forgást az ismert motívumokkal
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközök, ügyességi, sportszerű játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen 5 eszközös, ügyességi, sportszerű játékot
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - szólóéneklés fejlesztése - rubato dalok éneklése - hajlítások - dél-alföldi dalkincs ismerete - önálló éneklési stílus kialakítása - asszimmetrikus ritmus - táncok ritmushangszeres kísérete (doromb, köcsögduda, nádsíp, ütőfa...) 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje fel az aszimmetrikus ritmusokat - tudjon hajlítással énekelni - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<p>Somogyi eszközös táncok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - üveges leánytánc (üveg a fejen és kézben, illetve a földön) - kanásztánc (fűk) <p>Dél-alföldi táncok:</p> <ul style="list-style-type: none"> - féloláhos: csapások, bokázók, cifrák, kopogók, légbokázó, cifra, csapások, földcsapó, haladó, bokázó - lassús: csárdás párban, friss csárdás: bukófordító (forgás-forgásváltás) <p>Gyimesi héjszák (öreges, kerekes, tiszt...)</p> <ul style="list-style-type: none"> - esetleg nemzetiségi táncok (horvát, német) 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Somogyi eszközös táncokat: üveges leánytánc, kanásztánc (fűk), valamint a Dél-alföldi táncok közül az olához és lassús motívumait. - tudja a Gyimesi héjszák közül: a rendes, tiszt, korobjászka, kerekes
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - dinamika-plasztika - lendület - tánc közbeni térbeli, táncbeli korrigálások - a tanultak alkalmazása színpadon - szimmetria, aszimmetria 	<ul style="list-style-type: none"> - tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

Alapfok 5. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - ugrások, forgások - kombinált gyakorlatok - lábkörzések - nehezített koordinációs gyakorlatok 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a lábkörzéseket, tudja ezeket végrehajtani - tudjon kombinált gyakorlatokat összekapcsolni
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközös ügyességi játékok - labdás játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen további 5 eszközös, ügyességi, sportszerű játékot
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - hosszabb ritmusképletek memorizálása - dallamhajlítások - önálló éneklési stílus kialakítása - a régi és új stílus kialakítása - a régi és új stílus jegyeinek tudatosítása - ritmushangszeres kíséret 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon hosszabb ritmusképleteket memorizálni - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<ul style="list-style-type: none"> - Szatmári verbunk, lassú és friss csárdás, hajlikázó (hegyezők, bokázók, forgás előre-hátra, felhúzó figura, keresztelő, kisharang, különböző csárdások, forgások, kiforgatások, útvető, csapások, kapuzók, egyéni figurák) - kalocsai mars - esetleg nemzetiségi táncok (horvát, német...) 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Szatmári táncrendből: verbunk, lassú és friss csárdás, hajlikázó, valamint a Kalocsai mars motívumait
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - frontirányok ismerete, tudatos használata - a motívumok plasztikai jegyeinek eltérő változásai - a motívumok dinamikai jegyeinek eltérő változásai 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit - tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

Alapfok 6. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - az eddig tanultak kombinációja - ugró, forgó gyakorlatok kombinációja 	<ul style="list-style-type: none"> - tudja a tanultakat kombinálni - ismerje a tánctanuláshoz szükséges technikai elemeket
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközös ügyességi játékok - labdás játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerjen további 5 eszközös, ügyességi, sportszerű játékot
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - összetett koordinációs gyakorlatok (láb-kéz-fejmozgás) - a különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből 	<ul style="list-style-type: none"> - magabiztosan hajtson végre összetett koordinációs gyakorlatot (láb-kéz-fej) - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<ul style="list-style-type: none"> - Széki táncok (sűrű és ritka tempó magyar vagy négyes, lassú, csárdás) - rábaközi verbunk (Szil, Kapuvár, Kóny) - rábaközi dus - sárközi karikázó - szabadon választott táncanyag 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Széki táncrend táncjai közül a sűrű és ritka tempót, magyart, lassút, csárdást - bővítse ismereteit a rábaközi körverbunkról, dusról - ismerje a Sárközi karikázó motívumait (lépő, csárdás, futó) - a tanult táncrendekből tudjon magabiztosan improvizálni legalább hármat
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - a tanultak tudatos alkalmazása próbán, szabad tánc közben, koreográfiák eltáncolása során 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a motívumok ritmikai, dinamikai, plasztikai jegyeit - tudja a tanultakat alkalmi színpadi körülmények között

Továbbképző 1. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - az eddig tanultak kombinációja - ugró, forgó gyakorlatok kombinációi 	<ul style="list-style-type: none"> - az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközös ügyességi játékok - labdás játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi) - ismerje a szabályokat
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - összetett koordinációs és ritmikai gyakorlatok (láb-kéz-fejmozgás-taps) - többszólamú ritmusgyakorlatok - a különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon önállóan ritmusképletet alkotni - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<p>Székelyföldi táncok</p> <ul style="list-style-type: none"> - verbunk: bokázó, légbokázó, terpeszbokázó, kopogók, csapásolók, - forgató: összerázó, átvető, összeugró, csapások, kiforgatók, forgatások, forgás - szökös: cifrák, kopogók 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Székelyföldi táncok közül valamilyik táncrendet (verbunk, forgató, szökös vagy verbunk, forduló...)
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - a tanultak ismerete, tudatok alkalmazása 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanultakat tudja alkalmazni a színpadi táncolás és a szabad tánc közben

Továbbképző 2. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - az eddig tanultak kombinációja - ugró, forgó gyakorlatok kombinációi 	<ul style="list-style-type: none"> - az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközös ügyességi játékok - labdás játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi) - ismerje a szabályokat
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - összetett koordinációs és ritmikai gyakorlatok (láb-kéz-fejmozgás-taps) - a különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből - többszólamú ritmusgyakorlatok - ritmusképletek önálló alkotása 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon önállóan ritmusképletet alkotni - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<p>Palóc táncok</p> <ul style="list-style-type: none"> - karikázó - csárdás, bekezdő, bukós, sergő, váltó jobbra-balra - verbunk - lépő, fordulató, lengető, bokázó, csapások, cifrák, hegyező, sarkazó - csárdás - egylépéses, aprózó, szaladó, mártogató, forgás, forgásváltás, csalogatós <p>Széki táncrend</p> <ul style="list-style-type: none"> - sűrű és ritka tempó - bekezdő, pihenő, csapások, ollók, zárások, lábkörzések, motívumkombinációk - négyes és csárdás - bekezdő, lépő, váltó, kopogók, páros forgók - lassú - páros összefogódzás, lassú lépő helyben, fordulva és előre-hátra - porka, hétlépés - ropogtatás, páros forgó, előre-hátra lépő, leány kiforgatása, csapás díszítés 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a Palóc táncokat (karikázó, verbunk, csárdás) ezek motívumait - bővítse ismereteit a Széki táncrend táncáiból (sűrű és ritka tempó, magyar, lassú, csárdás, porka, hétlépés)
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - a tanultak tudatos alkalmazása próbán, szabad tánc közben, koreográfiák eltáncolása során 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanultakat tudja alkalmazni a színpadi táncolás és a szabad tánc közben

Továbbképző 3. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - az eddig tanultak kombinációja - ugró, forgó gyakorlatok kombinációi 	<ul style="list-style-type: none"> - az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközös ügyességi játékok - labdás játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi) - ismerje a szabályokat
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - összetett koordinációs és ritmikai gyakorlatok (láb-kéz-fejmozgás-taps - a különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből - többszólamú ritmusgyakorlatok - ritmusképletek önálló alkotása 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon önállóan ritmusképletet alkotni - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<p>Mezőségi táncok</p> <ul style="list-style-type: none"> - lassú cigánytánc - szászka - ritka szökös - sűrű csárdás - korcsos - négyes - ritka és sűrű magyar legényes <p>Kalotaszegi táncok</p> <ul style="list-style-type: none"> - legényes - csárdás - szapora 	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a minőségi táncok (lassú cigánytánc, szökös, sűrű csárdás, ritka és sűrű magyar) vagy a Kalotaszegi táncok (legényes, csárdás, szapora) motívumait
Táncos nyelv	
<ul style="list-style-type: none"> - a tanultak alkalmazása próbán, szabad tánc közben, koreográfiák eltáncolása során 	<ul style="list-style-type: none"> - a tanultakat tudja alkalmazni a színpadi táncolás és a szabad tánc közben

Továbbképző 4. évfolyam

Szakirányú feladatok és követelmények

Szakirányú feladatok	Követelmények
Tánctechnika	
<ul style="list-style-type: none"> - gimnasztika - az eddig tanultak kombinációja - ugró, forgó gyakorlatok kombinációi 	<ul style="list-style-type: none"> - az ismert technikai gyakorlatokat tudja magabiztosan végrehajtani, összekapcsolni
Népi játékok	
<ul style="list-style-type: none"> - sportszerű játékok - eszközös ügyességi játékok - labdás játékok 	<ul style="list-style-type: none"> - aktívan vegyen részt a különböző népi játékokban (sportszerű, eszközös, ügyességi) - ismerje a szabályokat
Hangképzés, ritmika	
<ul style="list-style-type: none"> - összetett koordinációs és ritmikai gyakorlatok (láb-kéz-fejmozgás-taps) - a különböző tánc típusú és dialektusú zenei anyagok felismerése, alkalmazása a tanult táncrendekből - többszólamú ritmusgyakorlatok - ritmusképletek önálló alkotása 	<ul style="list-style-type: none"> - tudjon önállóan ritmusképletet alkotni - ismerje a tanult táncok zenei anyagát
Néptánc alapok	
<p>a tanult táncrendek ismétlése, kiegészítése, továbbfejlesztése</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ismerje a tanult táncrendek táncait, azok motívumait - a tanult táncrendekből magabiztosan tudjon improvizálni legalább hármat
Táncos nyelv	
<p>A tanultak tudatos alkalmazása próbán, szabad tánc közben, koreográfiák eltáncolása során.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - a tanultakat tudja alkalmazni a színpadi táncolás és a szabad tánc közben

10.1.5 FOLKLÓRISMERET

Alapfok 3-6. évfolyam, Továbbképző 1-4. évfolyam

10.1.5.1 Alapfok 1. év

Szakirányú feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a néphagyomány ünnepi rítusainak formai összetevőit,
- illetve történeti rétegeik eredetének forrásait
- egy-egy jeles napi rítus elemeit (eredeti formában)
- a téli napforduló ünnepkörét

Fontosnak tartjuk, hogy az ünnepkör ismertetése játékos, szórakoztató formában, közismert példák felvonultatásával történjen.

Követelmény

A tanév folyamán ismertetett ünnepkörhöz kötődő hagyományok ismerete, időbeni meghatározása.

A növendék minden ünnephez kötötten ismerjen legalább egy mondókát vagy dalt.

Tananyag

Népszokások, bevezetés

Egy-egy jeles napi rítus formai elemei a következők:

- rítuscselekmény
- mondott rítus (ének, mondóka, szerepszöveg),
- rítusmagyarázat (eredetmonda, a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázata),

A téli napforduló ünnepköre (Ádventtől vízkeresztig)

Ádvent („Kisböjt”)

- időbeni meghatározása, egyházi értelme, jelentősége,
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban,
- disznótor

Miklós nap (XII.6.)

- Miklós püspök legendája (ajándékozás)

Luca nap (XII.13.)

- egykori évkezdés, napforduló
- Luca széke, hiedelemmondák.

Karácsony (XII.25-26.)

- Szenteste (vigília-kérdés),
- a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr- mitosz),
- karácsonyi asztal, étkezési szokások,

Betlehemezés

- Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.)

Regölés

- fő időpontja István nap (vértanu)
- jelmezek, szereplők, hangszerek,

Aprószentek (XII.28.)

- újszövetségi történet,
- korbácsolás, vesszőzés,
- legényavatás.

Szilveszter-Újév (Kiskarácsony)

- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyos víz,

Vízkereszt (I.6.)

- újszövetség történetei (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kámai menyegző),
- vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
- csillaghordás, csillagének, a karácsonyi ünnepkör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

10.1.5.2 Alapfok 2. év

Szakirányú feladatok

Az első évi téli ünnepkör elmélyültebb megismerése.

Az ünnepkör szerepjátékok és dramatizált játékok megismertetése, előadása

Ismertesse meg a tanulóval a szokás funkciójának, miértjének népi magyarázatát (rítusmagyarázat)

Követelmény

A tanulók csoportosan alakítsák ki és határozzák meg az ünnepkörhöz kötődő két ünnep dramatizált előadását.

A begyakorolt, megtanult népszokást mutassák be a helyi lakóközösség számára.

Ismerje az ünnepek rítusmagyarázatát.

Tananyag

A téli napforduló ünnepköre (Ádventtől vízkeresztig)

Ádvent (Kisböjt)

- időbeni meghatározása, egyházi értelme, jelentősége,
- a fonó szokásköre, szerepe a falu téli szokásaiban
- disznótor.

- ádvent- kezdő névnapok, a hozzájuk kapcsolódó mágikus, jósló praktikák (András, Katalin, Borbála),
- Miklós nap (XII. 6.)
- Miklós püspök legendája (ajándékozás),
  - fonóbeli alakoskodás,
- Luca nap (XII. 13.)
- egykori évkezdés, napforduló,
  - Luca apokrif szent,
  - Luca női démon, kapcsolatos a fénnyel, a baromfi termékenységgel
  - lucajárás,
  - kotyolás,
  - Luca széke, hiedelemmondák.
- Karácsony (XII. 25-26.)
- Szenteste (vigília-kérdés),
  - a téli napforduló pogány ünnepe (Baldr –mítosz),
  - keleti misztérium- kultuszok (Mithrász),
  - hanuka,
  - újszövetség történet (Jézus születése),
  - karácsonyi asztal, étkezési szokások,
  - mágikus és jósló praktikák,
  - kántálás, névnapköszöntők, vesszőhordás, Paradicsom-játék.
- Betlehemezés
- Jézus születésének dramatizált megjelenítése. Központi magja a pásztorjáték. (Betanulás, szerepek, bábtáncoltató forma.)
- Regölés
- fő időpontja István nap (vértanú)
  - jelmezek, szereplők, hangszerek,
  - a rítusének szövegének elemzése (szervas-ének, párosító, jókívánság, koldálás),
  - földrajzi- történeti elterjedése,
  - ősvallási, ősköltészeti elemek.
- Aprószentek (XII. 28.)
- újszövetségi történet,
  - korbácsolás, vesszőzés,
  - legényavatás.
- Szilveszter- Újév (Kiskarácsony)
- évkezdő szokások: zajkeltés, pásztorjárás, köszöntők, aranyos víz,
  - mágikus és jósló praktikák,
  - étkezési szokások,
  - a moldovai magyarok „hejgetése”.
- Vízkereszt (I.6.)
- újszövetség történetei (a három napkeleti bölcs, Jézus megkeresztelése, kámai menyegző),
  - vízszentelés, krétaszentelés, házszentelés,
  - csillaghordás, csillagének- karácsonyi ünnepekör lezáró, a farsang kezdő időpontja.

10.1.5.3 Alapfok 3. év

Szakirányú feladatok

Jeles napok ismertetése (Vízkeresztől Dömötör napig)

Az időszámítás kérdéseinek átisméltése, különös tekintettel a mozgó (luniszoláris) ünnepekre.

Fejlessze a csoportos megszólalás képességét, a szerep, illetve dramatizált játékokban történő együttműködés képességét.

Fejlessze az egyén és a csoport együttműködését.

Követelmény

A tanuló ismerje a jeles napokat és a kötődő népszokásokat, hagyományokat.

A tanuló ismerje azok jelentését és magyarázatát.

A tanuló legyen képes minden ünnephez kötődően egy-egy mondókát, dalt, vagy dramatizált jelenetet előadni.

Tananyag

Jeles napok (Vízkeresztől Dömötör napig)

Farsang (I.6.- húshagyókedd)

- a házasságkötések és az ezekhez kapcsolódó többnapos mulatságok legfőbb időszaka,
- maszkos alakoskodások, alkalmaik (fonó, lakodalom),
- maszkos felvonulások (téltemetés, farsangtemetés, „momento mori”),
- bálszervezés, adománygyűjtés, táncalkalmak,
- rétegmulatságok (asszonyfarsang, pásztorfarsang),
- a mohácsi sokacok busójárása (eredetmonda),
- a hétfalusiak borics-tánca (európai moreszka hagyomány).

A farsang szoláris jeles napjai:

- II.2. Gyertyaszentelő (időjárásjóslás)
- II.3. Szent Balázs püspök legendája,
- balázsolás, iskolástoborzás.

Nagyböjt (hamvazószerdától húsvétvasárnapig)

- egyházi- vallási értelme, tilalmak, kötelességek,
- böjti játékok, karikaűző,
- a nagyböjt időszakán belüli szoláris ünnep:
- Gergely-járás (III.12.): iskolás –toborzó, adománygyűjtő szokás.

Virágvasárnap (húsvét előtt egy héttel)

- újszövetségi történet (Jézus bevonulása Jeruzsálembe),
- barkaszentelés, bárkával kapcsolatos mágikus praktikák,
- kiszehordás, villózás, zöldág-járás.

Nagyhét

- az újszövetségi passió-történet kivetítve a hét egyes napjaira,
- általános illusztrációs, megtisztító rítusok.

Nagycsütörtök

- a harangok elmennek Rómába „ kerepelés,
- Pilátusverés.

Nagypéntek

- a legszigorúbb böjt, tüzek kioltása,
- rituális mosakodás, szótalan víz, hollóvíz, féregűzés.

-

Nagyszombat

- új tűz gyújtása, tűzszentelés

Húsvét vasárnapja

- hajnali Jézus keresés, halottkultusz maradványai (halotttetetés, kolduskalács..),
- körmenet, határjárás, határkerülés,
- ételszentelés, húsvéti asztal, étkezési szokások.

Húsvét hétfő

- termékenységvarázsló locsolás, vesszőzés,
- tojásajándék, a tojás mitikus jelentősége, szimbolikája, a díszített tojás, (keddi viszontöntözés)

Fehérvasárnap

- a komatál küldés fő időpontja,
- a műrokonság (mátkaság, komaság) jelentősége a paraszti életben.

Zöldfarsang

- játszó
- a fiatalok játékszokásai.

10.1.5.4 Alapfok 4. év

Szakirányú feladatok

A Húsvét – Pünkösdi ünnepkör szoláris ünnepeinek ismertetése

Ismertesse a növendékekkel a hagyományos paraszti élet fenti ünnepkörhöz kötődő hagyományait, ezek eredetét, és a hozzájuk fűződő mondákat.

Vigye el a növendékeket a folklórhelyeket bemutató gyűjtőhelyekre, múzeumba skanzenba, stb. és bátorítsa azok önálló, családi látogatására is.

Követelmény

A tanuló legyen képes egy általa meglátogatott folklórgyűjtemény teljes, vagy részleges anyagának bemutatására – szóban, vagy összefoglaló írásos munkában (projekt).

A növendék legyen képes felidézni a népszokások idejét és rítusrendjét, az egyes ünnepek konkrét megjelenését.

A tanuló tudjon előadni népdalokat, rítuséneket és szokásszövegeket.

Tananyag

A húsvét-pünkösdi ünnepkör szoláris ünnepei

Pünkösöd

- újszövetségi értelme
- az ókortól dokumentálhatóan a természet megújulásának ünnepe
- a középkor óta ismert szokás a pünkösdi király és királyné jelképes házassága a termékenység serkentése végett
- a magyar falvakban pünkösdi királyt választottak vagy jelöltek ki ügyességi és erővetélkedők győzteseiből, aki egy év tartamára a legények kiváltságokkal rendelkező előjárója lett,
- helyenként szinte napjainkig szokás a pünkösdi királyné körülhordozása vallási emlékűnként, és kender növekedését serkentő mágikus szertartásként,
- Árpád házi Szent Erzsébet legendája, rózsacsoda, pünkösdi rózsza,
- a májusfa táncmulatság rendezésével való „kitáncolása”, kidöntése az ünnepkör lezárása.

Szent György nap (IV. 24.)

- Kezdő jellegű gonoszjáró nap, főként a marhatartással, tejhaszonnal kapcsolatos mágikus cselekmények ideje (első kihajtás, harmatszedés),
- körmenetek, határjárások,
- általában varázslásra, mágikus eszközök szerzésére, készítésére, gyógyfűvek gyűjtésére különösen alkalmas dátum,
- az elásott kincsel kapcsolatos hiedelmek kapcsolódnak hozzá,
- időjósló.

Május elseje

- az újjászülető természet ünnepe, a természetben tartott multságok, majálisok ideje,
- falun zöld lombokkal díszítik, a házakat,
- fontos gonoszjáró nap, a boszorkánygyűlések jeles dátuma,
- a legények szerelmi jelként májuszfat állítanak kedvesük háza elé.

Szent István napja (VI.24.)

- jóllehet már a nagy munkák idejére esik, csillagászati jelentősége miatt kiemelkedő ünnep: a nyári napforduló, legrövidebb éjszaka dátuma,
- tűzgyűjtés, tűzugrás, tüzes kerek gurítása, tűztutajok úsztatása (nap- és fény-szimbólum, mágia),
- gazdasági jeles nap : a gabona töve „megszakad”, tovább nem nő csak érik.

10.1.5.5 Továbbképző 1. év

Szakirányú feladatok

Ismertesse meg a növendékekkel a munkavégzéssel kapcsolatos ünnepeket.

Közös kutatással tárják fel a paraszti munkavégzés helyi hagyományait, és vegyenek részt a tanév folyamán egy lakóhelyen, vagy más tájegységen zajló munkafolyamatban (szüret,

Követelmény

A tanuló ismerje fel a rítusokat és legyen képes azokról összefüggően rövid előadást tartani. A tanuló legyen képes egy általa megismert munkafolyamat lezárásához kötődő ünnep szokásainak bemutatására – szóban, vagy összefoglaló írásos munkában (projekt).

Tananyag

Munkavégző ünnepek

Az egyes, különösen fontos paraszti munkafolyamatok lezárásának ünnepei.

Aratás

- kezdés: Péter-Pál (VI.29.), Sarlós Boldogasszony (VII.2.),
- aratókoszorú, felvonulás, aratóbál.

Szüret

- kezdés, hegytörvények,
- szüreti koszorú, szüreti bál (a neves borvidékeken különösen díszes külsőségek),

Leányvásárok (gesztenyeszüret)

- az exogám közösségek házasságszerzési alkalmi (Baranya -Sárköz)

Pásztorok és cselédek évadzáró napjai

Szentmihály nap (IX.29.)

- országosan a szezonra szerződött bérmunkások elszámolási és esetenként újrafogadási napja,
- bálók,
- időjóslás.

Vendel (X.20.)

- főként a nyugati területek juhászainak ünnepe.

Dömötör (X.26.)

- a keleti területeken „juhász újév”.

Disznótor (András nap körül, ádventben)

- családi, szűkebb körű mulatság,
- nyársdugás.

10.1.5.6 Továbbképző 2. év

Szakirányú feladatok

Ismertesse meg a növendékekkel:

- az emberélet fordulóit
- azokhoz kapcsolódó szokásokat, hagyományokat

A tanulók saját családi és rokoni körükből keressenek a szokások és hagyományok vonatkozó eseményeihez példákat, és ezt osszák meg a csoporttal.

Követelmény

A tanulók ismerjék

- az emberélet fordulóihoz kötődő hagyományokat
- az átmenetek rítusait

A tanulók végezzenek családi kutatást ezen hagyományok körében, és szóban vagy írásban ismertessék azt csoportjukkal (projekt).

Tananyag

Az emberélet fordulói

(Az átmenetek rítusai)

Születés

- az újszülött családba fogadásának formái,
- paszita, komatál,
- keresztelő (névadási szokások, keresztelők szerepe),
- keresztelői multság.

Gyermekkor

- gyermekjátékok (táncoktatóval egyeztetve),
- a paraszti gyermekkor tárgyi környezete,
- munkára nevelés, a munkába állás fokozatai,
- a gyermekmunka, mint szokásalkalom (libaőrzés stb...),
- gyermekkiváltságok,

Legényélet, leányélet

- serdülők számára a szervezett alkalmak, ahol elsajátítják a felnőtt fiatalság viselkedésmódját, belenőnek (serketánc, buhabál, aprók tánca, gyermeklakodalom, gyermekfarsang),
- a nem felavatott serdülők tilalmai, a tabuk megszegésének megtorlása,
- legényavatás, leányavatás (legénycéh, banda, leányklasszis, kórus),
- a fiatalok együttes szórakozásának, megmutatkozásának többé –kevésbé szervezett alkalmi (táncalkalmak, játszó, kollektív munkaalkalmak, bizonyos jeles napok szokásai),

A házasság előkészítése

- leánynéző, háztűznéző, kéretés,
- házasságkötést megelőző jogi megállapodások, móríng, hozomány,
- kézfogó, eljegyzés, jegyajándék

Lakodalom

- a lakodalmi rítusok rendje
- lakodalmi tisztségviselők, szerepek (vőfélykönyvek),
- lakodalmi táncok, alakoskodó, szórakoztató szokások,
- hérérsz, hívatlanok,
- táji eltérések (pl.: porkolás – mosdatás, menyasszonytánc, újasszonytánc).

10.1.5.7 Továbbképző 3. év

Szakirányú feladatok

Ismertesse meg a növendékekkel:

- A magyar nép hiedelemvilágát (sámánizmus, pogány elemek, keresztény elemek).
- A hiedelemvilág történeti rétegeit
- A magyar ősvallást
- Világképet
- Természetfeletti lényeket
- Természeti démonokat

10.1.5.8 Követelmények

A tanulók ismerjék

- a hiedelemvilág történeti rétegeit (ősmagyar, európai pogány vallások, zsidó-keresztény kultúra).
- paraszti hiedelemvilág főbb szereplőit, tudják ezek funkcióit (Sámán, táltos, ludvérc, ördög, boszorkány, tündér, tudományok, látók...).

Tananyag

A magyar nép hiedelemvilága-bevezetés (sámánizmus, pogány elemek, keresztény elemek).

A hiedelemvilág történeti rétegei.

Az ősmagyar réteg: finnugor és ótörök elemek, sztyeppék nomád állattartóinak világképe.

Európai pogány vallások, a zsidó-keresztény kultúra.

A magyar ősvallás:

Régészeti, nyelvészeti, történeti adatok (fordított túlvilág, többlélekhit, toteminus).

Sámánizmus (alapelemei: közvetítő funkció, transztechnika, sámánbetegség).

A sámánizmus nyomai a paraszti kultúrában (táltos, halottlátó, mesei motívumok).

Világkép:

A sámánhitű népek világképe: mítoszok a világ keletkezéséről, életfa, világfa, égitestekkel kapcsolatos hiedelmek, tűzkultusz, növények – állatok - emberi testrészek.

Természetfeletti lények

Alsómitológia-animizmus, meselények, hiedelemlények.

Lidérc, lúdvérc (fényjelenség, tüzes ember).

Negatív női démon, tündérek, ezek összefonódása a boszorkánnyal, kísértet.

Természeti démonok (vízilények-sellő, Hany Istók, erdei lények, óriások, törpék):

Ördög-démon (alvilági lény, gonoszság, funkciója, megjelenése a néphitben, mesékben).

Luca - boszorkány (visszaütalás a jeles napra, téli napfordulóval való kapcsolatok, asszonyi tilalmak, hazafi tevékenység).

Természetfeletti erővel rendelkező emberek:

Táltos (táltos mondák, sámánizmus, a pogány sámán).

Garabonciás (elterjedése, keveredés a nyugati mágusokkal).

Boszorkány (a népmesei boszorkány, a vasorrú bába - Baba Jaga -, középkori boszorkánype-rek, eretnokség).

Tudományosok (a boszorkányok ellenfelei, tudospásztor, tudós molnár, ördögösség).

Látók, nézők, gyógyítók (átmenet a született tudós és a szerződött ördögösök között, halottlátó, javasember, csontkovács).

Magyar tündérmesék hiedelemvilága

Babona, babonás cselekmények (rontás, igézés, szerelmi varázslatok, védekezési praktikák, ráolvasások, jóvendölések).

10.1.5.9 Továbbképző 4. év

Szakirányú feladatok

Ismertesse meg a tanulókkal

- A magyar nép táji, történeti csoportjait (vallási különbségek, saját identitás-tudású néprajzi-etikai csoportok)
- Az egyes csoportok kialakulásának és hagyományos kultúrájának eltéréseit

Az eddig tanult folklórismeretek elhelyezése földrajzi és történelmi keretek között.

Követelmények

A tanuló ismerje

- a néprajzi-etikai csoportok elkülönítésének jellemzőit.

- a magyar népi tájfelosztást, a magyar néprajzi csoportok földrajzi elhelyezkedését, kialakulásuk, hagyományos népi kultúrájuk legfőbb momentumait (Dunántúl, Felföld, Alföld, Erdély, Moldva, Bukovina).

Tananyag

A magyar nép táji, történeti csoportjai - bevezetés. (vallási különbségek, saját identitástudású néprajzi-etikai csoportok)

Dunántúl:

- Bakony, Balaton-felvidék,
- Göcsej és Hetés,
- Mezőföld,
- Ormánság,
- Őrség,
- Kisalföld,
- Somogy,
- Szlavónia,
- Zselic,
- Sárköz.

(Film- és hanganyag megtekintése, a fenti tájakról, népcsoportokról.)

Felvidék:

- A palócokról (történeti háttér, földrajzi elhelyezkedés, viselet),
- Barkók,
- Csallóköz,
- Mátyusföld,
- Galga-mente
- Matyók,
- Tokaj-Hegyalja,
- Zoborvidék.

(Film- és hanganyag megtekintése, a fenti tájakról, népcsoportokról.)

Alföld:

- Bácska, Bánát,
- Bodrogek
- Debreceni hajdúk,
- jászok
- Kalocsa-vidék (Kalocsai - Sárköz),
- Kunok,
- Szeged-vidék.

(Film és hanganyag megtekintése a fenti tájakról, népcsoportokról)

Erdély, Partium, Moldva, Bukovina:

- Erdély és a Partium történelme általában,
- Kalotaszeg,
- Mezőség,
- Szék,
- Székelység,
- Csángók (Moldva, Gyimes, Hétfalu).

(Film- és hanganyag megtekintése a fenti tájakról, népcsoportokról.)

10.1.6 Népi ének tantárgy

10.1.6.1 Alapfok 1. és 2. évfolyam

10.1.6.2 Alapfok 1. év

Szakirányú feladatok:

A növendékek ismerjék meg a

- a népi játékok dallam-, és ritmusvilágát
- a negyed- és nyolcadértéket
- a párosütemű lüktetést
- a pentaton dallamsorokat
- a korosztályi sajátosságának megfelelő népi gyermek-, ill. népdalokat
- negyed, nyolcad értékű járást

legyenek képesek

- az ugrós-csárdás dallamok felismerésére, azonosítására
- kis hangterjedelmű dalok éneklésére játék, tánc közbeni
- szabad éneklésre

Követelmények

Tudjon legalább 5 népdalt és 5 gyermekdalt énekelni

Ismerje fel a negyed, nyolcad értéket, tudja azt visszaadni

Tudjon visszatapsolni páros ütemű ritmusképleteket

Pentaton dallam hangjait képes legyen intonációra figyelve megszólaltatni.

Ismerje fel az ugrós és a csárdás dallamokat

10.1.6.3 Alapfok 2. év

Szakirányú feladatok:

Természetes testtartás kialakítása

Helyes légzés elsajátíttatása

Intonációs és ritmusgyakorlatok bevezetése és alkalmazása

Ütempáros és strófikus elemeket tartalmazó gyermekjáték-fűzér megtanítása

A tanult dalok kísérete ritmushangszerekkel

A tanult ritmusok visszatapsolása

A kéz-láb kétszólamú munkája

A népi játékok dalanyagának ismerete

Ugrós, lassú és friss csárdás, karikázó dallamok felismerése, ismerete

A tanult dalok önálló éneklése (önálló kezdéssel)

Dinamikai gyakorlatok (gyors-lassú, halk-hangos)

Zárt hangzók helyes ejtése

Követelmények

A tanuló törekedjen

- a tiszta intonációra
- a természetes testtartásra
- a helyes légzésre

legyen képes:

- hosszabb páros ütemű ritmusképletek visszatapsolására, dobogására
- népdal eléneklésére
- alkalmazkodni együttes éneklés során csoporttársaihoz mind intonációban, mind ritmusban. mind hangerőben

A tanult dalokat tudja önállóan elénekelni.

10.2 KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

10.2.1 AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

- Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság - alakítása mellett a látás kiművelésére és tudatosítására, bővítve a képi műveltséget a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata nemcsak a kezűgyességet, technikai érzékenységet fejleszti, hanem kialakítja a képességet a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének gyakorlatára.
- A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző- és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő és vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés széles körben segíti a vizuális kultúra iránt fogékony tanulók fejlődését. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, vizuális tapasztalataira építve gyarapítja ismereteiket, fejleszti képességeiket és alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon a tanulók képességeiktől és szorgalmuktól függően fejleszthetik vizuális műveltségüket és a különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.
- A képző- és iparművészeti oktatás a vizuális kultúra ágait, a műfaj sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és továbbéltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében és a tanulók életkorának megfelelő vizuális műveltség kialakításában.

10.2.2 A KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI, FELADATAI

Irányítsa a tanuló figyelmét az emberi és a természeti környezet esztétikumára, szépségére.

Ismertesse meg az egyetemes emberi kultúra, az európai műveltség, a nemzeti hagyományok értékeit, az értékmegőrzés formáit.

Ismertesse meg a kommunikáció művészi formáit, a képző- és iparművészet műfaji sajátosságait.

Ösztönözze a tanulót az önkifejezés eszköztárának gazdagítására és készítse fel a tanult művészi kifejező eszközök alkalmazására.

Készítse fel a tanulót:

- a látvány megfigyelésére, értelmezésére, analízisére,
- a vizuális információk, közlemények megértésére,
- a képi gondolkodásra, a vizuális absztrakcióra,
- a tapasztalat, képzelet, emlékezet utáni ábrázolásra,
- a legfontosabb kifejezési eszközök, kompozíciós eljárások ismeretére,
- a kifejezési eljárások használatára,
- az élmények, gondolatok, érzelmek vizuális kifejezésére,
- a képi nyelv kifejezési szándék szerinti megválasztására,
- a média által közvetített üzenetek befogadására, értelmezésére,
- a vizuális önkifejezésre, alkotásra,
- a tanulmányok, szabadkézi vázlatok, makettek, modellek készítésére,
- tervezésre, konstruálásra,
- a kifejezési technikák, a tárgykultúra anyagainak ismeretére,
- eszközhasználatra, anyagalakításra,
- a baleset- és munkavédelmi előírások betartására,
- tárgykészítésre, környezetformálásra,
- a kézműves tevékenységek gyakorlására,
- a jelentés, az esztétikum felismerésére, értelmezésére,
- a rendeltetés - a szerkezet, a tartalom és a forma összefüggéseinek felfedezésére,
- a mindennapok, a természet szépségének, a művészetek, a műalkotások befogadására,
- a vizuális művészetek, a környezet- és tárgykultúra megismerésére,
- a műelemzési eljárások alkalmazására.

Tegye lehetővé:

- a néphagyomány, a népi kultúra élményszerű megismerését.

Alakítsa ki a tanulóban:

- az esztétikum iránti igényt,
- az esztétikai élményképességet,
- az alkotó magatartást és ehhez tartozó pozitív beállítódásokat, szokásokat.

Fejlessze a teremtő képzeletet és az improvizációs készséget.

10.2.3 AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

10.2.3.1 Textilműves tanszak

Cél az alkotás örömeinek felkeltése, fokozása, beépítése a mindennapjaikba.

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

ÓRATERV

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Vizuális alapism.	2	2										
Rajz-festés--mintázás			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Műhely-előkészítő			2	2								
Műhelygyakorlat					2	2	2	2	2	2	2	2
Összesen	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A rajz-festés-mintázás és a műhelygyakorlatok óraszámát 1-3 vagy 3-1 arányban átcsoportosítható. Az előkészítőt a tanulóknak nem kötelező elvégeznie.

A tanszak tantárgyai:

Vizuális alapismeretek

- Az előkészítő komplex művészeti tárgya.
- Kötelező tantárgyak
- Rajz-festés-mintázás.
- Műhely-előkészítő, műhelygyakorlat.
- Kötelező műhelygyakorlat választható tanszakai
- Iparművészet: textilművesség;

A rajz-festés-mintázás tantárgy biztosítja a képző- és iparművészeti alapot.

A műhely-előkészítő foglalkozások során a tanuló a képzés több területével ismerkedhet meg.

A műhelygyakorlat teszi lehetővé a képző- és iparművészeti szakirányú tevékenységeket.

A képzőművészet, iparművészet területén a helyi lehetőségektől függően a fenti műhelyek közül a tanuló érdeklődésének és képességeinek megfelelően választhat.

A képzőművészet és iparművészet-oktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámait figyelembevételeivel a növendék más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

10.2.4 AZ ALAPFOKÚ KÉPZŐ-ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS KÖVETELMÉNYEI

10.2.4.1 Rajz – festés – mintázás

Az alapfokú művészetoktatás 12 évfolyamára a program a következő cél – és feladatrendszerrel határozza meg:

- a látás és a látványértelmező képesség fejlesztése,
- a látványértelmezésben szerepet játszó tényezők tudatosítása,
- a megjelenítő és kompozíciós képesség fejlesztése.
- a vizuális gondolkodás képességeinek fejlesztése: az elemzés, az elvont gondolkodás, a képi gondolkodás, a képzettársítás és a szintetizálás,
- jártasság a térábrázolásban és a geometria alapelemeiben,
- jártasság kialakítása az anatómiai ismeretekben,
- a plasztikai és a síkművészeti technikák készség szintű elsajátítása,

- az egyes festői és szobrászati technikák megismerése, alkalmazása,
- a művészettörténet nagy korszakainak ismerete,– a vizuális kifejezőkészség fejlesztése.

10.2.4.1.1 Követelmények

- A tanuló az alapfok végén ismerje:
- a rajz-festés-mintázás alapelemeit,
- a vizuális gondolkodás formáit és nyelvezetét,
- a tervezéstől az alkotásig tartó kreatív folyamat részeit,
- a plasztikai, rajzi, festészeti technikák alkalmazásának módjait,
- a sík és tér törvényszerűségeit a képzőművészet világában.
- A tanuló legyen képes:
- a látványt értelmezni,
- a kompozíciós ismereteket alkalmazni,
- a síkban és térben alkotásokat létrehozni,
- a művészettörténet nagy korszakait ismertetni.
- A tanuló a továbbképző végén ismerje:
- a vizuális nyelv kifejezőeszközait,
- azok jel- és jelentérendszerét,
- a sík- és térábrázolás szabályrendszerét,
- az ábrázoló geometria alapelemeit,
- a rajzi, festészeti és plasztikai ábrázolás leggyakrabban használt eljárásait,
- a képi konvenciók, a kompozíció jelentéshordozó elemeit,
- az anatómia alapvető törvényszerűségeit és azok ábrázolási konvencióit,
- a művészettörténet nagy korszakait.
- A tanuló legyen képes:
- a tanár által vagy önállóan kijelölt témák (korrektúra segítségével történő) feldolgozására,
- a művészeti alkotómunka különböző elemeinek egyidejű alkalmazására.
- sík- és térbeli művek létrehozására,
- konkrét és elvont képi és plasztikai gondolatok megjelenítésére,
- a látvány, illetve a képi megjelenítések elemző értelmezésére, sokrétű feldolgozására (tanári segítséggel),
- a nagy művészettörténeti korok eredményeit saját alkotó munkája során felhasználni

10.2.4.1.2 A textil műhelygyakorlat

célja, hogy a tanuló:

- a megismert műfaji lehetőségeket egyéniségének megfelelően tudja használni, alkalmazni,
- tudjon bánni a megszerzett ismeretekkel, anyagokkal, technikákkal,
- legyen képes a tervezési feladat megoldására (rajz-, szín- és formaismeret, kompozíciós készség) és a terv kivitelezésére,
- legyen képes textiles feladatok elkészítésére, kivitelezésére, esztétikus megjelenítésére.

A textil műhelygyakorlat feladata, hogy ismertesse meg a tanulóval:

- a textilt, mint anyagot
- a textil felhasználhatóságának sokszínűségét,

- a textil sajátosságait
- a természetes és a mesterséges szálak anyagokat,
- az őstextileket,
- a szövést előkészítő műveleteket (felvetés, leszövés, szövés, stb.),
- a textilnyomás technikáját,
- a gobelinszövést,
- a varrás és a hímzés fajtáit, alkalmazási lehetőségeit,
- a rátétkészítést, a textilplasztikát,
- a vegyszereket, festékeket,
- a gépi és kézi varrást,
- a textil történetét az őskori textilemlékektől a mai modern – hazai és külföldi – textilművészeti törekvésekig.

10.2.4.1.3 Követelmények

Az alapképzés végén a tanuló ismerje:

- a tanult egyszerűbb textiltechnikákat,
- az eszközöket, anyagokat,
- a textiltörténet jelentősebb állomásait a művészettörténet folyamatában,
- a textil felhasználásának sokszínűségét,
- a szövés alapjait,

legyen képes:

- alkalmazni a tanult technikákat,
- a művészettörténeti, múzeumi, népművészeti anyagra támaszkodva tervezési feladatok megoldására,
- esztétikai minőségek felismerésére,
- önálló munkák létrehozására.

Továbbképző végén a tanuló ismerje:

- az anyag, forma, funkció összefüggéseit,
- a szövési technikákat,
- a szövéshez használt eszközöket, fogalmakat,
- a XX. századi, magyar és külföldi textil törekvéseket,

legyen képes:

- a tíz év során szerzett elméleti és gyakorlati ismeretanyag feldolgozására és alkalmazására,
- önálló gondolatok kifejezésére és megvalósítására,
- tervek készítésére,
- művészeti érték létrehozására,
- saját képek, szőnyegek elkészítésére,
- a textil és más anyag „ötvözésére”, egymással való alakítására,
- társai és saját munkáit, művészi alkotásokat elemezni, véleményezni.

Alakuljon ki a tanulóban:

- a teremtéshez, alkotáshoz szükséges készség,
- az igényesség és a mesterségbeli alázat.

10.2.4.2 Művészettörténet

A művészettörténet oktatás szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társművészetek felé is.

A tantárgy tanításának célja, hogy:

- keltse fel a tanuló érdeklődését, tegye érzékennyé és nyitottá a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására,
- a tanuló sajátítsa el a vizuális nyelv alapelemeit, tanuljon meg olvasni a műalkotásokból,
- a közösen végzett és egyéni műelemzéseken keresztül ismerje meg az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatokat,
- a már megismert művészettörténeti korokat új összefüggésbe helyezze, vizsgálja azok formanyelvét és stílusjegyeit,
- kiemelten foglalkozzék a korok-korszakok kapcsolataival, a kölcsönhatásokkal, egymásra épülésekkel, ellentétekkel, szakításokkal az összehasonlító elemzések során,
- biztosítsa az eligazodást a művészettörténet emlékanyagában, valamint az ismeretek beépülését, felhasználhatóságát a tanuló életébe és munkájába,
- az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozásával, az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerésével váljon képessé az önálló alkotó jellegű elemzésre.

A tantárgy tanításának feladata, hogy

- nyújtson művészettörténeti, művészetelméleti és műfaji ismereteket az őskortól napjainkig,
- foglalkozzék a világkép és a képzőművészet viszonyával,
- mutassa be a művészet folytonosságát és korról korra változó jellegét,
- mutassa be a művészeti ágak kapcsolatát,
- ismertesse a művészettörténet nagy alkotóit és jellemző alkotásait az őskortól napjainkig,
- végezze el az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítását,
- értelmezze a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyát,
- foglalkozzék a tárgy- és környezetkultúra történetével,
- ismertesse a tárgy- és környezetkultúra alkotásait a művészettörténeti korokban, a népi kultúrákban és a városi folklórban.

A tanulóval ismertesse meg:

- a művészetek formanyelvének alapvető elemeit,
- a művészet ábrázolás- és kifejezésbeli sajátosságait,
- a legjellemzőbb kifejező eszközöket és komponálásmódokat a műalkotásokban,
¶- a tárgyi környezet elemeit és az esztétikai minőségek kifejeződését a látványokban,
¶- alakítsa ki a tanulóban az önálló tájékozódás képességét, az ismeretszerzés igényét jelentős műemlékek, múzeumok, gyűjtemények felkeresésével, kiállítások látogatásával,
¶- értelmezze a művészet helyét a kultúrában és a társadalomban,
¶- fejlessze a képi-plasztikai önkifejezés képességét a megismert alkotó eljárások igénybevételével,
¶- használja a legkülönbözőbb és legkorszerűbb művészeti médiumokat,
- érzékeltesse a műfajhatárok elmosódását,
- ismertesse a műfajok közötti közlekedés lehetőségeit.

10.2.4.2.1 Követelmény

A tanuló az alapfok végén ismerje:

- az elemi kifejezési eljárásokat és ábrázolási módozatokat, és ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban,
- a művészettörténeti korok (korszakok), irányzatok főbb stílusjegyeit és kiemelkedőbb alkotóit, alkotásait.

A tanuló tudjon

- műalkotásokat olvasni a témák és stílusjegyek szempontjából,
- eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- megismert stílusjegyeket az egyéni alkotó munkában felhasználni; az egyes művészettörténeti korokra jellemző kifejezésmódok, utánzások alkalmazásával.

A tanuló legyen képes

- az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek felismerésére,
- művészeti, esztétikai élmények kifejezésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére,
- a művészettörténeti ágak kapcsolatainak és kölcsönhatásainak feldolgozására,
- műalkotások értelmezésére, elemzésére egyéni véleményalkotással,
- a tanult kifejezési formák és ábrázolásmódok alkotó alkalmazására.

A tanuló a továbbképző végén ismerje

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében,
- tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat,
- értse meg a természeti és mesterséges környezet viszonyát és azok kölcsönhatásait.

A tanuló tudjon

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével,
- alkotó módon használni megismert kifejezési eljárásokat és ábrázolási konvenciókat személyes élmények kifejezésére,
- reálisan értékelni önmaga és mások munkáját eredményeit.

A tanuló legyen képes

- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában,
- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban,
- ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és elemezni alkotásaikat,
- észlelni és megítélni esztétikai minőségeket tájban, épített környezetben és tárgyokban,
- felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- és környezetkultúra világából,
- önállóan dönteni az alkotó munkában alkalmazandó technikák, anyagok és eszközök megválasztásában.

A tanulónak alakuljon ki önálló, alkotó szellemű készsége a vélemények ütköztetésével, a vitakészség fejlesztésével.

10.3 SZÍN –ÉS BÁBMŰVÉSZETI ÁG

10.3.1 AZ ALAPFOKÚ SZÍN-ÉS BÁBMŰVÉSZETI-KÉPZÉS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás keretében folyó színházi-bábszínházi nevelés lehetőséget biztosít a színművészet-bábművészet iránt vonzódó tanulók képességeinek fejlesztésére, ismereteik gyarapítására, művészeti kifejező készségeik kialakítására, a művészeti szakterületen való jártasság megszerzésére és gyakorlására - figyelembe véve a tanulók érdeklődését, életkori sajátosságait, előzetes színházi-dramatikus tapasztalatait.

10.3.1.1 A képzés lehetővé teszi a színművészet területén:

- minél változatosabb dramatikus tevékenységformákban való részvételt,
- a színpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését,
- differenciált feladatokon keresztül a dramatikus technikák és a színházi konvenciók megismerését, azok széles körű alkalmazását,
  - az alapvető színpadtechnikai eljárások megismerését,
  - a színjáték kulturális tradícióinak megismerését,
  - a tanulók drámával és színházzal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését,
  - azt, hogy a tanulók az élet más területein elsajátított ismereteiket, készségeiket a színjátékban is alkalmazni tudják,
  - minél több élő és felvett színházi előadás, köztük társaik által készített produkciók megtekintését,
  - a színházi-drámai formával való kísérletezést, továbbá a színjátéknak mint művészi
  - kommunikációs formának megtapasztalását,
- azt, hogy a tanulók egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák, a közös alkotómunka adta örömteli együttlétet,
- az önkifejezést,
- az önértékelést annak érdekében, hogy a tanulók képessé váljanak saját eredményeik felismerését, és azokat a színházi tanulmányaik során hasznosítani is tudják.

10.3.1.2 A képzés lehetővé teszi a bábművészet területén

- minél változatosabb bábos tevékenységformákban való részvételt,
- a bábos és maszkos játékok kulturális tradícióinak megismerését,
- a bábszínpadi megjelenítés törvényszerűségeinek megismerését (pl.tér, idő, kép, ritmus, tempó stb.)
- az alapvető bábszínpadi technikák megismerését,
- a bábjátékos technikákkal kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítését,
- a növendékek képesség és adottság szerinti differenciált foglalkoztatását,
- az önkifejezést,

- az önértékelést annak érdekében, hogy a növendékek képessé váljanak saját eredményeik felismerésére, és azokat bábos tanulmányaik során hasznosítani is tudják,
- a növendékek másutt szerzett ismereteinek (pl. tánc- és mozgásművészet, dráma, történelem, irodalom, vizuális kultúra stb.) alkalmazását, esetenként integrálását,
- azt, hogy a növendékek egyénileg és csoportosan előadást tervezhessenek, létrehozassanak, illetve a létrejött előadást bemutathassák,
- minél több élő és felvett bábelőadás – köztük társaik által készített produkciók – megtekintése.

10.3.2 AZ ALAPFOKÚ SZÍN –ÉS BÁBMŰVÉSZETI KÉPZÉS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

10.3.2.1 A színművészet területén

Készítse fel a tanulókat

- drámai szövegek értő - színészi szempontokat figyelembe veendő - olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékokra,
- különféle szerepek megformálására,
- rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

10.3.2.2 A bábművészet területén

Készítse fel a növendékeket

- a bábjáték alkotófázisaiban való részvételre,
- a partnerekkel való alkotó együttműködésre,
- színpadi szituációnak megfelelő improvizációra,
- a bábjáték komplexitásában rejlő lehetőségek felismerésére és alkalmazására,
- átlátni egy-egy bábtechnika és színpadtechnika alkalmazási lehetőségeinek határait,

- felismerni, hogy egy-egy téma milyen bábtechnikai és színpadtechnikai keretek között bontható ki leginkább,
- önálló feladatmegoldás esetén megindokolni témaválasztását és a technikai megoldás melletti döntését, s azt (tanári segédlettel) a megvalósításig végigvezetni,
- tanári/rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- jelenet vagy jelenetsor gyakorlás útján történő eljátszására és reprodukálására,
- különféle szerepek megformálására,
- az előadás/próba folyamán szükség szerinti háttérmunkára, munkája során a színpad iránti alázatra,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő játékmódra.

Ismertesse meg a növendékekkel

- a bábszínházi alapfogalmakat, szakkifejezéseket,
- az animáció útján történő kifejezés sajátosságait,
- a főbb báb- és színpadtechnikák elméletét, gyakorlatát,
- a bábszínepi konvenciókat,
- a bábjáték kultúrtörténeti szerepét, tradícióit,
- a darab-, szerep- és előadáselemzés szemponjait,
- a bábjátékos tevékenység összetevőit, azok egymásra épülését, alkalmazását,
- a rögzített előadásmód és az improvizációs technika közti különbséget, alkalmazási lehetőségeiket, a különböző játékstílusokat,
- a társművészetekkel való kapcsolódás lehetőségeit,
- az egyes működési struktúrákat.

10.3.3 AZ ALAPFOKÚ SZÍN –ÉS BÁBMŰVÉSZETI KÉPZÉS STRUKTÚRÁJA

10.3.3.1 Színjáték tanszak

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

10.3.3.2 A tanszak általános fejlesztési követelményei

Készítse fel a tanulót

- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő – olvasására,
- különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- színházi improvizációra,
- mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel történő karakterábrázolásra,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- különféle szerepek megformálására,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteinek alkalmazására a szerepalkotás során,

- színházi előadások elemzésére, értékelésére.

Ismertesse meg a tanulóval

- a színházi alapfogalmakat/szakkifejezéseket,
- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- a legfontosabb történeti és/vagy kortárs színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori közösségi, társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

10.4 AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK, A KÖTELEZŐ ÉS VÁLASZTHATÓ TANÓRAI FOGLALKOZÁSOK ÉS AZOK ÓRASZÁMAI

A képzés ideje: 12 év

Évfolyamok száma: 12 évfolyam

Óraterv (óraszámok heti bontásban)

Tantárgyak	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy:												
Drámajáték	2	2	2	2	2	2	2	2	–	–	–	–
Színjáték	–	–	–	–	–	–	–	–	2	2	3	3
Kötelező tár- gyak:												
Beszéd- gyakorlatok	–	–	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	–	–
Mozgás- gyakorlatok	–	–	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	–	–
Kötelezően vá- lasztható tár- gyak	–	–	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Szabadon vá- lasztható tár- gyak	2	2	1. 2.	1	3. 4.	1	1	1	1	1	2	2
Összesen	4	4	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-5	4-6	4-6	4-6	4-6

A választott tárgyak közötti módosítás az egyes évfolyamok végén csak akkor lehetséges, ha a választott új tantárgy adott évfolyamra előírt követelményeit a tanuló teljesíteni tudja.

10.4.1 Tanórán kívüli foglalkozások

Tanórán kívüli szervezett tevékenységformák:

- színházlátogatások a színházismeretnél előírt alkalmakon kívül;
- táborok;
- belföldi és külföldi tanulmányi kirándulások;
- rendezvények, rendezvénysorozatok, kurzusok, tréningek a film, a színház, a kritika stb. témakörökben neves szakemberek közreműködésével tanulói és szaktanári kezdeményezés alapján;
- egyéni tehetségfejlesztés (egyéni foglalkozás keretében).

10.5 AZ ISKOLA EGYES ÉVFOLYAMAIN TANÍTOTT TANTÁRGYAK SZAKIRÁNYÚ FELADATAI, KÖVETELMÉNYEI, AZ ELŐÍRT TANANYAG

10.5.1 Drámajáték

A drámajáték főtárgy célja, hogy a különböző dramatikus tevékenységformákon, képességfejlesztő gyakorlatokon és improvizációs feladatokon keresztül fejlessze a tanuló érzelmi, értelmi, szociális és fizikai képességeit, készségeit, gazdagítsa önkifejezési formáit, illetve az egyéni és csoportos kreatív folyamatokon keresztül segítse elő a tanulók szocializációjának folyamatát. A tanulók értsék és tanulják meg a közösségi lét hasznosságát, a közösség építésének módját. Ezáltal váljanak képessé különböző viselkedési minták elemzésére, elfogadására, irodalmi és színházi alkotások befogadására, értelmezésére és létrehozására. Meg kell jegyezni, hogy produkció létrehozása a drámajáték keretén belül nem lehetőség, hanem kötelesség. Nem lehet úgy felhasználni a drámajáték és a színház egyéniségfejlesztő rendszerét, hogy nem adunk lehetőséget ennek bemutatására. Ez ad célt a gyakorlatoknak. A csoport megmutatkozásának közösségformáló energiája van, a bemutatóra készülés fontos motiváció a tanulók számára, a színpadra lépés növeli az önbizalmat, oldja a gátlásokat. A színjátékosok és a nézőtér kommunikációja, „összelélegzése” meghatározó felszabadító élmény, kivételes jelentősége van az identitáskeresés éveiben. Természetesen hatalmas a tanár felelőssége abban, hogy milyen megmutatkozási, milyen játéklehetőséget kínál a tanulóknak, milyen produkciót enged a nézők elé, hiszen egy gyermekszínhátszóló előadás színvonalának nem csak esztétikai tétje van. A nevelési cél eléréséhez elengedhetetlen, hogy a pedagógus ismerje a színházi hatásdramaturgia alapelveit, a színházi jelek természetét. A közös alkotó munkában mozgósítani tudja az alapvető színházi konvenciókat, birtokolja és alkalmazza a színházi kifejezés eszköztárát.

10.5.1.1.1 A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az improvizációs technikákat,
- a színház és a társzművészetek alapjait,
- a színházi alapfogalmakat.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját,
- figyelmét, fegyelmét és önismeretét,
- kreativitását, alkotóképességét,
- gesztusnyelvi kifejezőképességét,
- a kapcsolatteremtő és együttműködő képességét,
- a térbeli tájékozódását és a kreatív térhasználatot.

Alakítsa ki a tanulóban

- a kifejező beszéd és mozgás képességét.
- Tegye képessé a tanulót
- a test kontrollálására,
- az improvizációs technikák alkalmazására.

10.5.1.1.2 Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- saját teste lehetőségeit, illetve érzékszervei hatékonyságát,
- a különböző verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- a különböző, szerepjátékokban alkalmazható mozgásformákat, illetve saját eszköztára ez irányú fejlettségének mértékét,
- figyelme tudatos összpontosításának szerepét és módját, a fegyelmezett feladatvégzés feltételeit,
- társai, önmaga és a felnőtt világ megfigyelésének módjait, ennek szerepét a szerepjátékok során és az improvizációkban,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák adta lehetőségeket, használatuk lehetséges módjait,
- az empátiás képesség szerepét társas helyzetekben, kortársaival és másokkal való kapcsolatában,
- az érzelmi emlékezet szerepét, alkalmazásának lehetőségeit a szerepjátékokban,
- a kreatív dramatizálás alapvető eszköztárát, a dramatizálás egyes lépéseit,
- összetett művészi üzenetek közlésének különböző anyag-, tér- és mozgásformák, illetve a szerepjáték lehetőségeit,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazásának lehetőségeit saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.
- Legyen képes
- figyelme tudatos összpontosítására, fegyelmezett feladatvégzésre,
- társai, önmaga és a felnőtt világ érzékeny megfigyelésére,
- a verbális, vokális és nonverbális kommunikációs csatornák tudatosabb használatára,
- a bizalom átélésére, az empátiás képesség működtetésére társas helyzetekben,
- érzelmi emlékek felszínre hozására és a szerepjátékokban való kreatív alkalmazására,
- érzékeny kapcsolatteremtésre és annak megtartására,
- tiszta és kifejező verbális és gesztusnyelvi megnyilatkozásokra,
- pontos és érzékletes szerepjátékokra társaival és egyénileg,
- kreatív dramatizálásra, a dramatizálás alapvető eszköztárának önálló alkalmazására,
- saját teste, mozgása, illetve a tér és a térben mozgó társak differenciált és pontos érzékelésére, a tér kreatív használatára,
- egyre növekvő intenzitású, tudatosságú és mélységű részvételre a szerepjátékokban, csoportos improvizációkban,
- különböző – felidézett, illetve az emberi világban tapasztalt – érzelmek verbális, vokális, mozgásos, mimikai és a társművészetek eszköztárát is bevonó eszközökkel történő kifejezésére,
- összetett művészi üzenetek közlésére különböző anyag-, tér- és mozgásformák együttes alkalmazásán keresztül,
- a megismert munkaformák tudatos és kreatív alkalmazására saját ötletei, gondolatai kidolgozásában, illetve egy kötött drámai szöveg megjelenítésének előkészítésében.

10.5.2 Előkészítő évfolyamok ELSŐ évfolyam

10.5.2.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a ritmus fogalmát,
- a mozgás-mozdulatlanság fogalmát,
- a szerepjáték élményét.

Fejlessze

- a ritmusérzékenységet,
- a beszéd- és mozgáskészséget,
- a csoportos megszólalás képességét,
- a játékban történő együttműködés képességét,
- egyén és csoport együttműködését.

10.5.2.1.1 Követelmények

A tanuló ismerje

- a ritmus fogalmát,
- a szerepjátékoz kapcsolódó magatartásformákat, azok jelentését,
- maszkok készítésének módját, használatát.

Legyen képes

- a játékban való aktív részvételre,
- a ritmus átélésére,
- helyes szerepvállalásra,
- néhány mondóka, egy-két rövidebb vers önálló elmondására.

10.5.2.1.2 Tananyag

Az előkészítő első évfolyamán a tananyag szerkesztett játék köré fonódik.

A szerkesztett játékot mondókákból, ütemhangsúlyos versekből állítsuk össze. Tegyük lehetővé minden tanuló számára a rövid önálló és a kórusos megszólalást egyaránt, a mintegy tízperces tudatos színpadi játékot, de ne várjuk el zárt szituációk eljátszását, a figurateremtést, figuratartást, jellemfejlődés ábrázolását.

Gyakorlatok, játékok:

- a kifejezést segítő, a játékot előmozdító beszédgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- tükörjátékok;
- maszk készítése.

10.5.2.2 MÁSODIK évfolyam

10.5.2.2.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gesztusnyelv legalapvetőbb elemeit, ennek üzenetét,
- az érzékszervi funkciókat,
- a szerepjátékban, csoportos játékban keressék az egyéni figura kialakításának módját.

Fejlessze

- az egyéni megszólalás képességét,
- kreativitást,
- az érzékelés és a megfigyelés képességét.

10.5.2.2.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a közösségben végzett munka legalapvetőbb követelményeit,
- az egyéni és társas megszólalások szabályait (kórusok, felelgetések, közös fokozás, kórust ellenpontoszó megszólalások).

Legyen képes

- a tér pontos érzékelésére,
- különböző tipikus magatartásminták utánzására,
- rögzített játékok felidézésére,
- önálló szövegmondásra.

10.5.2.2.3 Tananyag

Az előképző második évfolyamán a tananyag etűdjáték köré fonódik.

Az etűdjáték folyamatos színpadi munkát követel, hangulatilag összefüggő, legalább négy-öt versből, prózarészletekből, mesékből állítsuk össze. Ezeket sok mozgással, közös akcióval, világos, változatos térformákkal kollektív játékként szóltassák meg a tanulók, ne versösszeállításokként. Még nincs történetmesélés, de elvárható a játzóktól az érzés- és hangulatváltások folyamatos közvetítése.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- fogócskák;
- kiszámolók;
- egyszerű történetek alkotása, megjelenítése tablókban;
- magatartásminták gyűjtése megfigyeléssel.

10.5.3 Alapfokú és továbbképző évfolyamok ELSŐ évfolyam

10.5.3.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Fejlessze

- a beleélés képességét,
- a verbális és nonverbális kifejezőeszközöket,
- a társakkal való együttműködés képességét.

10.5.3.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a tér érzékelését, használatát és jelentését,
- a történet, s a történetben szereplők fontosságát,
- az alapérzelmek (szeretet, harag, aggodalom, irigység stb.) kifejezésének és megjelenítésének módját.

Legyen képes

- egy egyszerű, könnyen követhető történet (pl.: La Fontaine, Aesopus) átélésére, elmesélésére, színpadi megjelenítésére,
- a társak gesztusainak értelmezésére.

10.5.3.2.1 Tananyag

A tananyag egy egyszerű állatmese vagy tanító, esetleg verses mese köré fonódik. A mese feldolgozása és színpadra állítása során fontos, hogy a tanulók kontaktust tudjanak teremteni egymással egy egészen rövid és világos szituációban.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- szituációs játékok;
- improvizációk, csoportos improvizációk;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);
- ritmus a mozgásban, beszédben;
- szövegek különböző stílusban való megjelenítése.
-

10.5.4 Második évfolyam

10.5.4.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextusteremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait,
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Fejlessze

- a kapcsolatteremtés képességét,
- a fiúk és lányok együttműködésének képességét,
- az eltérő magatartásformák, gondolkodásmódok („különc” viselkedés) megértését és elfogadását,
- a szociális érzékenységet.

10.5.4.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a bizalom fontosságát,
- a történetmesélés, kontextusteremtés, fokozás, feszültségkeltés szabályait;
- a meseelemeket, a jellegzetes számokat, tipikus mesefordulatokat, alakokat.

Legyen képes

- szerepvállalásra, a szereppel járó tulajdonságok megértésére, megjelenítésére,
- tudatos koncentrációra,
- elfogadásra, a bizalom átélésére,
- az egyre fontosabbá váló kortárs kapcsolatok ábrázolására egy-egy szituációban,
- egy történet közös dramatizálására a megismert munkaformák (kórusok, tablók stb.) segítségével.

10.5.4.3 Tananyag

A tananyag olyan népmesék köré fonódik, melyek tartalmazzák a szokásos mesefordulatokat, állandó meseelemeket, típusokat.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;

bizalomgyakorlatok (a további évfolyamokon is megjelennek a tanulók életkori sajátosságainak, képességeinek és a fejlesztési célnak megfelelően);

egyszerűbb szituációs játékok (rövid, világos kereteket megadó, ismert élethelyzeteket feldolgozó rögtönzések);

természetes megszólalást segítő beszédtechnikai gyakorlatok.

10.5.5 Harmadik évfolyam

10.5.5.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetipusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a feszültséget a szituációban, színjátékban,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Fejlessze

- a kreativitást, a fantáziát,
- az együttműködést, a csapatmunkára való képességet,
- a kíváncsiság és elfogadás képességét,
- a felelősségvállalást,
- a problémaérzékenységet, problémamegoldási készséget,
- a túlzó, sűrítő, lényegkiemelő színjáték képességét.

10.5.5.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a beleélés lehetőségét,
- a másik sorsának átélését a játékban,
- az archetipusos érzelmek megélését,
- a szokások, tradíció, törvények meghatározó jelentőségét az egyes magatartásformákban, viselkedésmódokban,
- a szertartásjáték formáit,
- a szituációban, színjátékban megjelenő feszültséget,
- a kapcsolatteremtés fontosságát.

Legyen képes

- tudatos, alkotó színpadi jelenlétre,
- feszültségteremtésre,
- konfliktusmegoldásra,
- az egyes alakok hagyományainak, értékrendjének, világlátásának a figura cselekvéseiben, döntéseiben való felismerésére, átélésére és megjelenítésére,
- jellemzésre nonverbális eszközökkel, illetőleg ennek értelmezésére,
- egy-egy figura, helyzet magját túlzó eszközökkel megjeleníteni,
- csoporton belül a versengés és kooperáció termékeny harmóniájának megteremtésére.

10.5.5.3 Tananyag

A tananyag olyan népmese vagy népmesék, amelyek megismertetik a tanulókat más kultúrákkal (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsatantra, indián, afrikai mesék). A mese feldolgozása során szembesülni kell egy másik kultúra értékrendszerével és gondolkozásmódjával, valamint követelményrendszerével.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- bizalomgyakorlatok;
- fantáziajátékok;
- improvizációs gyakorlatok (párban és csapatban);
- a szerepcsere, szerepátvétel improvizációs formái;
- kontextusépítő játékok;
- a kiválasztott mese közegében játszódó drámaóra;
- a szociokulturális különbségekből fakadó konfliktusokat feldolgozó drámaóra.

10.5.6 Negyedik évfolyam

10.5.6.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Fejlessze

- a problémamegoldó gondolkodást,
- a probléma feltárásának, megfigyelésének képességét,
- a koncentrációt,
- az empátiát,
- a nonverbális jelek érzékelését és értelmezését,
- a helyzetek, szituációk érzelmi hátterének feltárását, elemzését segítő képességeket,
- egyes viselkedésformák, cselekvések, döntések szociális hátterének feltárási és megfogalmazási képességét.

10.5.6.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló történetalkotás lehetőségét,
- a sors, a történet, a jellem fogalmát,
- a különböző morális problémák értelmezésének, megélésének és megjelenítésének módját,
- a különböző morális problémák megoldásának útjait, lehetőségeit.

Legyen képes

- közös dramatizálásra,
- a közös dramatizáláson keresztül jellem felépítésére,
- konfliktuskezelésre,
- történetalkotásra.

10.5.6.3 Tananyag

A tananyag olyan történet feldolgozása, melynek csak az alappontjait, dramaturgiai fordulóit adjuk meg. Szituációs játékokkal, „tanítási drámával” teremtjük meg a történet kontextusát.

Gyakorlatok, játékok:

- önismereti és társismereti játékok;
- bizalomgyakorlatok;
- improvizációs játékok;
- koncentrációs játékok szöveggel, mozgással.

10.5.7 Ötödik évfolyam

10.5.7.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mitikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a mitológia legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Fejlessze

- az önismeretet, a pozitív jellemvonások tudatos fejlesztésének képességét,
- a fizikai, intellektuális, szociális kompetenciákat a színjátékon keresztül,
- a kreatív gondolkodást,
- a kezdeményezőkészséget, az aktivitást,
- az önállóságot,
- a hétköznapi élethelyzetek elemzésének készségét, metaforikus szimbolikus megjelenítésének képességét.

Ösztönözze a tanulót a hétköznapi élethelyzetek hátterének tudatos kutatására.

Alakítson ki a tanulóban egészséges testképet.

10.5.7.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a világ, a társadalom, az ember, a legfontosabb életérzések értelmezésének művészi és mitikus módját,
- a metaforikus, szimbolikus látásmódot,
- a szimbolikus ábrázolás alapvető színpadi eljárásait, a szimbolikus játék sajátosságait,
- a jelenkor meghatározó racionális, empirikus tudományos megismerése és a mitikus, művészi megismerés közötti különbséget,
- a humort, mint a problémamegoldás egyik módját,
- az érzések, érzelmek színpadi megjelenítésének eszközeit,
- a „mitológia” legfontosabb kultúrtörténeti, vallási vonatkozásait, amelyből egy vagy több mítoszt eljátszanak.

Legyen képes

- egy történet önálló értelmezésére, elemzésére,
- a színpadi figurák érzelmeinek átélésére, megjelenítésére,
- a színpadi szimbólumok üzenetének megértésére,
- a színpadi szimbólumok érzelmi feldolgozására,
- szimbólumalkotásra,
- az improvizáció minden formájában (egyéni, páros, csoportos, teljesen rögtönzött, megbeszélte) kreatív, kezdeményező megnyilvánulásra,
- személyes érzelmek szimbolikus átfogalmazására a játékban.

10.5.7.3 Tananyag

A tananyag mitológiák (pl.: görög, kelta, finn) nagy története vagy történetei. A mítoszon keresztül megérthetik, és megtanulhatják a tanulók, hogy különböző világértelmezések léteznek, s megkereshetik benne önmaguk kérdéseit, válaszait.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk (improvizációk mitikus hősökkel, közegben, tárgyakkal, helyszíneken stb.);
- táncok, szertartásjátékok;
- relaxációs gyakorlatok;
- kellék-, maszk-, jelmezkészítés.

10.5.8 Hatodik évfolyam

10.5.8.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Fejlessze

- a pontos, lényegre törő kérdések megfogalmazásának képességét a világ bonyolult jelenségeiről,
- a kritika és önkritika képességét,
  - a művészi alkotások iránti fogékonyságot,
  - a társművészetek befogadásának képességét,
- az empátiát, a problémaérzékenységet más sorsok iránt.

Alakítson ki a tanulóban helyes önképet, segítése elő integrált énkép kialakítását.

Ösztönözze a tanulót a művészi gondolkodásmód alkalmazására saját élethelyzeteiben.

10.5.8.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- saját élmények, történetek művészi újrafogalmazásának lehetőségeit,
- szimbólumok létrehozásának módját saját élmények alapján,
- a konfliktuskezelés színpadi lehetőségeit.

Legyen képes

- tanulmányai során szerzett színházi, dramatikus tapasztalatainak alkotó módú felhasználására,
- egy élet és ember ismeretét mozgósító történetnek, valamint kontextusának megjelenítésére,
- cselekvések összetett háttéréről (lélektani, szociális) gondolkodni, azt elemezni,
- más értékrendek, normák, viselkedésformák megértésére, elfogadására,
- az eddig megismert tréningekhez, játékokhoz szükséges problémamegoldó, társakat segítő, inspiráló aktivitásra.

10.5.8.3 Tananyag

A tananyag életjáték létrehozása. Az alkotás során mozgósítani kell és lehet az összes színpadi játékot és az ezeket előkészítő tréninget, gyakorlatot. A világ és az én művészi megismerése, értelmezése saját élethelyzetre alkalmazható. Az életjáték létrehozása során el kell és lehet jutni a konfliktusok és azok megoldásának újrafogalmazásáig, azok magasabb szintű megértéséig, kezeléséig.

Gyakorlatok, játékok:

- bizalomgyakorlatok;
- önismereti és társismereti játékok;
- koncentrációs, figyelemfejlesztő gyakorlatok;
- páros és csoportos improvizációk.

10.5.9 Színháték

A színháték főtárgy meghatározó céljai megegyeznek a drámajáték alapvető céljaival. A képzés a korábbi évfolyamok munkájára épül: a megszerzett képességek elmélyítésére, tudatosítására, finomítására, az életkori sajátágokhoz történő igazítására törekszik. Ugyanakkor új tevékenységformák, munkamódszerek lépnek be, a képzés hangsúlya a színházi formák felé tolódik.

A képzés mindvégig három pilléren nyugszik. Ezek az önálló szövegmunka, a színházi tréning és az előadás létrehozása.

Az egyéni fejlesztéshez nélkülözhetetlen az önálló szövegmunka (versek, kisprózák, monológok, drámarészletek). A kidolgozás jórészt önállóan, otthon történik (szövegválasztás, elemzés, tanulás, beállítás), majd a tanár közreműködésével (értelmezés, segítő instrukcióik) csi-szolják, végül a csoport, illetve nagyobb közönség előtt mutatják meg az elkészült produkciót. A megtanult szövegek, részletek számtalan gyakorlat alapjául szolgálnak. Ez a tevékenység nélkülözhetetlen az egyéni fejlesztéshez, ugyanis a kollektív munka során a tanuló meghatározott szerepekkel találkozik (a szövegek által kínált figurák, az időkeretek behatárolnak), viszont az egyéni produkció során más és más megszólalásmódokat tapasztalhat meg, más és más szenvedélyeket, érzelmeket élhet meg, más és más gondolatokat közvetíthet. Az így megszerzett jártasságok részévé válnak színhátészói munkájának.

A színháték tantárgy másik nélkülözhetetlen eleme a folyamatos tréning. Az alapgyakorlatok (improvizációs formák) vissza-visszatérnek az árnyaltabb, mélyebb és intenzívebb kifejezés érdekében. Az ismétlés nem mechanikus, a tréning gyakorlatainak témáját a tanulók fejlődéséhez, életkori problémáikhoz szükséges igazítani. A rögtönzés keretének (figura, cselekmény, kimenet, stílus stb.) megadását, a formát (néma, gesztikus, realista, szimbolikus stb.) a színhátékos készségek, ismeretek gyarapodásához érdemes szabni.

A színhátékos jártasságok előadás készítése, illetve bemutatása során sajátíthatók el. Számos tapasztalat gyűjthető a színpadon, ezért ha értékes, hatásos produkció jön létre, érdemes minél többször eljátszani. A megmutatkozás motivál, a sikerélmény visszaigazol, a bemutatóig vezető közös út csapatot kovácsol, a próbafolyamat stációi mély és élményszerű tudást nyújtanak a színházi alkotófolyamat, a színházművészet természetéről. A drámapedagógia befelé dolgozó tevékenységformái mellett a művészetoktatás sajátja a közönség elé lépés.

10.5.9.1 A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- az összetettebb drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat,
- a színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színhátészói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- a színészi alkotómunka fázisait,
- a színészi tevékenység alapvető elemeit,
- a színházi alkotómunka főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét,
- napjaink színházi struktúráját.

Fejlessze a tanuló

- érzelelkifejező eszköztárát az összetett karakterek ábrázolásához,

- mozgásos karakteralkotó technikáit,
- karakteralkotó, jelentésteremtő nyelvi és beszédtechnikai eszközeit,
- szereprepertoárját, illetve ezen keresztül ön- és társismeretét,
- improvizációs képességét,
- szöveg- és előadás-elemzési képességét,
- azon képességét, hogy a valóságon keresztül értelmezni tudja a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot,
- társművészetekhez tartozó (elsősorban zenei, táncos) kifejezőeszközeit.

Ösztönözze a tanulót

- elgondolások és történetek drámai eszközökkel történő vizsgálatára,
- elgondolások és történetek színházi eszközökkel történő megjelenítésére,
- színházi előadások megtekintésére (szabadidejében),
- iskolán kívüli produkciókban való részvételre, tapasztalatainak megosztására társaival,
- társai előtti előadások tartására,
- a látott vagy részvételével zajló előadások véleményezésére,
- a színházi/drámai szakirodalom, illetve szaksajtó tanulmányozására.

Biztosítson lehetőséget

- hivatásos, alternatív, amatőr társulatok és kortárs (diák) csoportok élő színházi előadásainak megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- színházi előadások videofelvételeinek megtekintésére, a látottak elemző megbeszélésére,
- működő színtársulatok munkájába való betekintésre,
- a technikai fejlesztés terén a tanulók speciális igényeinek kielégítésére,
- a helyzetgyakorlatok, színházi improvizációk körén túlmenően csoportos színházi alkotó tevékenységben való részvételre,
- többféle műfaj és/vagy színházi stílus színészi megtapasztalására,
- a tanulók igényeitől függően nyilvános bemutató(k) tartására.

10.5.9.2 Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a drámai/színházi konvenciókat, azok alkalmazását,
- az alapvető színházi szakkifejezéseket,
- a legfontosabb kortárs és/vagy történeti színházi stílusokat, színházi műfajokat,
- a szöveg- és előadás-elemzés szempontjait és módszereit,
- a színészi játék alapvető iskoláit,
- a színészi alkotómunka fázisait, főbb összetevőit,
- a színház jelenkori társadalmi szerepét, napjaink színházi struktúráját.

Legyen képes

- a különböző színészi technikák tudatos alkalmazására,
- karakterábrázolásra mozgásos, nyelvi, beszédtechnikai eszközökkel,
- egyes színházi stílusoknak megfelelő színészi játékra,
- más művészeti ágak területéről származó ismereteik alkalmazására a szerepalkotás során,
- színházi improvizációra,
- a társak játékát előmozdító, a színjátszói energiákat felszabadító megnyilvánulásokra,
- különféle szerepek megformálására,

- drámai szövegek értő – színészi szempontokat figyelembe vevő
- olvasására,
- színházi előadások elemzésére, értékelésére,
- a rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- a valóságon keresztül értelmezni a színházat, illetve a színházon keresztül a valóságot.

10.5.10 Hetedik évfolyam

10.5.10.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód módszerét (kiemelés, sűrítés),
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozást, kiállás, váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizáció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy kiszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, helyszínváltozását, figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Fejlessze

- a koncentrációt,
- a társak játékának érzékelését, az abból való építkezés készségét,
- a kezdeményező-készséget,
- a megfigyelőkészséget (önmaga és a társak reakcióinak megfigyelését),
- a játékkedvet, az energia felszabadításának képességét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az önfeledt, egyben koncentrált játékállapot megteremtésének adottságát,
- az arányérzéklet, játékintenzitást,
- az önkifejezést,
- a kíváncsiságot, nyitottságot,
- az együttműködési készséget.

10.5.10.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a túlzó, tipizáló, karakteres ábrázolás formajegyeit,
- a figurába lépés, kilépés, figuraváltás törvényszerűségeit, hatásmechanizmusát,
- az intenzitás, a színészi energia fogalmát,
- a tipizáló játékmód hatását,
- a visszatérő szabályjátékokat,
- az alkat, a személyiség szerepét a színházi alkotómunkában,
- a fokozás, a kiállás, a váltás eljárásait, hatását,
- a foglalkozás legfontosabb munkaformáit (önálló munka, teljes improvizá-

- ció, megbeszélte improvizációk stb.),
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit,
- a társak játékát blokkoló vagy előmozdító, a színjátszói energiákat elfojtó vagy felszabadító megnyilvánulások különbségét,
- az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel),
- a feszültséget, fordulatot, jelenetnyitást, zárást, jelenépítést, fokozást, intenzitásnövelést egy jeleneten belül.

Legyen képes

- tipizáló, túlzó ábrázolásra,
- a túlzó, szélsőséges, elrajzolt játékmód verbális és nonverbális eszközeit a kifejezés érdekében mozgósítani,
- saját testi adottságai, személyisége szerint fogalmazni,
- életismeretét, tapasztalatait mozgósítva megragadni, megformálni tipikus figurákat, emberi alaphelyzeteket,
- gesztusok felnagyítására, túlzó mimikára, karakteres megszólalásmódokra,
- tanári segítséggel személyes tartalmak közlésére alkalmas, neki való, szövegek kiválasztására, értelmezésére,
- a kiválasztott szövegeket önállóan interpretálni, tanári instrukciók mentén újabb és újabb változatokat kidolgozni,
- alkalmazni az idő múlását, a helyszín változását, a figuraváltást jelző alapvető színházi konvenciókat egy jeleneten (improvizáción) belül,
- csendben, inspiráló figyelemmel kísérni társai játékát,
- a kollektív alkotás „játékszabályait”, a közös munka meghatározó normáit figyelembe véve társaival együtt dolgozni,
- a szituációt meghatározó körülményeket (kik, mit, miért, hol, mikor, kivel) figyelembe véve improvizálni,
- a feszültséget növelni, fordulatot cselekménybe építeni, jelenet nyitni és zárni, jelenetet építeni, fokozni, intenzitás növelni egy jeleneten belül,
- saját ötleteit megfogalmazni, eljátszani.

10.5.10.3 Tananyag

10.5.10.3.1 Önellő szöveg munka

A hetedik évfolyamon a tanulók félévenként legalább három verset (pl.: Petőfi Sándor, Weöres Sándor, Varró Dániel) tanulnak meg. Ezek között legyen olyan, amely az egyéni humor megmutatkozására ad módot, olyan, amely bensőséges érzelmek kifejezésére ad lehetőséget, és olyan, amely által erős indulatok, nagy szenvedélyek jeleníthetők meg. Ezekből a vezető tanár döntése alapján készül szerkesztett vagy nem szerkesztett összeállítás, munkabemutató vagy előadás.

10.5.10.3.2 Előadás

A legjobb improvizációkból etűdjáték készül különböző szervező elvek (tematikus, hangulati, helyszín) alapján. Az elkészült anyag színvonala, szerkesztettsége alapján demonstrációként, munkabemutatóként vagy előadásként kerülhet a nézők elé. A bemutató lehet nyitott vagy zárt körű (meghívott közönség előtt zajló). A hetedik évfolyamon végezett munka nem követeli meg, hogy feltétlenül előadással záruljon!

10.5.10.3.3 *Tréning*

Szövegfragmentumok, verssorok, dialógusrészletek az improvizációkhoz

Szabályjátékok

Tükörgyakorlatok

Csoportépítő játékok

Bizalomgyakorlatok

Koncentrációs gyakorlatok

Improvizációk szöveg nélkül, mondathelyettesítő eszközökkel (idegen nyelv, halandzsa, számok, városnevek stb.), megadott szavakkal (Maradsz! – Megyek!) vagy mondatokkal (Most higgyek neked? – Nem mondhatok mást.)

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel

Egyidejű egyéni improvizációk (mindenki játszik, nincs „közönség”)

Drámaórák

10.5.11 Nyolcadik évfolyam

10.5.11.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadássá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit (a színészi alkotómunka legfontosabb iskoláit, ezek alapvető eljárásait – Sztanyisz-lavszkij, Mejerhold, Anton Csehov stb.),
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszerit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit;
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Fejlessze

- a koncentrált állapot megtartásának készségét,
- az egészben (teljes alkotófolyamat, előadás) látás képességét,
- a befelé figyelés adottságát, a helyes önértékelést, önkritikát,
- a színészi energiák kezelésének készségét,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- az odaadó, önfelelt, mégis tudatos játék képességét,
- az arányérzéklet (a nézői figyelem fókuszálásának készségét: a tanulók érzékeljék, mikor, mennyire fontos akciójuk, tudjanak a kórusból „előlépni” és visszaállni),
- a vitakészséget, az érvelés kultúráját, ötletek, gondolatok artikulációját,
- az alkotó párbeszéd képességét a csoport minden tagjával,
- a nyitottságot, empátiát,
- a közösségi érzést, felelősségérzetet.

10.5.11.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a tipizáló és egyénített, a túlzó és személyes ábrázolásmód sajátosságait, különbségeit, viszonyát, eszközkészletét,
- a jelenetek előadásá szerveződésének módozatait, törvényszerűségeit (kontraszt, motívumátvitel, tempó, ritmus),
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, megszólalásmód stb.) együttes és elkülönített használatának jelentését, hatását, az ebben rejlő kifejezőerőt,
- a tipizáló ábrázolás elmélyítésének módozatait,
- a színészi reprodukció jelentőségét és módszereit,
- az epika és a dráma különbségét, a dramatizálás lehetőségeit és módszereit,
- a történetmesélés színházi eszköztárát,
- a színpadi humor természetét, eszközeit (gépiesség, kontraszt, funkció és státus különbsége, meglepetés, inkongruens közlés stb.),
- a kollektív játék formai jegyeit (kórusmegszólalás, kóruscselekvés, helyszínek közös megjelenítése, a narráció formái stb.),
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáit (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- az előadásra készülés, a néző elé állás „játékszabályait”, morálját,
- a jelenetépítő, illetve -blokkoló akciókat, reakciókat,
- a helyszín- és jelenetváltás, valamint az időkezelés konvencióit egy előadás összetett jelrendszerében,
- egy jelenet szociokulturális, történelmi közegének jelentőségét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok),
- egy előadás feszültségének, fordulatainak, a kezdetnek és végnek jelentőségét.

Legyen képes

- a tipizáló játékot mélyíteni, egyéníteni,
- a színészi váltás éles és finom változataira,
- saját testi és pszichikai adottságai ellenében, abból kimozdulva, „ellene” játszva fogalmazni,
- az egyes színészi kifejezőeszközök (arcjáték, gesztus, előadásmód stb.) együttes és elkülönített használatára,
- mozgósítani a tipizáló ábrázolás árnyaltabb eszközeit,
- személyes élményeinek, gondolatainak „alapanyagát” figurába, jelenetbe sűríteni,
- a nézői figyelem fókuszálására (tudjon „előlépni” a kórusból, visszaállni),
- egységes színészi intenzitású (partnerekkel összehangolt) improvizációra,
- a jelenet szociokulturális, történelmi közegét (szokások, erkölcsi törvények, meghatározottságok) figyelembe véve improvizálni,
- az együttes játék színrevitelének meghatározó munkaformáiban együtt dolgozni társaival (önálló verziók, mondatgyűjtés, dialógusírás, képek felrakása stb.),
- tanári segítséggel saját világérzésének, gondolatainak megfogalmazására alkalmas kispikái alkotást választani,
- önismerete segítségével karakteréhez illő monológot választani, amelyet személyes hitellel, így hatásos módon tud megszólaltatni,
- az általa kiválasztott szövegekből saját értelmezését több variációban, különböző eszközökkel megjeleníteni,
- a csoport összes tagjával magas szinten együttműködni, együtt dolgozni,
- ötleteit az alkotófolyamathoz igazítani, mások ötleteit eljátszani.

10.5.11.3 *Tananyag*

10.5.11.3.1 *Önálló szövegmunka*

A nyolcadik évfolyamon a tanulók félévenként egy-egy prózarészleten dolgoznak. Az egyik szöveg (pl. Franz Kafka-novellák, Örkény-egypercesek, Garaczi László-írások) a korosztály groteszk, kritikus látásmódjának, humorának megszólaltatására ad lehetőséget, a másik a lélekábrázolásra kínál lehetőséget (pl. Kosztolányi-, Csáth-, Kaffka Margit-novellák).

Az önálló szövegmunka keretében félévenként tanári segítséggel vagy önállóan egy-egy monológot választanak a drámairodalom klasszikusaitól (Szophoklész, Shakespeare, Molière). Ezeket színházszerűen, cselekvő módon mutatják be.

10.5.11.3.2 *Előadás*

Az év során elkészülő előadás egy verses vagy prózai epikus mű dramatizálása. A színre állítás kollektív játékként, a diákszínjátszó formanyelven történik. Ez a forma mindenki számára lehetőséget nyújt a megmutatkozásra, az elsajátított színészi kifejezőeszközök mozgósítására. A történetmesélés buktatói, az epika tér- és időkezelése, az ebből fakadó nehézségek, a dialógusok hiánya kreatív hozzáállást feltételeznek és serkentenek – az együttes játékok formanyelvének alkalmazását és megújítását feltételezik. Ugyanakkor a történetben rejlő drámai helyzeteket érdemes zárt, színházi szituációként megformálni. Az alapműben legyen humor, mélység, legyenek olyan konfliktusok, alaphelyzetek, amelyek a személyes érintettséget biztosítják, vagyis az életkori problémákra (identitáskeresés, felnőttvilág hazugságai), a csoport belső történéseire rímelnék. Érdemes értékes alkotásokkal foglalkozni.

A forma sokszínűségéhez elengedhetetlen a tartalom gazdagsága. Bátran nyúlhatunk a „diákszínjátszó” klasszikusokhoz (Lúdas Matyi, A helység kalapácsa, János vitéz, Toldi, Karinthy-szövegek), ezek azért lettek klasszikusok, mert remek játéklehetőséget nyújtanak. Inspiráló lehetőség az egyes mitológiák (görög, kelta, germán, finn, magyar) nagy történeteinek színre állítása. Feldolgozhatunk a korosztályról (is), korosztályhoz (is) szóló kortárs szövegeket is (pl. Garaczi László: Pompásan buszozunk, Varró Dániel alkotásai stb.).

A közismert történet dramatizálása szabadabb, kreatívabb hozzáállást tesz lehetővé. Az újramesélés alapja, hogy figyelmesen újraolvassuk – felfedezzük – a remekműveket, így az adaptáció során mindenki személyes gondolatait közölheti. A új felfedezés az első megfogalmazás izgalmát hordozza.

Az előadás készítése nem történetfelmondás, hanem interpretáció.

10.5.11.3.3 *Tréning*

Versrészletek, klasszikus művekből (Shakespeare, Molière, Csehov) kiemelt mikrodialogusok Szabályjátékok

A színészi kifejezőeszközök elkülönített használatára rávezető gyakorlatok (csak hanggal, mozgással, kifejezőeszközök ütköztetésével)

Önismereti és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói

Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Műalkotás (festmény, fotó, zene) inspirálta improvizáció

Improvizációk megadott cselekményvázra

Páros, hármas és csoportos improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül

Hosszú (tíz percet is meghaladó) csoportos és páros improvizációk, jelenetváltással, illetve zárt helyzetben

10.5.11.3.4 *Történetmesélő improvizációsor*

Improvizációsor adott figurákra – figuratartással, a figura kibontásával

Színpadra állított alkotás erkölcsi problémáit feldolgozó drámaórák

10.5.12 Kilencedik évfolyam

10.5.12.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,
- az élményfelidezés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit;
- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés),
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státusát (domináns, gyenge státusú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- a státus és helyzet, státus és funkció, státus és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státusának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státusát),
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Fejlessze

- az érzelemfelidezés képességét,
- a színjátszó humorérzékét,
- az elmélyült, türelmes munka képességét,
- a verbális kifejezőerőt, az íráskészséget,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a jeleneteken átívelő folyamatos jelenlét készségét,
- a játékintelligenciát,
- a szintetikus gondolkodást,
- az érzékenységet, a toleranciát,
- az eltérő személyes tempó, különböző szintű, különmemű tehetség elfogadásának képességét, az ebből fakadó feszültségek kezelését.

10.5.12.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a realista-naturalista játékmód sajátosságait, eszközkészletét,
- az élményfelidezés (belső képek, emlékek, mozdulatok stb.) lehetőségeit, technikáit,

- a színjáték hitelességének feltételeit, törvényszerűségeit,
- a színjáték hitelességét, személyességét, mélységét szolgáló pszichofizikai módszereket (csendek, belső hang, belső monológ, mozdulatlan – „eszköztelen játék”, ellenpontoszó játék, elhallgatottat feltáró cselekvés).
- a kellékhasználat szabályszerűségeit, alapelveit,
- a jelmez figurateremtő erejét, hatását,
- a státuszjátékokat,
- saját színjátékos egyéniségének meghatározó státusát (domináns, gyenge státusú),
- a státuszjeleket (nonverbális jelek, beszédmód),
- státus és helyzet, státus és funkció, státus és cselekvés kontrasztjából fakadó termékeny feszültségeket, ezek jelenetépítő hatását,
- az alkotófolyamathoz szükséges munkaformákat (dialógusírás közösen, önálló jelenet kidolgozása stb.),
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.),
- a színjátszók megrögzült státusának jelenetblokkoló hatását (a játészó nem hajlandó feladni személyes státusát),
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei),
- egy-egy jelenet lélektani hátterének jelentőségét,
- a drámai dialógus sajátosságait.

Legyen képes

- az eltartás és azonosulás fokozataira,
- státuszváltásra jeleneten belül és jelenetek között,
- a saját státus ellenében fogalmazni, új státuszállapotokat kipróbálni,
- a rögtönzések visszaidézésére, újraformálására, csiszolására,
- önállóan, tanári instrukciók nélkül alkalmazni a sűrítés, drámai feszültség növelésének technikáit,
- a csendes, visszafogott, mégis intenzív, szuggesztív játékokra,
- stílusosan egységes, szociokulturálisan hiteles mondatokban megszólalva improvizálni,
- kelléket használva improvizálni,
- dialógust írni közösen, önálló jelenetet kidolgozni, változatokat készíteni,
- a sűrítés drámai feszültség növelésének technikáit (feszítő körülmények, figurák előélete, jelenet előzményei, cselekvések, döntések következményei) önállóan alkalmazni,
- egy-egy jelenet lélektani hátterét kibontani, megmutatni,
- az alkotófolyamat stációihoz nélkülözhetetlen belső feltételeket (alkotó közreműködés, nyitottság, a reprodukció fegyelme stb.) pillanatnyi hangulattól, formától függetlenül megteremtteni,
- személyiségét, színészi alkatát ismerve új kihívást jelentő monológokat keresni (tanári segítségadással),
- monológok színházszerű kidolgozására, ahol harmóniában van a kifejezőeszközök, technikák tudatos használata (térbeli helyzet, akciók, szünetek, hangerő stb.) és a lehető legnagyobb hitelesség, megéltség,
- társai ötleteit, impulzusait továbbépíteni, saját ötleteivel összhangba hozni,
- ötleteit a készülő előadáshoz igazítani.

10.5.12.3 Tananyag

1. Önálló szöveg munka

A tanuló a magyar dráma ismert és kevésbé ismert 19. századi, 20. század eleji klasszikusaitól (Kisfaludy Károly, Vörösmarty Mihály, Szigligeti Ede, Csiky Gergely, Molnár Ferenc, Bródy Sándor, Szép Ernő, Szomory Dezső, Bíró Lajos, Déry Tibor stb.) választanak monológot. Fontos szempont, hogy a választott anyag a figurateremtés új útjait nyissa meg a színjátész előtt, a szöveggel végzett munka új megszólalásmódot tegyen lehetővé.

A második félévben visszatér a versmondás. A tanulóknak három verset kell választaniuk, ezt egyetlen szempont befolyásolja csak: hogy minél személyesebb tartalmak kifejezésére alkalmas szöveget leljenek.

2. Előadás

A csoport tematikus improvizációkból közösen ír drámát. A közvetlenségnek és a megformáltságnak egyszerre kell érvényesülnie. Rögtönzésekből jelenetek íródnak, a jelenetekből színjáték szerveződik. Nem elég laza atmoszferikus, tematikus kapcsolatot találni a helyzetek között.

3. Tréning

Jelenetrészletek, dialógusok idegen nyelven

Státusgyakorlatok

A kifejezőeszközöktől megfosztott játékmód, gyakorlatai

Önismereti és társismereti játékok

A bizalomgyakorlatok bonyolultabb, merészebb verziói

Többirányú figyelmet követelő koncentrációs gyakorlatok

Jelenetek szerepcserével

Improvizációk a helyzetet meghatározó körülményének (figura, hely, végkifejlet) vagy ezek együttesének megadásával

Páros, hármas, négy- vagy ötszereplős improvizációk felkészüléssel, illetve felkészülés nélkül

Egyéni improvizációk, a csoportvezető, illetve a csapat tagjainak instrukcióira rögtön reagálva, azokat követve

Jellemfejlődést ábrázoló improvizációsor

A kellékhasználat gyakorlatai

A közösen írt színjáték döntési helyzeteit körbejáró drámaórák

10.5.13 Tizedik évfolyam

10.5.13.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma) játékstílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stílárís egységének jelentőségét, a stílárís elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejáráó próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alampű tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várákózás stb.).

Fejlessze

- az ízlést, és az ítélerőt,
- az alkotó fantáziát, a teremtő kreativitást,
- a szimbolikus kifejezés készségét,
- a közösségben létezés, a közös célért végzett tevékenység minden lelki feltételét.

A záró évfolyamon a fejlesztés célja a képzés során megszerzett képességek, készségek, jártasságok szintézise. Továbbá, hogy a tanuló vizsgahelyzetben minél eredményesebben számot tudjon adni ezekről. A megszerzett elméleti ismereteket, színészi tudást, munkaszervezési, gyakorlati jártasságot önállóan alkalmazni tudják az alkotó folyamatban (egy jelenet színrevitelében).

10.5.13.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a szimbolikus ábrázolás, stilizáció esztétikáját,
- a szerepépítést elősegítő munkamódszereket, eljárásokat (belső monológ, szereplők elő és utóéletének megírása, emblematikus tárgy, gesztus),
- a szerepívet, a jellemábrázolást,
- a cselekvő elemzést,
- a folyamatos színészi gondolkodást,
- a különféle színházi műfajok (commedia dell'arte, bohózat, lélektani dráma)

- játékstílusát,
- a szimbolikus ábrázolás, a stilizáció eljárásait, ezek hatását,
- egy előadás stiláris egységének jelentőségét, a stiláris elmozdulásban rejlő kifejezőerőt,
- a drámai alapanyag színrevitelének állomásait (olvasó, asztali, rendelkező, lejáró próba stb.) és ezek célját,
- a hűtlen hűség etikáját, az alapmű tiszteletlen tiszteletét, a felelős alkotói szabadságot az interpretációban,
- a szerep felépítésének nélkülözhetetlen feltételeit (szereptudás, darabismeret, háttérismeretek),
- a színre állított mű hatásdramaturgiáját,
- az adott mű értelmezéséhez nélkülözhetetlen történelmi, kultúrtörténeti, filozófiai, néprajzi vonatkozásokat,
- egy előadás hatásdramaturgiájának alapvető tényezőit (tempó, kontraszt, várakozás stb.).

Legyen képes

- szerepív ábrázolására,
- jellemfejlődés megélésére, bemutatására,
- a cselekménykövető és -építő folyamatos gondolkodásra, „belső monológ” kidolgozására,
- a megszerzett készségek alkalmazására a kifejezés érdekében,
- önállóan jelenet színre állítására,
- a kifejezés érdekében az „eszköztelen” színpadi létezésről az expresszív játékmódig különböző megnyilvánulásokra,
- az improvizáció stiláris egységének megőrzésére, a stiláris váltás tudatos használatára;
- folyamatos igényes munkára (ne a főpróbaidőszakban „pörögjenek” fel),
- ötleteinek a színre állított drámához, a színre állításhoz történő igazítására.

10.5.13.3 Tananyag

1. Önálló szöveg munka

Az év során egy – ha szükséges, tanári segítséggel – kiválasztott jelenetet, jelenetsort próbálnak önállóan. A jelenet által megkövetelt játékmód éppen ellentétes legyen a közös produkció fogalmazásmódjával: ha lélektani-realista a produkció, akkor stilizált-szimbolikus és fordítva. A rendező-tanár faci-litátor, visszajelzéseket ad az egyes munkafázisokban, de nem „rendez bele” a produkcióba.

2. Előadás

Olyan klasszikus, modern, kortárs dráma színre állítása köré szerveződik a munka, amelyben mindenki valódi feladatot, igazi játéklehetőséget kap, melynek alapkonfliktusai meghatározó életélményei azonosak vagy megfeleltethetők a korosztály számára. Ennek feltétlenül értékes drámai alkotásnak kell lennie, ne követelje meg a teljes újrafogalmazást (adaptációval, önálló alkotás színrevitelével korábban már megismerkedtek).

A szöveg, az értelmezés által megkövetelt színházi nyelv egyaránt lehet realista-naturalista, illetve stilizált-szimbolikus (de elképzelhető, hogy a kettő keveredését vagy stiláris váltást hív elő a darab). A munkafolyamat egyfajta szintézis: lehetőséget ad a képzés során megszerzett tudás alkalmazására, a következetes, nagy igényű színházi alkotómunka természetének megismerésére, annak megtapasztalására, hogy a színházi jelek rendszerében minden elemnek tudatos alkotói szándékot kell tükröznie. Szerencsés, ha a csapat tagjai megélik, hogy a színház ösztönművészet. Rendkívül hasznos és valójában nélkülözhetetlen, hogy a látványelemek megteremtésében, a zenék megszólaltatásában, a mozgások, táncok betanításában részt vegyenek azok a diákok, akik kedvet éreznek ehhez.

10.5.13.4 3. Tréning

A záró évfolyamon végigvesszük a továbbképző gyakorlatait, ezáltal tudatosítjuk a játszóknak az általuk bejárt utat, lehetőséget nyújtunk a színjátszói készségek, ismeretek szintetizálására, felfrissítjük az elfeledett elemeket.

Analóg helyzetek a készülő előadás szituációihoz

Improvizációk különböző stílusban (vásári színjáték, klasszikus tragédia, lélektani dráma)

Versek, versrészletek szimbolikus-stilizált feldolgozása

Az atmoszférateremtés gyakorlatai

Azonos hangulatú, szimbolikus kapcsolódó improvizációsor

A dráma közegében játszó drámaóra

10.5.14 Beszédgyakorlatok

A beszédgyakorlatok tanításának célja, hogy hozzásegítse a tanulókat beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, adottságaiknak és képességeiknek megfelelően – dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez. A beszédgyakorlatok tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgy tananyagához kapcsolódik.

10.5.14.1 A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamat részeit (légzés, hangadás, kiejtés) és azok összefüggéseit, egymásra utaltságát,
- a mindennapi és a színpadi beszéd különbségeit és azok beszédtechnikai elemeit,
- az egészséges beszélőtől elvárható hangzás összetevőit,
- a beszédállapot értékelésének szempontjait,
- a hibás beszédállapot jegyeit,
- a fejlesztő és szinten tartó beszédes játékokat és egyszerű beszédgyakorlatokat.

Alakítsa ki a tanulóban

- az önelemzés és önértékelés igényét és képességét,
- a beszéd elemzésének képességét,
- a beszéd szervek tudatos, pontos és célszerű használatát,
- a beszéd során megnyilatkozó személyiségjegyek fölismerésének, megértésének és létrehozásának képességét,
- az önképzés igényét.

Fejlessze a tanuló

- kifejező kedvét,
- hallási figyelmét és érzékenységet,
- koncentrációs készségét,
- játékosságát életkorának megfelelően,
- képzelőerejét és megfigyelő képességét,
- a produktív és reprodukciós kifejezőkészségét.

10.5.14.2 Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a lazító és koncentrációs játékokat és gyakorlatokat,
- a légző- és hanggyakorlatokat, artikulációs gyakorlatokat és játékokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal, valamint irodalmi szövegekkel,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat,
- az általában érvényes hangsúlyszabályokat,
- az artikuláció ritmus- és tempóformáló szerepét.

Legyen képes

- a beszéd folyamat részeinek és egészének tudatos irányítására az adottságainak legjobban megfelelő beszédállapot elérése érdekében,
- a követendő és az elvetendő beszédpélda felismerésére hallás alapján,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és saját beszédében.

10.5.14.3 Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a beszéd dallamának változatait és kifejező hatását,
- a beszéd váltásait (erő, magasság, tempó),
- a szövegek tagolásának, feldolgozásának lehetőségeit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- ismert karakterek hangzásának hiteles létrehozására,
- dramatikus és színpadi munkájában az e tantárgy keretében tanultak alkalmazására.

10.5.15 Első évfolyam

10.5.15.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a beszéd folyamatát,
- a szó, a hang és a mozgás (gesztusok, mimika) szerepét a közléseinkben,
- az egyszerű beszédfejlesztő játékokat.

Fejlessze a tanuló

- koncentrációs készségét,
- hallási figyelmét,
- játékos hangadó kedvét,
- artikulációs ügyességét,
- megfigyelőképességét.

Ösztönözze a tanulót

- saját és mások beszédállapotának tanulmányozására,
- véleményének megfogalmazására,
- fölismert gyengeségeik megerősítése érdekében gyakorlásra.

10.5.15.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a csoportos koncentrációs-, lazító-, légző-, hang- és artikulációs gyakorlatokat, játékokat,
- saját beszédének erényeit és gyengéit.

Legyen képes

- aktív részvételre a játékokban, gyakorlatokban,
- a beszélők tartós figyelésére, megfigyelésére,
- 40-50 szótagnyi szöveg elmondására egy szólamként,
- artikulációs ügyesítő szólamok elmondására emlékezetből.

10.5.15.3 Tananyag

Egyszerű lazítójátékok, gyakorlatok

Légzőgyakorlatok, a légutak használata

Hangjátékok

Artikulációs gyakorlatok, beszédmozgást ügyesítő játékok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Egyszerű hangsúlygyakorlatok

10.5.16 Második évfolyam

10.5.16.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a légzés alapfeladatát (élettani légzés) és annak szerepét a beszédben,
- a légzéstípusokat.

Fejlessze a tanuló

- önmegfigyelő és önszabályozó képességét,
- türelmét és megértését önmaga és mások iránt.

Ösztönözze a tanulót

- légzése célszerű és észrevétlen használatára beszéd közben (zaj és látvány nélkül)
- a rendszeres gyakorlásra.

10.5.16.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- saját légzésmódját és az esetleges teendőit,
- légzőkapacitását, és a fejlesztés gyakorlatait,
- a magánhangzók pontos, tiszta ejtését erősítő hallás- és artikulációs mozgásgyakorlatokat.

Legyen képes

- légzése egyszerű szabályozására,
- hosszabb (40-50 szótagnyi) szólamok elmondására egy levegővétellel,
- a levegő feltűnésmentes pótlására.

10.5.16.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Légzéstípusok
- Kapacitásnövelő légzőgyakorlatok hangokkal, szósorokkal, mondókákkal és versekkel

Hanggyakorlatok

- Hangerőjátékok a légzés tudatos irányításával

Artikulációs gyakorlatok, játékok

- Áll- és ajakgyakorlatok
- Magánhangzó-gyakorlatok

Ritmus- és tempógyakorlatok

Hangsúly-, hanglejtésgyakorlatok

10.5.17 Harmadik évfolyam

10.5.17.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a rezonancia és a középhang fogalmát,
- a mell- és a fejhang fogalmát és hangzását,
- a beszédhibákat (selypesség, raccsolás) és a beszéd zavarait, akadályait (hadarás, dadogás, szervi eredetű hangadási és artikulációs hibák),
- a hanglejtés szerepét,
- a tájszólás és a beszédhiba különbségét.

Fejlessze a tanuló

- érzékenységét, megértését és tűrőképességét saját és mások beszédbeli nehézségei iránt,
- életkorát figyelembe véve hangji teljesítményét, változatosságát,
- játékos hangadó kedvét.

Ösztönözze a tanulót

- saját hangji adottságainak megismerésére, megerősítésére és gazdagítására,
- a beszéd zenei elemeinek (hangmagasság, erő, szín) változatos használatára,
- artikulációjának csiszolására.

10.5.17.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakori beszédhibák elnevezését, hangzását és annak különbözőségét a tájszólástól,
- a dadogás és hadarás fogalmát, és az ilyen tünetek kulturált kezelésének módját,
- az artikulációs fejlesztő és korrekciós gyakorlatokat.

Legyen képes

- a gyakorlatokban alkalmazni a rekeszlégzést,
- 50-60 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- hallás útján felismerni a hibás ejtést,
- artikulációjának csiszolására alkalmas szöveget emlékezetből elmondani,
- ismert szöveget szájról olvasva fölismerni,
- beszédes feladataiban tempót váltani.

10.5.17.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Rekeszlégzés hanyatt fekve
- Kapacitásnövelő gyakorlatok
- Légzésszabályozás, a pótlevegő technikája

Hanggyakorlatok, játékok

- A középhang (oldott mellhang) gyakorlatai hangzókkal, szavakkal, mondókákkal
- A légzés és a hangerő, hangszín kapcsolata

Artikulációs gyakorlatok

- Szájról olvasó játékok
- Hallásgyakorlatok (hibás és helyes ejtés megkülönböztetése)

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ váltások

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ kérdések

10.5.18 Negyedik évfolyam

10.5.18.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a koncentrációs légzőgyakorlatokat,
- a változatos, gazdag hangadás kifejezőerejét,
- a mutálás eseményét és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- az artikuláció ritmusformáló szerepét.

Fejlessze a tanuló

- életkor engedte hangi teljesítményét,
- hallásfigyelmét és hangi emlékezetét,
- artikulációs biztonságát és pontosságát.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes légzés és hangadás mindennapos használatára,
- az állandó megfigyelésre,
- az igényes artikulációra,
- a rendszeres gyakorlásra.

10.5.18.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a koncentrációs légzőgyakorlatokat,
- a beszédhang használatának természetes és kímélő módját,
- saját hangi adottságát, korlátait és feladatait.

Legyen képes

- légzésakadályok nélkül beszélni (zaj, látvány, légszomj),
- 60-70 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- időmértékes – legalább három Weöres Sándor-verset – ritmizálni hangos és néma szövegmondással egyaránt.

10.5.18.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok

- Koncentrációs légzőgyakorlatok, játékok
- A pótlevegő technikája

Hanggyakorlatok

- Hangmagasság- és hangerőgyakorlatok
- Természetes és kitalált hangadási módok, játékok

Artikulációs gyakorlatok

- A magánhangzók időtartama
- A sziszegő és a susogó hangok hibái

Ritmusgyakorlatok ~ az időmértékes verselés

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ a tagadás

10.5.19 Ötödik évfolyam

10.5.19.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szóbeli közlemények és a beszéd technikai elemeinek összefüggését (hangszín, hangerő, tempó, szünet),
- a sziszegő és a susogó hangok korrekciós és karbantartó gyakorlatait.

Fejlessze a tanuló

- hangadási sokszínűségét,
- hallási figyelmét,
- beszédfigyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- a változatos, adottságaival összhangban lévő hanghasználatra hétköznapi és színpadi beszédhelyzetben egyaránt,
- a verbális és nonverbális közlemények együttes értelmezésére,
- pontos, igényes artikulációra.

10.5.19.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a sziszegő és a susogó hangok helyes hangzását,
- saját ejtésével kapcsolatos teendőit,
- a nonverbális közlemények szerepét és eszközeit.

Legyen képes

- mozgás közben alkalmazni a rekeszlégzést,
- 70-80 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- a szükséges legkevesebb feszültséggel a hangerőt fokozni,
- ismert szöveggel, valamennyi jel figyelembevételével társait szinkronizálni,
- időmértékes verseket az értelmi hangsúlyok figyelembevételével, skandálás nélkül megszólaltatni (pl. a Lúdas Matyi részlete).

10.5.19.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ szöveges gyakorlatok

Hanggyakorlatok ~ feszültségmentes szöveges gyakorlatok

Artikulációs gyakorlatok ~ sziszegők, susogók

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ ritmusjátékok, ritmuskánonok

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ az összetett mondatok

10.5.20 Hatodik évfolyam

10.5.20.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- saját és mások beszédállapota értékelhetőségének szempontjait,
- a személyes (hétköznapi) és a nyilvános (színpadi) megszólalás követelményeit, különbségeit.

Fejlessze a tanuló

- beszédbeli (tartalmi, formai) igényességét,
- saját és mások beszédének értékelésében az árnyaltságot,
- saját és mások beszédgondjaival kapcsolatos megértés és türelem képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a természetes, színes, adottságaikat megszólaltató beszédmódra,
- a tanultak alkalmazására minden hangos megnyilatkozásukban.

10.5.20.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- saját adottságait, erényeit és hiányosságait és az ezzel kapcsolatos teendőket,
- a hétköznapi és a színpadi megszólalás követelményeinek megfelelő szabályozás lehetőségeit.

Legyen képes

- legalább 80-90 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- saját és mások beszédállapotát reálisan értékelni,
- a színpadi munkájában érthetően, érdekesen és természetes, egyéni módon beszélni,
- a tanult gyakorlatokat alkalmazva szerepléseire beszédbemelegítéssel is főkészülni (memoriterek felhasználásával).

10.5.20.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ a légzés hangjai

Hanggyakorlatok ~ szöveges gyakorlatok váltásokkal

Artikulációs gyakorlatok ~ utánzó játékok

Ritmus- és tempógyakorlatok

- Csoportos, többszólamú ritmusjátékok
- Tempóváltás

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlatok ~ variációk azonos szólamokon belül

10.5.21 Hetedik évfolyam

10.5.21.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- irodalmi anyagok beszédtechnikai szempontból történő feldolgozásának szempontjait,
- a suttogott színpadi beszéd követelményeit.

Fejlessze a tanuló

- figyelemmegosztó képességét,
- ritmus- és tempóérzékét mozgásos beszédgyakorlatokban.

Ösztönözze a tanulót

- feladatai tartalmi és formai (beszédtechnikai) szempontú elemzésére egyaránt,
- képességeit, adottságait jól kihasználó megszólalásokra,
- beszédállapota gondozására.

10.5.21.2 Követelmények

Ismerje a tanuló

- a suttogás technikáját,
- a hangerő, hangszín – és ezek váltásainak – és a szünetnek közleményformáló szerepét.

Legyen képes a tanuló

- 90-100 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- a beszédgyakorlatok mondása közben a figyelmét legalább még egy tevékenységre fordítani (a haját befogni stb.),
- suttogva is érthetően beszélni.

10.5.21.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ figyelemmegosztással

Hanggyakorlatok ~ fizikai állapotok, közérzetek a hangban

Artikulációs gyakorlatok ~ suttogott szövegmondás

Ritmus- és tempógyakorlatok ~ szavak, rövid szólamok ritmizálása
(pl.: közmondások)

10.5.22 Nyolcadik évfolyam

10.5.22.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a váltás (hangerő, hangszín, tempó), a fokozás és csillapítás figyelemfelkeltő és -megtartó szerepét,
- a blattolást.

Fejlessze a tanuló

- egyre árnyaltabb kifejezőkedvét,
- beszédfelegyelmét.

Ösztönözze a tanulót

- beszéde gondozására,
- színpadi és hétköznapi beszédhelyzeteiben az igényességre, az árnyalt, gazdag kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt.

10.5.22.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a váltás lehetőségeit,
- a szórend jelentésformáló szerepét (Petit láttam. Láttam Petit.).

Legyen képes

- legalább 15 perces beszédbemelegítést önállóan, szövegesen (memoriterekkel) végezni,
- 100-110 szótagnyi szöveget egy szólamként elmondani,
- alkalmazni a hangerő, hangszín és tempó váltásait színpadi feladataiban és lehetőleg hétköznapi beszédhelyzeteiben is,
- önállóan, felegyelmezten és kitartóan beszédgyakorlatokat végezni,
- ismeretlen szépirodalmi szöveget értően tolmácsolni.

10.5.22.3 Tananyag

Légzőgyakorlatok ~ váltásokkal

Hanggyakorlat ~ szöveges gyakorlatok erő- és magassági váltásokkal

Artikulációs gyakorlat ~ tempó- és hangerőváltásokkal

Hangsúly- és hanglejtésgyakorlat ~ szórend-variációk

10.5.22.4 Mozgásgyakorlatok

A tantárgy célja a tanuló felkészítése, illetve alkalmassá tétele a csoportos dráma- vagy színjáték-foglalkozásokon történő részvételre; az alapvető technikai elemek, a bemelegítés részeinek és folyamatának elsajátíttatása és elméleti megismertetése; a próbaállapot elérése csoportkohéziós, speciális mozgásos feladatok, illetve a koncentrációt és a kondíciót fejlesztő gyakorlatok révén; az esetleges sérülések, az ütközésektől, eséstől, az érintéstől való félelem, illetve tartózkodás megelőzése, elkerülése vagy feloldása a mozgás eszközeivel.

A félórás időkeret döntően befolyásolja a tanítási óra szerkezeti felépítését, metodikai szerkezetét. A tanórán alkalmazott gyakorlatok fizikai, élettani és pszichés terheire a tanulókat kellőképpen fel kell készíteni a baleset- és sérülésveszély elkerülése érdekében.

Helytelenül felépített foglalkozáson nem jön létre az optimális koncentrációs állapot, érzékszervi és „motoros” (a mozgás idegrendszeri vezérlő mechanizmusai) fogékonyság.

A tanóra hagyományos értelemben vett bemelegítő szakaszát nem lehet didaktikusan elkülöníteni a fő tanítási anyagtól. A foglalkozásokat passzív, nyújtó jellegű gyakorlatsor után a fokozatosság elve alapján a kis intenzitású, alacsony fizikai igénybevétellel járó feladatoktól kell felépíteni úgy, hogy a kellő pszichés és fizikai állapot létrejöhessen.

A képességfejlesztés különböző területeit (a kondicionális, a koordinációs és az érzékeléssel összefüggő képességeket) a tanórai gyakorlatban nem lehet egymástól teljesen elkülöníteni, változó hangsúllyal, de mindig jelen vannak. Ezért a feladatok éves bontásában az egyes területek fejlesztésének időszakos hangsúlyai jelennek meg.

A hatékony foglalkozás érdekében az óra szervezeti kereteinek kialakítását, a figyelmi, motivációs állapot kialakítását, a rendelkezésre álló tér használatát, az egymásra való odafigyelést, a csoportos együttműködést, hibajavítást, az értékelés, önértékelés lehetőségét az egyes gyakorlatokban, gyakorlatsorokban kell érvényesíteni.

A tréning jellegű foglalkozás előnye a komplexitásban, időbeli hatékonyságában, sajátos motiváló és összetartó erejében van. A tanítási folyamat előrehaladtával fordítsunk egyre nagyobb figyelmet a tudatosításra, hogy megalapozzuk az önálló munkát.

A mozgás tantárgy legfontosabb feladata a komplex pszichés, mentális és fizikai képességfejlesztés, amely alkalmassá teszi a tanulót a különböző színpadi feladatok elvégzésére.

10.5.22.5 A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- a mozgásgyakorlatok tréning menetét,
- a bemelegítés menetének fiziológiai okait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének lehetőségét, illetve rendszerét,
- a különböző gyakorlattípusok szerkesztésének menetét,
- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait,
- a mozgástechnika tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Fejlessze a tanulót

- mozgáskoordinációs készségét,
- koncentrációs készségét, és teherbíró képességét,
- fizikai képességeit, kondícióját, rugalmasságát,
- mozgásmemóriáját,
- mozgástechnikai ismereteit, rendszerező képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a bemelegítés gyakorlatainak koncentrált és intenzív elvégzésére,
- a különböző próbahelyzetek, szituációk megfelelő próbaállapotban történő megoldására,
- önálló, a saját képességei által megkívánt tréning elvégzésére,
- egyes feladatok előkészítéseként helyes bemelegítés, gyakorlatsor megválasztására és elvégzésére,
- helyes tematikájú tréning felépítésére és megtartására.

Biztosítson lehetőséget

- a témakör módszertanának elemző megismerésére,
- különleges, speciális feladatok elvégzésére előkészítő módszerek megismerésére,
- különböző stílusú mozgástechnika tréningek megismerésére, az azokon való részvételre,
- működő szintársulatok, színházi műhelyek tréningmódszereinek élő vagy videofelvételre történő megtekintésére.

10.5.22.6 Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére a tréning gyakorlatainak végrehajtása során általános bemelegítés megtervezésére és levezetésére.

10.5.22.7 Követelmények a tantárgyi program elvégzése után

A tanuló ismerje

- a mozgástechnikai tréning fontosabb irányzatait, a tréningstílusokat,
- a mozgástechnikai tréning szerepét a megfelelő próbaállapot elérésében.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, körültekintő levezetésére.

10.5.23 Első évfolyam

10.5.23.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kondícióját az intenzitás, az időtartam, és az ismétlésszám figyelembevételével,
- koordinációs képességét,
- állóképességét, izületi mozgékonyt, és,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót

- a helyes testtartás kialakítására, csoportos térmozgások segítségével a tér hatékony kihasználására.

10.5.23.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat,
- a fő térirányokat.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére tükörmozgással,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, a koncentrációs és az egyszerűbb ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

10.5.23.3 Tananyag

A bemelegítés alapgyakorlatai, passzív és aktív nyújtó-lazító módozatai: csípőlazító gyakorlatok terpeszülésben, aszimmetrikus ülésben, térdelésben, sarokülésben lábujjtámasszal, illetve lefeszített lábfejjel.

A törzs fő izomcsoportjainak meghatározása hason, háton fekvő helyzetben különböző feszítő-ernyesztő gyakorlatokkal, az első és hátsó ív tónusának tudatos vezérlése; törzshajlítások különböző térirányokban, vállöv nyújtása, karfeszítések elöl, hátul, vállforgatások támaszban. Futás- és ugrógyakorlatok, játékok: érintő-, váltó-, párosfogó játékok, utánzó szökdelések („indián”, „nyuszi”, „sántaróka”, „béka” stb.).

A látásérzékelés kiterjesztése (periferikus látás) labdás bemelegítő játékokkal, labdagurítások, majd átadások csoportban egy vagy több labdával.

Térkitöltő gyakorlatok, a tér egyensúlyban tartása járás-, futásgyakorlatokkal, szabálytalan, társtól függő térmozgásokkal.

Térérzékelő, koordinációs gyakorlatok, játékok: „erdő” fogó, székfoglaló, csukott szemmel végzett tájékozódó gyakorlatok, hangkövetéses gyakorlatok.

Járási- és futásgyakorlatok (ügyelve az indítások, megállások, irányváltoztatások változatos végrehajtására).

Koncentrációs és ritmikai gyakorlatok zene használatával, járásban és futásban indítás-megállás gyakorlatok, csendreflex, járás, futás a zene ütemére.

10.5.24 Második évfolyam

10.5.24.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a játéktér és a nézőtér fogalmát, illetve a köztük fennálló irányviszonyok jellemzőit,
- a koncentrációs és csoportos ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét a hosszanti tengely körüli fordulatokkal,
- egyensúlyérzékét a természetestől eltérő testhelyzetekben végzett gyakorlatokkal,
- állóképességét a teljes foglalkozáson való intenzív, kitartó közreműködéssel,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a társas együttműködésre, szabálykövetésre szabályjátékokban.

10.5.24.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés alapgyakorlatainak páros kivitelű változatait,
- a mozgás területén használatos térirányokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat, a zenei ütem „mérő” és a tempó fogalmát.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítő gyakorlatsor elvégzésére,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására,
- a társak mozgásától függően a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok koordinált elvégzésére,
- kondicionáló jellegű ismétléses gyakorlatsorok kitartó végrehajtására,
- egyszerűbb koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

10.5.24.3 Tananyag

A sor és oszlop kialakítása, távolságtartás járás, futás közben, nyitódás, záródás.

Térjátékok különböző térformák felvételére, formálására, kikerüléssel gyakorlatok.

Futásos gyakorlatok: különböző tempójú futástípusok ritmustartással, ritmusváltással és irányváltással.

Gyakorlatok tempótartással, gyorsítással, lassítással, lassított mozdulatokkal, gyors, dinamikus, impulzív mozdulatok, ellenpontosítás dinamikai eszközökkel.

Indítás-megállítási gyakorlatok, illetve reflexjátékok: indítás és megállás gyors és lassú tempóban, egyéni és páros helyzetekben.

Lassított mozgás: lassított mozgás különböző testhelyzetekben, a zene hangulatának, tempójának követése klasszikus vagy más, nem monoton ritmusú zene segítségével.

Forgások, fordulatok: forgások karlendítéssel, láblendítéssel, változatos gerinchelyzetekben, súlypont tudatos vezetésével.

Kar és láb összehangolt ritmikus mozgása, taps és lépés egyszerűbb kombinációi.

10.5.25 Harmadik évfolyam

10.5.25.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítés speciális formáit, azok páros és önálló kivitelű módozatait,
- talajtechnikai alapgyakorlatait,
- 4/4-es ritmusú egyéni és páros ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- kombinatív és problémamegoldó képességét szabályjátékok felhasználásával,
- kondícióját és koordinációs képességét utánzó mozgások segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni és páros ritmusgyakorlatokkal.

Ösztönözze a tanulót

- egyszerűbb feladatok önálló megoldására,
- önkontrollra, önfegyelemre, önmagával szembeni igényességre.

10.5.25.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- talajfogás, legördülés technikáját, esésgyakorlatokat,
- a test, testrész mozgásának lehetőségeit és korlátait,
- a testfogás módozatait, a társon végezhető támaszhelyzetek és a terhelhetőség egyes lehetőségeit.

Legyen képes

- tanári irányítással bemelegítés elvégzésére,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére,
- felelősségteljes fegyelmezett munkavégzésre páros gyakorlatok esetén is.

10.5.25.3 Tananyag

A tér kitöltése a tér belső egyensúlyának megteremtése véletlenszerűen változó hatások alapján.

Egyensúly- és vezetékes gyakorlatok: egyensúlygyakorlatok támasz- és fogásos helyzetekben; vezetékes gyakorlatok kéz, fej, valamint fogásváltásos irányítással.

Bizalomgyakorlatok csoportokban; döntés-billenés helyzetekben történő gyakorlatok, bizalomjátékok, testdöntések párban a testtónus tudatos vezérlésével.

Kar- és/vagy lábcsúsztatások, gördülések hosszanti tengely körül, gördülések szélességi tengely körül, aszimmetrikus gurulások előre, hátra.

A mozdulat megállítására vonatkozó gyakorlatok: a mozdulat különböző ritmusú, dinamikájú megállítása.

Izolációs gyakorlatok, feszítés, ernyesztés különböző izomcsoportokban elkülönítve egy-egy ízületi részt. Testszobrászat, egyéni és csoportos állókép készítése.

4/4-es ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel.

Hangkeltés lépéssel, tapssal, csapással, a mozdulat ritmizálása.

10.5.26 Negyedik évfolyam

10.5.26.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval:

- a bemelegítés gyakorlatainak egész testre kiterjedő formáit, a „stretching” jellegű nyújtás-lazítás technikáját,
- a középmagas testhelyzetből való esés- és gurulástechnikákat,
- a 3/4-es és 6/8-os ritmikai gyakorlatokat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét kondícióját, izületi mozgékonyágát,
- koordinációs képességét időkorlátok és a szinkronmozgások bevezetésével,
- periférikus látását, megosztott figyelmi képességét térkitöltő feladatok segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót egyes technikai elemek és variációk önálló felfedezésére, megtalálására.

10.5.26.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a „stretching” jellegű nyújtás technikájának sajátosságait,
- a csoportos ritmuskialakítás módszereit és azok koncentrációs és ritmikai hátterét.

Legyen képes

- tanári felügyelettel önállóan bemelegítő alptréning összeállítására és elvégzésére,
- a tanult elemekből egyszerűbb gyakorlatsorok, kombinációk létrehozására,
- a tér megfelelő érzékelésére, a zárt és nyitott térhelyzetekben való biztonságos feladatvégzésre,
- a járás- és futásgyakorlatok, az ugrógyakorlatok, a koordinációs, kondicionáló, koncentrációs és ritmikai gyakorlatok pontos elvégzésére.

10.5.26.3 Tananyag

Tér kitöltése belső téregyensúly megteremtésével álló helyzetben és változó intenzitású mozgás közben; érintés-, hang- és csendreflex gyakorlatok.

3/4-es, 6/8-os ritmus megjelenítése gimnasztikus elemekkel és talajtechnikai alapgyakorlatokkal: lépés, taps, csapás, mozdulat ritmizálása kiscsoportos szólambontással.

Gurulások páros láb kicsúsztatásával, lefeszített lábfejjel, láblendítések lábujjtámaszba érkezéssel, karlendítések, összehangolt kar- és láblendítések, különböző fekvő helyzetekből lendítéssel fordulatok magasabb súlyponti helyzetekbe.

Láblendítések ülésben támasszal, aszimmetrikus támasszal, láblendítések talajtámaszból változtatott lábtartással, lendítőlábak talajra érkezése lefeszített lábakkal, lábujjtámaszba érkezéssel, ülőforgás, ülőforgás láblendítéssel térdelésbe, féltérdelésbe.

10.5.27 Ötödik évfolyam

10.5.27.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a bemelegítő gyakorlatsorok tervezési szempontrendszerét,
- a bemelegítő gyakorlatsorok önálló alkalmazását,
- az állatutánzó mozgástechnikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét,
- ízületi mozgékonyágát, ízületi mozgáshatárok kiterjesztését,
- állóképességét,
- koncentrációs és ritmikai képességét.

Ösztönözze a tanulót a helyes testtartás kialakítására, a test tudatos kontrollálására, önálló értékítéletre.

10.5.27.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- bemelegítő gyakorlatsorok összeállításának szempontjait,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- tanári segítséggel bemelegítés megtervezésére,
- önálló bemelegítő gyakorlatsorok elvégzésére,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatok hatékony elvégzésére,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatok kitartó és pontos végrehajtására,
- a tér megfelelő érzékelésére, hatékony kihasználására, összetett térirányok megtartására koncentrált gyakorlatkivitel megtartásával.

10.5.27.3 Tananyag

Szabályos térformák kialakítása, mozgás közbeni megtartása, relatív és abszolút tériránytartás.

Haladó lépéskoreográfiák 1/4, 1/2, 3/4 fordulatok változatos használatával, két-, három-, négyfős lépéskombinációk szinkronban való végrehajtása, önálló betanulása.

Izolált ernyesztések a talajhoz legközelebbi izülettől felépítve;

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből; páros lábcsúsztatások súlyponti helyzet változtatásával előre, hátra, oldalra; talajra vezetések a kar vezetésével térdelőülésből, térdelésből, féltérdelésből, hajlított állásból, állásból, felugrásból, mélybeugrásból; gurulás, gördülés hosszanti tengelyen, fordított testhelyzet, s az ebből való állásba kerülés billenés nélküli lassú kivitelezéssel.

Páros gyakorlatként a ritmus szólamokra bontása, csoportos ritmusszekció kialakítása, 5/4-es, 7/8-os, 9/8-os aszimmetrikus ritmusok kialakítása.

10.5.28 Hatodik évfolyam

10.5.28.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a nonverbális gyakorlatvezetés módszerét,
- a testtudatot, testérzetet fejlesztő módszereket.

Fejlessze a tanuló

- nonverbális kommunikációs készségét,
- koncentrációs és ritmikai képességét egyéni ritmikai gyakorlatok segítségével,
- testtudatát, testérzetét páros szinkrongyakorlatok segítségével.

Ösztönözze a tanulót felelősségteljes önálló gyakorlatvégzésre.

10.5.28.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a gyakorlatok egymásra épülésének logikai menetét, lehetőségeit,
- a követéses gyakorlatvezetés módszereit,
- a társas elemekben rejlő kombinációs lehetőségeket,

Legyen képes

- önálló gyakorlatvezetésre, a már ismert bemelegítő gyakorlatsorok alkalmazásával,
- önálló gyakorlattervezésre a kötelező és szabadon választható gyakorlatelemek felhasználásával és azok megfelelő módon való kombinálásával.

10.5.28.3 Tananyag

7/8-os aszimmetrikus ritmusok lépéskombinációk, járások, futások, talajtechnikai elemek felhasználásával ritmusgyakorlatok, zenekísérettel, illetve anélkül.

Megadott sorrendben teljes testre fölépített testérzet gyakorlatok, testrészeltolások, elkülönített testrészirányítások; testhullám, karhullám és felugrások szemből mellkashoz.

10.5.29 Hetedik évfolyam

10.5.29.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a különböző gyakorlattípusok egymásra épülésének kölcsönhatásait,
- a láb karakteres vezetésének módozatait, a kar plasztikus mozgatásának lehetőségeit, testrészevezetési futásokat,
- a koordinációs és kondicionáló gyakorlatokat,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét, koncentrációs és ritmikai képességét karakterizált, jellegében markáns eltéréseket mutató mozgássorokkal,
- egyensúlyérzékét kontakt előkészítő elemek segítségével.

Ösztönözze a tanulót

- a különböző ritmikai és dinamikai szempontok érvényesítésére különböző típusú lépés- és járásgyakorlatok esetén,
- önálló feladatmegoldásra és csoportos együttműködésre,
- a társ vagy partner munkájának tiszteletére, önmérsékletre, őszinte együttműködésre.

10.5.29.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a különböző gyakorlattípusok egymás mellé rendelésének főbb módozatait,
- karakterformák kialakításának lehetőségeit,
- a láb karakteres vezetésének technikáját, a kar plasztikus mozgatásának lehetőségét,
- testrészevezetési futásokat, azok belső vezérlő mechanizmusait,
- a ritmika fogalmát, a nem szabályos ritmikai eszközöket.

Legyen képes

- a mozgástréning gyakorlatainak koncentrált és pontos elvégzésére,
- a mozgás dinamikai jegyeinek megváltoztatására és irányítására,
- egyéni és csoportos alkotó együttműködésre.

10.5.29.3 Tananyag

Lábmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, karmozgás karakterizálása, mozgássor felépítése, vonulástervezés.

Gurulás kar tompításával előre, hátra emelt helyzetből.

Talajra vezetések hosszanti tengely körüli forgásból, forgó ugrásokból.

Szökkenések első és hátsó fekvőtámaszból csípőlendítéssel, illetve ezekből talajra vezetések térdelésbe, fekvésbe.

Különböző eséstechnikák ülésből talajon,

Mozgásimprovizációk, talajkombinációk és ritmikai elemek felhasználásával.

Kommunikáció ritmikával, kérdés-felelet játék párban, ritmusimprovizációk, ritmusképletek felépítése és feloldása.

10.5.30 Nyolcadik évfolyam

10.5.30.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a folyamatos testrészesztetéses és a tört vagy szaggatott testrészesztetéses tréningtechnikákat,
- a lendület nélküli és lendülettel végzett emeléstechnikákat.

Fejlessze a tanuló

- koordinációs képességét és kondícióját izolációs gyakorlatokkal, teljes testre kiterjedő gyakorlatsorokkal,
- a tanuló koordinációs képességét egyensúlyérzékét és térirányérzetét, kondícióját a megszakítás nélküli zenére végzett koreográfia segítségével,
- koncentrációs és ritmikai képességét improvizációs feladatokkal.

Ösztönözze a tanulókat

- csoportos gyakorlatsor szaktanár irányítása nélküli bemutatására,
- egyéni képességük, esetleges kiugró teljesítményük vállalására, megmutatására.

10.5.30.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a bemelegítés menetének élettani hatásait,
- a folyamatos testrészesztetéses és a tört vagy szaggatott testrészesztetéses tréningirányzatokat, azok technikai hátterét,
- a koncentrációs és ritmikai gyakorlatokat.

Legyen képes

- egy adott színházi feladatnak megfelelő mozgástréning összeállítására, koncentrált végrehajtására, illetve körültekintő levezetésére,
- a megfelelő próbaállapot elérésére.

10.5.30.3 Tananyag

A gerinc hullámmozgása hason fekvésben, állásban, álló helyzetben és haladó lépés közben.

Ugrás-, esés- és talajgyakorlatok: egy lábról, páros lábról történő rugaszkodás azonos és emelt szintről.

Csoportos ritmuskoreográfiák az ismert járások, futások, talajtechnikai elemek, lépéskombinációk és térmozgások felhasználásával, zenekíséret nélkül.

Emelés- és támaszgyakorlatok: mérleg- és vállállás tartások,

Karakterformák felépítése lépés-, járás- és futásgyakorlatok segítségével, önálló gyakorlatso-
rok létrehozása.

Ritmizált vonulás improvizációk térben elhelyezve.

10.5.31 Vers- és prózamondás

10.5.31.1 A képzés feladatai

Ismertesse meg a tanulóval

- azokat a pódiumon előadható népköltészeti és (különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó) irodalmi alkotásokat, amelyek a mindenkori tanulók érdeklődésére számot tarthatnak, előadhatóak és üzenethordozóak,
- azokat az eljárásmodokat és műelemzési metodikákat, kommunikációs folyamatokat, amelyek eredményeként eljuthatnak a művek üzenetének megfajtásához és a helyes közvetítéshez,
- a művészi beszédnek és a nonverbális kifejezésnek azokat az eszközeit, amelyek tudatos működtetésével a hallgató a közönség számára is élménnyé transzponálhatja a megszólaltatott művet,
- a különféle előadói stílusirányzatok jellegzetességeit és markáns képviselőik jeles teljesítményét,
- a szónoki beszéd, előadás dramaturgiáját, eszközeit és fogásait,
- a szerkesztés szabályait, a színjátékká formálás törvényszerűségeit,
- a szakrális és profán szertartásokat és azok összetevőit,
- a pódiumi rendezés eszközeit, a látvány, akusztika és térszervezés lehetőségeit.

Ösztönözze a tanulót arra, hogy

- műveket válogassanak, irodalmi műsort szerkesszenek, szertartásjátékot komponáljanak,
- faggassák, elemezzék a műveket, nekik és koruknak szóló üzenetet keresvén bennük,
- próbálják ki önmagukat különféle nyilvános fórumokon, vers- és prózamondó versenyeken,
- vegyenek részt kommunikációs készségüket fejlesztő drámapedagógiai gyakorlatokon,
- járjanak előadóművészi estekre, oratórikus előadásokra, és keressék az alkalmat, hogy minél több ilyen témájú lemezt hallgassanak és videofelvételt nézzenek.

10.5.31.2 Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- azokat az irodalmi kommunikációs módszereket, amelyek segítségével képesek megfajteni a sorokba, a sorok közé, a sorok mögé rejtett metaforikus üzeneteket,
- a lírai és az epikus művek előadásmódja közötti különbségeket (azok érzelmi-gondolati és eseményes-cselekményes voltának függvényében),
- azokat az improvizatív, kreatív gyakorlatokat, amelyeket az előkészület stádiumában játszanak a kommunikációs készség fejlesztése érdekében,
- a hatásos előadói beszéd komponenseit, tudjon ilyet készíteni és elmondani.

Legyen képes

- a légző-, artikuláló, beszédtechnikai gyakorlatok alkalmazására,
- a művészi beszéd és a testnyelv kifejező eszközeinek felhasználásával arra, hogy az olvasás során megértett költői, írói üzenetet sajátjaként adja át a hallgatóknak, a közönségnek,
- a szöveg elemzésére és annak megfogalmazására, miért fontos neki a választott alkotás, és mit kíván azzal üzeni a befogadónak,
- önállóan és verskompozícióban is kb. húsz szabadon választott mű előadására (vers és próza – népköltészeti és különböző stílusirányzatokhoz, műfajokhoz tartozó irodalmi alkotásokból válogatva),
- saját és társai teljesítményének elemzésére, körültekintő értelmezésére.

10.5.31.3 Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje (az előbbieken kívül)

- a szerkesztés dramaturgiai és rendezői szabályait, s legyen képes azokat alkalmazni saját szerkesztői, rendezési gyakorlatában,

- a szertartás funkcióját, szertartásokat, a szertartásjáték összetevőit, s mindezek alkalmazási lehetőségeit, módjait,
- a szertartásszínház jeles hivatásos és amatőr produkcioit.

Legyen képes (az előbbieken kívül)

- szóban és írásban annak megfogalmazására, hogy az adott mű megírására miféle gondolati, érzelmi szándék készítette a költőt, író, s mi az, ami a közvetítő-előadót inspirálja a mű tolmácsolására,
- újabb művek megszólaltatására,
- szerkesztésen alapuló egyszemélyes színjáték megalkotására, továbbá partner segítségével annak pódiumi térbe helyezésére (az oratórikus rendezés kívánalmai szerint).

A vers- és prózamondás tantárgy tananyaga az egyes évfolyamokon a drámajáték/színjáték tantárgyhoz kapcsolódik.

10.5.32 Első évfolyam

10.5.32.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az előadásra szánt szövegek kiválasztásának szempontjait,
- a versek, szövegek megfejtésének, megértésének módját,
- a zeneiséget biztosító verselemeket,
- a hangmodulációs lehetőségeket,
- a vers- és mesemondás örömét,
- a szövegtanulás technikáját.

Fejlessze a tanuló

- fantáziáját, beleélő képességét,
- együttműködését, mások iránti figyelmét,
- közlő szándékát.

Ösztönözze a tanulót

- versek, mesék olvasására, megtanulására,
- beszédképességének természetes és változatos használatára, annak gondozására, fejlesztésére,
- vers- és mesemondó feladatok vállalására.

10.5.32.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a közlésekben a beszéd szerepét,
- az előadótól elvárható beszédmódot.

Legyen képes

- társaival csoportosan vers és mese mondására,
- közönség előtti versmondásra,
- pontos és tartós memorizálásra,
- a művek lényegének összefoglalására, saját szavaival történő megfogalmazására,
- a beszédgyakorlat keretében tanultak alkalmazására,
- a már ismert szövegekből álló lista készítésére, amelyet a tanév során öt verssel és egy verses mesével kibővít.

10.5.32.3 Tananyag

Elbeszélő költemények, verses mesék, felelgetős (párbeszédés) versek megszólaltatása csoportosan és egyénileg.

10.5.33 Második évfolyam

10.5.33.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a népmesegyűjteményeket, gyűjtőket és földolgozókat,
- a népmese, irodalmi mese, prózai és verses mese fogalmát,
- a műmesék jeles magyar szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- beszéd- és kifejezőképességét (verbális és nonverbális),
- felelősségérzetét a véleményformálásban,
- igazságérzetét, humorérzékét,
- érzékenységét mások sorsa iránt.

Tegye képessé a tanulót

- a beszéd sokszínű eszközeinek használatára előadása során,
- a mimika és a gesztusok természetes és szükséges igénybevételére,
- meselánc mondására.

Ösztönözze a tanulót

- a kiválasztott szövegben megismert eseményekről, szereplőkről kialakított véleményének megfogalmazására,
- versek, mesék olvasására és könyv nélküli elmondására.

10.5.33.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- azokat a módszereket, amelyek segítségével megfejtheti a mesék üzenetét,
- ismerje fel az ismétlődő mesefordulatokat.

Legyen képes

- helyes hangsúlyozással mesemondásra,
- a szöveg váltásokkal, szünetekkel tagolására,
- társai előadásának elemzésére, értelmezésére,
- a szöveglista magyar népmesével történő bővítésére.

10.5.33.3 Tananyag

Magyar népmesék (eredeti és átírt)

Jeles magyar szerzők meséinek feldolgozása

Népi mesemondók és színművészek mesélésének, mesejátékoknak meghallgatása, megnézése és elemzése, megbeszélése

Egy választott mese megtanulása és előadása

10.5.34 Harmadik évfolyam

10.5.34.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- más kultúrák, sorsok, szokások megismerésének lehetőségeit meséken keresztül,
- az egzotikus mesék világát.

Fejlessze a tanuló

- be- és elfogadókészségét ismeretlen és szokatlan dolgok, jelenségek, viselkedésmódok iránt,
- fantáziáját (gondolkodásban, érzelmileg és beszédben egyaránt),
- empátiáját.

Ösztönözze a tanulót

- ismereteinek bővítésére a mesékben megismert kultúrákkal kapcsolatban,
- a választott szövegek aprólékos elemzésére, és ennek segítségével a teljes megértésre a sikeres tolmácsolás érdekében,
- beszédének fejlesztésére, gyakorlásra, kifejezőeszközeinek gazdagítására.

10.5.34.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- az előadás beszédbeli eszközeit (hang, tempó, ritmus, tagolás, nonverbális eszközök),
- az előadó felelősségét a produkció sikerében,
- a kontaktus lehetőségét a hallgatósággal.

Legyen képes

- egzotikus mesék megértésére és megszólaltatására,
- a beszéd magas szintű kifejezőeszközeinek használatára,
- a szöveglista egzotikus mesével történő bővítésére,
- közönség előtti mesemondásra.

10.5.34.3 Tananyag

Távoli népek mesekincse (pl.: Ezeregyéjszaka, Pancsatantra, indián, afrikai mesék)

A tanulók által kiválasztott mese feldolgozása és előadása

10.5.35 Negyedik évfolyam

10.5.35.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- lírai és epikai művek elemzésének menetét,
- a mű és az előadó közötti gondolati és érzelmi kapcsolat megteremtésének útjait.

Fejlessze a tanuló

- gondolkodását,
- érzelmi kifejezésének bátorságát,
- gondolatai, érzelmei, véleménye őszinte, hiteles kifejezésének eszköztárát.

Ösztönözze a tanulót

- mások kifejező eszközeinek megfigyelésére, a követendő példák befogadására,
- az érzelemdús kifejezés érdekében eszköztárának gazdag használata,
- beszéde folyamatos gondozására.

10.5.35.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a lírai és az epikai művek előadásmódja közötti különbségeket,
- a felsorolás, közbevetés és az írásjelek megszólaltatásának módját.

Legyen képes

- az alkatához, személyiségéhez leginkább illő mű és önkifejezési forma megtalálására,
- az élőbeszéd legfontosabb törvényeinek követésére,
- a durva hangsúlyhibák felismerésére és javítására saját és társuk beszédében,
- a szöveglista nyolc új verssel történő bővítésére.

10.5.35.3 Tananyag

Lírai művek elemzése és megszólaltatása a magyar és világirodalomból (dal, elégia, óda, szatíra, tanító költemény)

Elbeszélő művek a magyar és a világirodalomból (verses vagy prózai mesék, mondák, legendák, balladák)

Leíró költemények (táj- és tárgyrajz, életkép, jellemkép)

Legalább három választott mű előadói szintű tolmácsolása (tanulónként)

10.5.36 Ötödik évfolyam

10.5.36.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulót

- a hazai kispróza-irodalom jelentős alkotóival és legalább egy-egy művével.

Fejlessze a tanuló

- szövegelemző képességét,
- a mondatívek törésmentes megszólaltatásának képességét,
- humorérzékét,
- blattolási és hangos olvasási képességét.

Ösztönözze a tanulót

- az írók munkásságának széles körű megismerésére, szabadidejében az olvasásra,
- irodalmi élményeinek, felfedezéseinek megosztására, azok szóbeli megfogalmazására,
- mondanivalója tolmácsolására alkalmas írások megtalálására és bemutatására.

10.5.36.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a hazai kispróza irodalom nagyjait (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) és azok néhány írását,
- a felelősségét humoros művek megszólaltatásakor,
- a nyelvi humort,
- önmagával kapcsolatban a szövegválasztás szempontjait (téma és terjedelem).

Legyen képes

- egy műnek közönség előtti érthető és érdeklődést keltő, emlékezetből való tolmácsolására,
- a lámpaláz kezelésére,
- nyelvünk eső dallamvonalának alkalmazására,
- a témához és a helyzethez alkalmazkodó, színes modulációjú beszédre, olvasásra,
- előadásában a szöveg gondolati, érzelmi tartalmának tolmácsolására,
- a szöveglista bővítésére egy magyar kisprózai művel.

10.5.36.3 Tananyag

A tanulók életkorának és érdeklődésének megfelelő kisprózai művek (Gárdonyi Géza, Móra Ferenc, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Krúdy Gyula, Karinthy Frigyes, Sarkadi Imre, Örkény István, Lázár Ervin) megszólaltatása

10.5.37 Hatodik évfolyam

10.5.37.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a költői-írói szándék személyessé formálásának útját, módját,
- a metaforikus, szimbolikus ábrázolási és kifejezési módokat,
- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- jelentős versmondó-művészeinket és produkcióikat,
- a versek megzenésítésének hazai példáit és szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- eszköztárát, amely a szöveg gondolati és érzelmi tartalmának kifejezéséhez szükséges,
- a beszéd zenei elemei iránti érzékenységet és azok használata iránti igényét (ritmus, dallam),
- önismeretét, kritikai és önkritikai képességét,
- szókincsét szóban és írásban.

Ösztönözze a tanulót

- őszinte önvizsgálatra és kritikára,
- szókincsének gyarapítására,
- verstani ismeretei bővítésére,
- árnyalt kifejezésre tartalmi és formai szempontból egyaránt,
- beszédének folyamatos gondozására.

10.5.37.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a versműsorok szerkesztésének és rendezésének alapszabályait,
- neves prózai és zenés versmondóink produkcióit,
- kommunikációs készségének erőnyeit és hiányosságait,
- az előadói stílusok jegyeit, meghatározóit,
- az előadói magatartás elvárásait,
- saját beszédállapotával kapcsolatos feladatait, gyakorlatokat.

Legyen képes

- versműsorokban, szavalóversenyeken, ünnepi rendezvényeken való szereplésre,
- kulturális rendezvényeken szervezői-rendezői feladat vállalására,
- legalább tíz – különböző stílusú – vers elmondására bármikor,
- saját kommunikációs képességének megfelelő értékelésére,
- társai munkájának megfontolt kritikával történő segítésére,
- a szöveglista bővítésére legalább öt, ünnephez (nemzeti, családi, egyházi) kapcsolódó verssel.

10.5.37.3 Tananyag

Az előadói stílusok jegyei, az előadói magatartás

Neves előadóművészeink

Versműsorok szerkesztésének alapszabályai

Szerkesztett műsor készítése a magyar és világirodalom egyes szám első személyében írt, a tanulók életkorának és beszédképességének (hanggi adottságának, személyiségük érettségének) megfelelő verseiből

10.5.38 Hetedik évfolyam

10.5.38.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- az élőbeszéd, a felolvasás, előadói beszéd, színpadi beszéd különbségeit és követelményeit,
- az előadói beszéd eszközeit, fogásait,
- az alkalmi és szertartásos beszédek típusait és azok szerkesztési szabályait,
- a drámai monológ, monodráma, irodalmi levél fogalmát, szerzőit.

Fejlessze a tanuló

- szövegszerkesztési képességét (fölkészülés, elrendezés, előadás),
- kritikai és önkritikai képességét,
- olvasási (blattolási) készségét.

Ösztönözze a tanulót

- szónoki (előadói) beszédek megismerésére, tanulmányozására, létrehozására és elmondására,
- prózai és verses drámai szövegrészletek (monológok), irodalmi levelek előadására,
- a blattolás gyakorlására.

10.5.38.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a szónoki (előadói) beszéd szerkezetét, nyelvi kifejezési módját, alaptípusait (alkalmi, politikai, szertartás),
- a hatás elérése érdekében alkalmazható beszédtechnikai fordulatokat,
- történelmünk jeles szónokait (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc).
- a szövegválasztás szempontjait,
- az irodalom jeles levelezőit (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine).

Legyen képes

- egy előadói beszéd elmondására,
- szónoki művek megszólaltatására,
- drámai szövegrészletek bemutatására,
- a szöveglista bővítésére legalább három verses vagy prózai monológgal, irodalmi levéllel.

10.5.38.3 Tananyag

A szónoki (előadói) beszéd sajátosságai, előadói beszéd készítése és megszólaltatása, híres beszédek (pl.: Kossuth Lajos, Deák Ferenc) elemzése, ismert szónoki művek megszólaltatása
Drámarészletek, monodramák, verses és prózai irodalmi levelek (pl.: Petőfi Sándor, Arany János, Goethe, Heine) megszólaltatása

10.5.39 Nyolcadik évfolyam

10.5.39.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a szakrális és profán szertartások funkcióját, összetevőit, dramaturgiáját,
- a rítusszínházi műhelyeket, előadásait,
- a szöveg, a zene és a mozgás kapcsolódásának lehetőségeit.

Fejlessze a tanuló

- kezdeményező kedvét és önállóságát a műsorok megalkotásában,
- alkotókedvét,
- az önművelés és önképzés iránti igényét.

Ösztönözze a tanulót

- önálló szertartásjáték készítésére és az abban való részvételre,
- a szertartásszínház hivatásos és alternatív produkcióinak széles körű megismerésére,
- kommunikációs készségeinek gondozására és fejlesztésére.

10.5.39.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- a szertartásszínház dramaturgiáját, szabályait,
- annak hazai és nemzetközi képviselőit, műhelyeit (Somogyi István, Grotowski).

Legyen képes

- dramaturgiai és rendezői ismereteinek alkalmazására,
- szertartásjáték létrehozására vagy abban alkotó közreműködésre,
- véleményének szóbeli vagy írásbeli megfogalmazására,
- beszédének, kifejezőképességének önálló gondozására,
- a szöveglista legalább öt újabb verssel történő bővítésére.

10.5.39.3 Tananyag

Beavatási szertartások, egyházi szertartások, magyar betlehemes játékok

A szertartásjátékok dramaturgiája

A szertartásszínház hazai és nemzetközi képviselői (pl.: Somogyi István, Grotowski)

Szertartásjáték készítése

10.5.40 Kilencedik évfolyam

10.5.40.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a felolvasószínház szabályait, dramaturgiáját,
- a pódiumi játék tartalmi követelményeit, szabályait.

Fejlessze a tanuló

- önállóságát,
- együttműködő készségét,
- kifejezőkedvét és eszköztárát,
- színpadi fegyelmét,
- előadókészségét.

Ösztönözze a tanulót

- művek válogatására, műsorok szerkesztésére,
- hivatásos versmondók, előadóművészek munkásságának megismerésére,
- mondanivalójának egyre árnyaltabb megfogalmazására.

10.5.40.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- az önálló műsor megtervezésével, előkészítésével, szervezésével és rendezésével kapcsolatos teendőket, a munkafolyamatokat,
- a pódiumi játékok fajtáit (ünnepi, előadói, szerzői, megemlékezés, szertartás),
- saját lehetőségeit és korlátait.

Legyen képes

- saját műsor összeállítására és annak megrendezésére,
- a társművészetek kínálta lehetőségek (zene, mozgás, fény) fölhasználására,
- önálló műsorának a próbákig való eljuttatására,
- feladat- és szerepvállalásra társai műsorában,
- a durva hibák fölismerésére és javítására saját és társai beszédében,
- a szöveglista legalább öt újabb szöveggel (bármely műfajban) történő bővítésére.

10.5.40.3 Tananyag

Az önálló műsor – szerkesztett összeállítás szerkesztési elvei, szabályai

Szerkesztett egyéni vagy csoportos műsor előkészítése tanári irányítással

A kritika készítésének szempontjai

10.5.41 Tizedik évfolyam

10.5.41.1 Feladatok

Ismertesse meg a tanulóval

- a próbafolyamat menetét, eseményeit,
- az önképzés, önművelés lehetőségeit és fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- véleményformáló és kritikai készségét,
- színpadi biztonságát és önbizalmát.

Ösztönözze a tanulót

- mondanivalója árnyalt, pontos, gazdag kifejezésére,
- megszerzett pódiumi ismereteinek alkalmazására, bővítésére,
- versmondásra, szerepvállalásra,
- olvasásra és újabb művek megtanulására.

10.5.41.2 Követelmények

A tanuló ismerje

- nyelvünk törvényeit, melyeket az előbeszéd során követnie kell,
- az előadásban a társművészetek szerepét,
- saját erényeit és hiányosságait.

Legyen képes

- egyéniségének, alkatának, életkorának, képességeinek és mondanivalójának kifejezésére alkalmas pódiumműsor létrehozására és bemutatására,
- saját és társai munkájának önálló értékelésére, és bírálatának érthető megfogalmazására,
- önképzésre, kommunikációs készsége fejlesztésére.

10.5.41.3 Tananyag

Az előző évfolyamon – tanári irányítással – előkészített egyéni vagy csoportos pódiumi műsor kidolgozása és bemutatása

Egymás munkájáról kritika készítése szóban és írásban

Művészeti záróvizsgára készülő tanulóknak önálló munka: versek, monológok, prózarészletek felhasználásával szerkesztetlen összeállítás készítése és előadásának begyakorlása, vagy szabadon választott anyagok felhasználásával szerkesztett összeállítás készítése és begyakorlása

10.5.42 Bábjáték tanszak

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok												
	Előképző		Alapfok						Továbbképző				
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	
Főtárgy													
Bábjáték	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	
Kötelező tantárgyak													
Bábmozgatás			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	1	1	1	1
Bábkészítés			0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5					
Beszéd és ének			1	1	1	1	1	1			1	1	
Kötelezően vál. tantárgyak									1	1	1	1	
Összesen	2	2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	

10.5.42.1 A képzés tantárgyai

Bábjáték tanszak

Főtárgy:

- bábjáték (2) + (1-10. évfolyam)

Kötelező tantárgyak:

- bábmozgatás (1-10 évfolyam)
- bábkészítés (1-6 évfolyam)
- beszéd és ének (1-3.évfolyam)

Kötelezően választható tantárgyak:

- bábszínházismeret
- pantomim
- bábszínészet

10.5.42.1.1 A tantárgy tanításának célja:

A tanszak általános céljain és feladatain belül az előkészítő képzés speciális célja, hogy a gyerekek a kisiskoláskori életkori sajátosságoknak megfelelően játékos gyakorlatok keretében sajátítsák el a legalapvetőbb bábos, drámai kifejezésformákat, törekedve ezen belül az expresszív alkotóképesség megőrzésére, illetve fejlesztésére; arra, hogy a tanulók megtapasztalhassák a bábkészítés, a figurateremtés lehetőségeit; a megszemélyesítő, önkifejező játék által fejlődjön manipulációs készségük; bábok mozgatásával, térbe helyezésével fejlődjön mozgáskoordinációjuk, térérzékelő, kommunikációs és kapcsolatteremtő képességük.

Az alapfokú képzés során a növendékek a bábjátékot mint komplex kifejezési formát ismerjék meg – a bábkészítés, a bábmozgatás, a játék stb. szintéziseként. Az 1-2-3. évfolyamokon az egyszerű mozgatási és színpadtechnikai módok megismerése és azok játékos alkalmazása a cél, míg a 4-5-6. évfolyamokon a kísérletező, kutató munka és a nagyobb technikai tudást igénylő, esetleg bemutatóval záródó felkészülés a jellemző.

A tantárgynak a továbbképző évfolyamokon célja és betöltendő feladata, hogy az egyes részterületekre szakosodott növendékek tevékenységének érvényesüléséhez teret adjon, évfolyamonként legalább egy bemutatásra szánt (vizsga-)előadásban összefogja azt, mindezt a jól megalapozott mesterségbeli tudás művészi szint felé közelítésének, a művészi érzékenység és látásmód kialakításának szándékával.

10.5.42.1.2

Követelmények

Az alapfok elvégzését követően a növendékek legyenek képesek:

- tanári/rendezői instrukciók mentén végzett munkára,
- jelenet, vagy jelenetsor gyakorlás útján történő eljátszására és reprodukálására,
- színpadi szituációnak megfelelő improvizációra,
- a partnerekkel való alkotó együttműködésre,
- a bábjáték komplexitásában rejlő lehetőségek felismerésére és alkalmazására,
- felismerni, hogy egy-egy téma milyen báb- és színpadtechnikai keretek között bontható ki leginkább,
- átlátni egy-egy báb- és színpadtechnika alkalmazási lehetőségeinek határait,
- önálló feladatmegoldás esetén megindokolni témaválasztásukat és a technikai megoldás melletti döntésüket, s azt

(tanári segítséggel) a megoldásig végig vezetni.

Ismerjék

- az animáció útján történő kifejezés sajátosságait,
  - a bábjáték kultúrtörténeti szerepét, tradícióit,
  - a bábjátékos tevékenység összetevőit, azok egymásra épülését, alkalmazásait,
  - a bábszínpadi konvenciókat,
  - az alapvető szakkifejezéseket,
  - a főbb báb- és színpadtechnikák elméletét, gyakorlatát.
- A továbbképző elvégzése után a növendékek legyenek képesek – az előbbieken kívül:
- az emberi és technikai tényezők összehangolt alkalmazására,
  - különféle szerepek megformálására,
  - az előadás/próba folyamán szükség szerinti háttérmunkára, munkájuk során a színpad iránti alázatra,
  - a bábjáték alkotófázisaiban való részvételre,
  - elméleti és gyakorlati tudásuk összekapcsolására,
  - egyes színházi stílusnak megfelelő játékmódra.
- Ismerjék – az előbbieken kívül:
- a darab. Szerep- és előadás-elemzés módszereit,
  - a rögzített előadásmód és az improvizációs technika közti különbséget, alkalmazási lehetőségeiket, a különböző

játékstílusokat,

- a társművészetekkel való kapcsolódás lehetőségeit,
- az egyes működési struktúrákat.

10.5.42.2 *Bábmozgatás*

10.5.42.2.1

A tantárgy tanításának célja

Az alapfokú képzés célja, hogy lehetőséget biztosítson a növendékeknek tárgyak, tárgy-bábok és általában a holt anyag mozgás-mozgatás általi „életre keltésének”, valamint a tradicionális bábtechnikák működési elvén készíthető egyszerűbb kivitelezésű bábok

mozgatásának tanulmányozására, továbbá a természetes mozgások (ember, állat növény, természeti jelenség) megfigyelés alapján történő utánzására, a mozgások stilizált vagy realista ábrázolására.

A továbbképző célja és feladata ezen ismeretek elmélyítése, a technikai tudás tökéletesítése. A továbbképzés során a növendékek érdeklődésük és képességeik szerint orientálódhatnak az előadóművészet (bábszínészet), vagy a manuális tevékenységek (báb- és díszletkészítés, tervezés) irányába, de mindkettő esetében alapvető a bábmozgásban való jártasság.

10.5.42.2.2 *Követelmények*

Az alapfok elvégzése után a növendékek legyenek képesek:

- tanári instrukciók mentén végzett munkára,
- bemutatott és/vagy önállóan megtervezett mozdulatsor gyakorlás általi elsajátítására, reprodukálására,
- egyszerű bábmozgatási technikák színpadi tartalomnak megfelelő alkalmazására,
- az ismert bábtechnikák, illetve azok mozzgatási elvének tudatos alkalmazására,
- a megismert mozzgatási technikák improvizáció során történő alkalmazására.

Ismerjék:

a bábmozgatással kapcsolatos alapvető szakkifejezéseket,
az általuk használt bábu felépítését, alkotórészeinek elnevezését.

A tantárgyi program elvégzése után a növendékek legyenek képesek – az előbbieken kívül:
az általuk készített bábu színpadi tartalomnak megfelelő mozzgatására,
bonyolult mozzgatási technikájú bábu működtetésére,
kifejező, karakternek megfelelő bábmozgatásra.

Ismerjék

az egyes bábtechnikák használatára vonatkozó konvenciókat, azok alkalmazását,

- az egyes bábtechnikák lehetséges színpadtechnikai alkalmazását.

Bábkészítés

A tantárgy tanításának célja

A bábkészítés tantárgy a bábjáték főtantárggyal összhangban, a növendékek kézműves előképzettségét, eltérő fejlődési ütemét figyelembe véve kívánja a bábtervezés és a kivitelezés alapismereteit elsajátíttatni. A tantárgy a növendékek fejlődését leginkább az egyre igényesebb kivitelezés, a technológiai megoldások alkalmazása, továbbá a stílusérzék és a globális tervezői látásmód kialakítása terén szolgálja. A tantárgy keltse fel a növendékek figyelmét e sajátos kifejezési forma iránt, nyújtson megfelelő alapot a továbbképző évfolyamok tanulmányaihoz.

Követelmények

Az alapfok elvégzése után a növendékek legyenek képesek:

- térben, arányokban és színekben gondolkodni,
- a különböző bábtechnikák között biztonsággal eligazodni,
- egyes bábtechnikák, technológiák alkalmazási lehetőségét felmérni,
- a szükséges anyagokat, technológiákat alkalmazni,
- a báb működési rendszerét az esztétikai megjelenéssel összhangban elkészíteni,
- a tervezési és kivitelezési munka fázisait megtervezni,
- a színpadtechnikai és bábmozgatási követelményeknek megfelelő, a bábjátékban meghatározott célokat szolgáló bábút készíteni,

- a megfelelő stílusú bábut készíteni, egy adott produkción belül a stílusegységet megtartani,
- az általuk készített bábut a bábjáték során használni,
- az esetleges meghibásodásokat, sérüléseket kijavítani,
- a tanári útmutatásait követni, a csapatmunkához alkalmazkodni,
- saját elképzeléseiket megvalósítani.

Ismerjék

- az alapvető szakkifejezéseket,
  - az egyes bábtechnikák működési elvét,
  - az egyes bábtechnikák elkészítésének egyszerűbb és bonyolultabb változatait,
  - a tervezés és kivitelezés alapvető szempontjait,
  - az alapanyagok fontosabb fizikai-kémiai tulajdonságait,
  - a kivitelezéshez szükséges eszközöket, technikákat,
  - az elkészített bábu alkalmazási lehetőségeit,
  - a baleset-megelőzés, munkavédelem szabályait betartani,
  - az alapanyagok, munkaeszközök tárolásának rendjét.

Beszéd és ének

A tantárgy tanításának célja:

- hozzásegíteni a növendékeket beszédük oldottá, természetessé válásához és maradásához, az adottságaiknak és a képességeiknek megfelelően – dramatikus és színpadi munkájukban egyaránt – könnyen érthetővé és élvezhetővé fejlesztéséhez,
- olyan zenei képzést nyújtani, amely az évek során a növendéket képessé teszi maradandó zenei értékek befogadására reprodukálására, illetve ezen zenei megnyilvánulási formák újrafogalmazásával kreatív zenei tevékenységek folytatására.

Követelmények

A tantárgyi program elvégzése után a növendékek legyenek képesek

Beszéd

- hallás alapján felismerni a követendő és az elvetendő beszédpéldát,
- a durva légzéstechnikai, hangadási és artikulációs hibák felismerésére mások és a saját beszédükben.

Ének

- tisztán énekelni egyénileg és csoportosan,
- rövidebb zenei részletek hallás után való visszaéneklésére,
- egyenletes lüktetés mellett kísérettel való éneklésre,
- rövid zenei részletre mozgáskompozíció rögtönzésére,
- kötött verses szövegre egyszerű, kis ambitusú dallam létrehozására.

A tantárgyi program elvégzése után a növendékek ismerjék

Beszéd

- a lazító- és koncentrációs játékokat, gyakorlatokat,
- légző-, hang-, és artikulációs játékokat hangokkal, mechanikusan sorolható szavakkal,
- a fejlesztő és kondicionáló beszédtechnikai játékokat, gyakorlatokat.

Ének

- a karácsonyi és húsvéti ünnepkör szokásdallamait.

Bábszínházismeret

A tantárgy tanításának célja

- minél több élő és felvett bábszínházi, színházi előadás megtekintése,
- a növendékek bábszínházzal, színházzal és drámával kapcsolatos fogalmi készletének, aktív szókincsének bővítése.

A tanszak általános célkitűzéseinek szellemében a tantárgy teremtsen lehetőséget arra, hogy a növendékek felkészült nézőkké, tudatos bábjátékosokká váljanak.

Követelmény

Az alapfok elvégzése után a növendékek legyenek képesek:

- annak felismerésére, hogy saját befogadói élményeiket milyen színházi hatások befolyásolják,
- a bábszínházi előadással kapcsolatos élményeiket, véleményüket világosan, érvekre támaszkodva megfogalmazni,
- a megismert fogalmi készlet alapján egy-egy bábszínházi előadás legfontosabb sajátosságainak, jellegzetességeinek megfogalmazására,
- a mások által készített előadások tanulságait saját tevékenységükre is adaptálni,
- a saját csoportjuk által létrehozott előadások sajátosságainak leírására,
- az előadás készítése közben felmerült problémákat összefüggésbe hozni a báb-színházi előadás általános problémáival.

Ismerjék

- a bábművészet megközelítésére alkalmas fogalmi készlet legfontosabb elemeit,
- azt az alkotói folyamatot, ahogyan egy-egy értékes előadás létrejön,
- a legfontosabb „bábszínházi mesterségeket”,
- az előadás különböző közreműködőinek szerepét, részvételi módját az alkotói folyamatban,
- a bábszínházi előadás legfontosabb alkotórészeit,
- azt, hogy tevékenységüknek hol a helye, továbbá mi a szerepe az egész előadás hatásmechanizmusában.

A továbbképző elvégzése után a növendékek legyenek képesek az előbbieken kívül

- felismerni egy-egy bábszínházi előadás meghatározó alkotóelemeit, ezek sajátosságait, felhasználási, kapcsolódási módját,
- a bábszínházi előadást a benne érvényesülő konvenciórendszer szerint vizsgálni, értékelni,
- a megismert fogalmi készletet saját csoportjuk színházi tevékenységére is alkalmazni, azaz a saját munkájuk során felmerülő problémákra elméletileg is reflektálni,
- egy-egy bábszínházi előadás átfogó értékelésére, eljutni az előadás jellemzőinek leírásától, összetevőinek elemzésétől a színházi „műalkotás értelmezéséig.

Ismerjék az előbbieken kívül

- a bábművészet legfontosabb kifejezőeszközeit,
- a műfaji, stiláris, illetve formai konvenciórendszereknek a legfontosabb sajátosságait, felhasználási lehetőségeit,
- a konkrét előadások elemzésében, értelmezésében felhasznált fogalmakat, azok meghatározásait, kapcsolódásukat, továbbá helyüket, szerepüket a különféle bábszínházi konvenciórendszerekben, illetve más művészeti, irodalmi, esztétikai fogalmakkal való összefüggéseiket,
- az előadás alkotóelemeinek hatásmechanizmusait.

Pantomim

A tantárgy tanításának célja

- a pantomimtechnika mozgásművészeti értékű elsajátítására a mozgásszínházi, akrobatikus és kiegészítő mozgástechnikai elemek közel azonos szintű ismerete mellett,
- a megjelenítés előtérbe helyezése a lejelzéssel, illusztrációval szemben, a hiteles belső játék szervezése a pontos, kifejező testtechnikai jelenléttel,
- a tárgy alkalmazhatóságának, lehetőségeinek ismeretéből adódó feladatok pontosítása, a képzési anyag nyújtotta megjelenítő képesség megteremtése és felmutatása.

Követelmények

A továbbképző elvégzése után a növendékek legyenek képesek

- a pantomimes testtechnika tudatos alkalmazására,
- egy adott dráma arra alkalmas részletének pantomimes eszközökkel történő megoldására
- karakterábrázolásra a pantomim eszközeivel,
- bármely témában való rögtönzésre,
- szuggesztív előadasmódra az üres térben,
- adott téma lényegi pontjainak kiemelésére, valamint motívumba sűrítése,
- pantomim és egyéb mozgásművészeti előadások elemző értékelésére,
- a pantomim technikai kelléktárának egyéni módon valóinterpretálására, a csönd, illetve a zene adta lehetőségek figyelembevételével.

Ismerjék

- az alapvető pantomimes és mozgásművészeti szakkifejezéseket,
- a pantomim testtechnikai rendszerét és technikai kelléktárát,
- egy adott téma pantomimben való feldolgozásának kritériumait és módszerét,
- a pantomim előadóművészet működésének mozgástechnikai, térbeli és dramaturgiai elemeit, illetve feltételeit,
- a pantomim kialakulása és fejlődése szempontjából meghatározó színháztörténeti korszakokat,
- a pantomim és más mozgásművészeti ágak kapcsolatát,
- a pantomim mint képzési terület szerepét a színházi munkában.

10.6 ZENEMŰVÉSZETI ÁG

10.6.1 AZ ALAPFOKÚ ZENEMŰVÉSZETI OKTATÁS CÉLRENDSZERE ÉS FUNKCIÓI

Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony növendékek képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását.

A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket.

Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység - nyitottság, igényesség, fogékonyság - alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

10.6.2 A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

A műveltség megalapozása és fejlesztése.

A zenei képességek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység kialakítása).

A zenei olvasás és írás alapfokot meghaladó készségének megalapozása és kifejlesztése.

A technikai készség, az improvizációs készség és képesség, az alkotó magatartás, a kreativitás kialakítása.

Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség átadása.

A zenei műszavak és jelentésük megismertetése.

A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.

A főbb zenei stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.

A kortárs zene befogadására nevelés.

A tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.

Az értékes zene megszerettetése. A növendékek zenei ízlésének formálása.

A tanulók életkorának megfelelő zenei tárgyú könyvek, ismeretterjesztő művek olvasására való ösztönzés. A társművészetek iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti nyitottság kialakítása.

A zenei élet eseményei iránti érdeklődés felkeltése, illetve részvétel a zenei életben.

Tehetséggondozás.

A zenei pályát választó növendékek felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

A növendékek rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.

A tanuló aktív társas muzsikálásra nevelése.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

Az amatőr zenekarokban, kamaraegyüttesekben, kórusban történő aktív részvételre való előkészítés, ösztönzés.

Cserekapcsolatok létesítése hazai és - lehetőség szerint - külföldi zeneoktatási intézményekkel.

Közreműködés az egyéb intézmények kulturális rendezvényein.

10.6.3 A KÉPÉS STRUKTÚRÁJA, ÓRATERVE

10.6.3.1 Főtárgyak: hangszeres tanszakok

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	1.	2.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tárgy vagy	2	2	2	2	2	2						
Kötelezően vál.tárgy							2	2	2	2	2	2
Összesen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

10.6.3.1.1 Zongora:

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton.

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.2 hegedű

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton.

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.3 trombita

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton.

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.4 klarinét

képzési idő: 10 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 4 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 7 évfolyam

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, az utolsó évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 4. évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.5 kürt

képzési idő: 10 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 4 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 7 évfolyam

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, az utolsó évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5. évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.6 szaxofon

képzési idő: 8 év

„A” tagozaton: 2 + 6 évfolyam

„B” tagozaton: (3) + 5 évfolyam

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a „B” tagozat 5.évfolyamától zongora

Kötelezően választható tárgy: 5. évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.7 furulya

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.8 fuvola

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.9 gitár

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zene-történet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.10 *hárfa*

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.11 *gordonka*

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.12 *cimbalom*

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.13 *ütő*

képzési idő: 12 év

„A” tagozaton: 2 előképző + 6 alapfok + 4 továbbképző

„B” tagozaton: (3) + 9 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc/hét a 4. évfolyam végéig az „A” tagozaton, a 10. évfolyam végéig a „B” tagozaton .

zongora: 1x30perc/hét B tagozat 5. évfolyamtól

Kötelezően választható tárgy: 5-6 évfolyamon elméleti: zenetörténet-zeneirodalom, gyakorlati: zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.14 *magánének*

képzési idő: 7 év

„A” tagozaton: 1 előképző + 6 alapfok

„B” tagozaton: (2) + 5 évfolyam.

Kötelező tárgy: szolfézs 2x45 perc az „A” tagozaton, a „B” tagozat 2-6 évfolyamán zongora

Kötelezően választható tárgy: elméleti: zenetörténet-zeneirodalom,

gyakorlati: beszédgyakorlat, zongora, zenekar, kamarazene, második hangszer

10.6.3.1.15 *Szolfézs főtárgy*

Képzési idő: 8 év (4 alapfok + 4 továbbképző)

Kötelező tárgy: zongora (1x45 perc/hét minimum)

Kötelezően választható tárgy: (minimum 1x 45 perc/hét)

Elmélet: zeneirodalom-zenetörténet

Gyakorlati: második hangszer, kamarazene, zenekar

10.6.3.2 A tanítási órák számára és képzési idejére vonatkozó rendelkezések

„A” és „B” tagozat, 2 + 10 évfolyamos (hosszú) tanszakok

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc egyéni, vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció ideje:

„A” tagozaton (minimum)

1.évfolyamig 5 perc

2-3 évfolyamon 10 perc

4.évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)

1-2.évfolyamon 10 perc

3-4.évfolyamon 15 perc

5.évfolyamtól 20 perc

Kötelező tárgy:

A képzési idő minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 4.évfolyam végéig

„B” tagozaton a 10.évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5-6.évfolyamon

elmélet: minimum 1x45 perc

Választható tárgy:

Az előképző 1.évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

elmélet: minimum 1x45 perc

gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos: 2x45 perc

Kamarazene:

minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően: 2-8 fő, maximum 15 fő

Zenekar, kórus:

minimum 2x45 perc

Kötelező zongora:

minimum 1x30 perc

„A” és „B” tagozat, rövid tanszakok

A tanítási órák (foglalkozások) száma és azok képzési ideje egyheti időtartamra értendő.

Főtárgy:

„A” tagozaton minimum 2x30 perc egyéni, vagy minimum 2x45 perc (csoportos)

„B” tagozaton minimum 2x45 perc

A korrepetíció ideje:

„A” tagozaton (minimum)

1.évfolyamig 5 perc

2. évfolyamon 10 perc

3.évfolyamtól 15 perc

„B” tagozaton (minimum)

1.évfolyamon 10 perc

2.évfolyamon 15 perc

3.évfolyamtól 20 perc

Magánének tanszakon:

„A” tagozaton minimum 20 perc

„B” tagozaton minimum 30 perc

Kötelező tárgy:

A képzési idő minimum 2x45 perc

„A” tagozaton a 4.évfolyam végéig

„B” tagozaton az utolsó évfolyam végéig

Kötelezően választható tárgy:

„A” tagozaton az 5.évfolyamon

elmélet: minimum 1x45 perc

gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Választható tárgy:

Az előképző 1.évfolyamától 1 vagy 2 foglalkozás

„B” tagozaton

elmélet: minimum 1x45 perc

gyakorlat: minimum 1x45 perc (csoportos), vagy minimum 1x30 perc (egyéni)

Hangszeres előkészítő:

egyéni: 2x30 perc

csoportos:2x45 perc

Kamarazene:

minimum 1x45 perc

A kamarazene csoportlétszáma a műfajnak megfelelően:2-8fő, maximum 15 fő

Zenekar, kórus:

minimum 2x45 perc

Kötelező zongora:

minimum 1x30 perc

A zeneoktatás kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével a növendék más művészeti ág képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok központilag meghatározott tanítási óráin részt vehet.

Főtárgy: Hangszeres tanszakok

Korrepetíció: a hangszeres és magánének főtárgyhoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Kötelező tárgy: szolfézs

zongora (az adott tanszakok óratervében jelölteknek megfelelően)

Kötelezően választható tárgyak:

Elmélet: szolfézs, zeneirodalom

Gyakorlat: zongora, zenekar

Választható tárgyak: szolfézs, zongora, zenekar.

10.7 JAZZ-ZENE TANSZAK

10.7.1 Jazz-zongora szak

Óraterv

Tantárgy		Évfolyam			
		1.	2.	3.	4.
Főtárgy	Jazz-zongora	2	2	2	2
	Klasszikus főtárgy	1	1		
Kötelező tárgy	szolfézs	2	2	-	-
	szolfézs-elmélet	-	-	2	2
	jazzirodalom	1	1	-	-
	zenekari gyakorlat	-	-	2	2
Kötelező órák összesen		6	6	6	6

Jazz-zongora:

Képzési idő: 4 év

Jazz-zongora főtárgy: valamennyi évfolyamban heti kétszer minimum 45 perc

Klasszikus főtárgy: valamennyi évfolyamban heti egyszer 45 perc, a 3. és 4. évfolyamban szabadon választható

Szolfézs és szolfézs-elmélet: kötelező, heti egyszer 45 perces csoportos óra

Jazzirodalom: kötelező, heti egyszer 45 perces csoportos óra

Zenekari gyakorlat (duó-, trió-játék): kötelező, heti egyszer 45 perces csoportos óra, összehívható heti egyszer 90 perces órává.

10.7.1.1 A jazz-zongora tanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a növendékekkel

- a jazz-zongorázás főbb stílusait, kiemelkedő muzsikusait,
- a jazzimprovizáció kialakulását, fejlődését, fontosabb technikáit.

Alakítson ki

- a testarányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független, rugalmas játszóapparátust,
- kiegyenlített játéktechnikát, differenciált billentést.

Tegye képessé a növendékeket arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- elsajátítsa a jazz-zongorajáték alapelemeit
- elsajátítsa a jazz-zongorázás főbb játékformáit,
- elsajátítsa és a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni tudja a különböző billentésmódokat, valamint megfelelően használni tudja a zongorapedálokat,
- együttes játékban alkalmazkodni tudjon az adott darab és a zenekar stílusához.

Fejlessze a növendékek

- általános muzikalitását és improvizációs készségét,
- hallását transzkripció és egyéb gyakorlatokkal,
- metrum-, ritmus- és lüktetés-érzékét, egyenletes tempótartását,
- transzponálási készségét.
- Követelmények a jazzoktatási program elvégzése után
- A növendék
- rendelkezzen megfelelő repertoárral, mintegy 15-20 jazz standard játéka kívülről, rögtönzéssel,
- ismerje a II-IV-I-es funkciós-improvizációs séma főbb formáit, s tudjon ezekre rögtönözni,
- ismerje a gyakoribb blues-sémákat, az összetettebb blues harmonizációkat, a tudjon ezekre rögtönözni,
- ismerje a jazz akkordkészletét, jellegzetes harmónia fordulatait, turnback sémáit, akkordfordítási és akkordkötési technikáját,
- stíluskorszakok szerint is ismerjen néhány gyakoribb dallami pattern-t, tudja transzponálni ezeket, s legyen képes különböző harmonizációkban, különböző tempójú rögtönzésekben ezeket alkalmazni,
- rendelkezzen megfelelő harmónia improvizációs technikával, tudjon harmóniasorokra jazzes motívumokat rögtönözni, s ezekkel improvizatív formában építkezni,
- ismerje és a gyakorlatban is tudja alkalmazni a jazz főbb játéktílusait,
- rendelkezzen megfelelő kísérő technikával, tudjon kísérni hangszeres vagy énekes szólistát,
- legyen képes zenekari játékba beilleszkedni,
- tudjon transzkripciókat készíteni, vagyis kiemelkedő muzikusok improvizációinak egyszerűbb részleteit lejegyezni, ezeket elemezni és az eredeti változat magno felvételével unisono eljátszani.

10.7.1.2 Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A NAMI, mint alapfokú művészetoktatási intézmény felsőbb – magasabb évfolyamára az léphet, aki(k) az évfolyamára megállapított tantervi követelményeknek eleget tett, arról bizonyítványt kapott, és tanulmányait folytatni kívánja..

Ennek alapját képezi a Művelődési és Közoktatási Minisztérium által kiadott „Az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja”, melyet a Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete alapvetően elfogadott, de tapasztalatai és más iskolákkal folytatott egyeztetései révén a helyi nevelési értékeke és eszközök figyelembevételével határozott meg magának.

10.7.1.3 Az iskolai beszámoltatás, az ismeretek számonkérésének követelményei és formái, a tanuló szorgalma és teljesítménye értékelésének, minősítésének formája.

A tantervi anyag elvégzésének, a személyi fejlődés egyéni útjának értékelésére változatos módon kerülhet sor. Ezek formái a következők:

Tanzaki meghallgatás, ún. csoportos hangverseny (tanárok és akár szülők részvételével)

Vizsga (zártkörű beszámoló- elsősorban a B tagozatos növendékeknek)

Vizsgakoncert (nyilvános szereplés, érdeklődők bevonásával is – többnyire ünnepkörhöz kapcsolódva).

Ezt kiegészítik a településen gyakori családi koncertek, ünnepvárók, felkérések, a helyi általános iskola szereplési lehetőségei, és az év végi összművészeti gálaműsor.

10.7.1.4 A tanulók értékelésének formái és tartalma

- írásbeli
- szóbeli.

Az írásbeli értékelés fajtái:

- szöveges az előképzőben, a táncművészet, képző-és iparművészet és a szín- és bábjáték alapfokon és továbbképzőben

tanulmányi előmenetele

kiválóan megfelelt
jól megfelelt
megfelelt
nem felelt meg

szorgalma

példás
jó
változó
hanyag

- 1-5 skálájú érdemjeggyel a zeneművészet alapfokon

tanulmányi előmenetele

5 jeles
4 jó
3 közepes
2 elégséges
1 elégtelen

szorgalma

5 példás
4 jó
3 változó
2 hanyag

Az értékelés alapja és fokmérője: az alapfokú művészetoktatás követelményeinek teljesítése, illetve értékeljük a növendék hozzáállását, azaz szorgalmát az iskolai tevékenysége során.

10.7.1.5 Az értékelés gyakorisága:

szóbeli: folyamatosan a tanév során,

írásbeli: havonta, félévkor, év végén.

10.7.1.6 A mérés

A tanulási eredmények értékelésének 3 típusa közül (diagnosztikus, formatív, szummatív) intézményünkben a formatív a produkciók minőségének folyamatos visszajelzése mellett a szummatív értékelés fog dominálni, melynek célja egy hosszabb tanulási szakasz eredményeinek megállapítása. Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja a teljesítendő, elvárható követelményeknek a tudását az alapfok és a továbbképző évfolyam befejezésére írja elő a tanulóktól, ezzel lehetőséget kíván adni a tudásuk elmélyítéséhez, az egyéni fejlődési különbségek, a gyorsabb vagy lassúbb tanulási tempó figyelembevételéhez.

10.7.1.7 Művészeti alap-, és záróvizsga

A 32/2005. (XII.22.) OM rendeletben foglaltaknak megfelelően, valamint a 27/1998. (VI.10) MKM rendeletben meghatározottak szerint a továbbképző osztályba való továbblépéshez művészeti alapvizsgát kell tenni a 2004/2005ben tanulmányaikat kezdő növendékeknek. Ezt a szülő írásban kéri, melynek határideje 30 nappal a tanév elején az éves munkatervben meghatározott vizsgaidőszak előtt van.

Az iskola vezetése a vizsgázói létszámától függően dönt a lebonyolítás rendjéről, helyéről, módjáról, és ezt évenként rögzíti az éves munkatervben.

Felmentés vagy tanszaki évfolyamkülönbségek miatt a főtárgyi és melléktárgyi osztályba sorolás eltérhet egymástól. Ilyenkor a főtárgyi osztályt kell figyelembe venni.

10.7.1.8 Javítóvizsga

Főtárgyból és kötelező tantárgyból a tanév végén kapott elégtelen osztályzat esetén a tanuló augusztus 25. és szeptember 15. között javító vizsgát tehet. Ennek pontos napját az igazgató határozza meg, s ezt kiteszi a faliújságra.

A vizsgáról a szülőt értesíteni kell.

A javítóvizsgát bizottság előtt kell lefolytatni, melynek elnöke az igazgató.

Eredményét a főtárgy tanár vezeti be a törzslapra és bizonyítványba .

A javító vizsga nem nyilvános, és nem ismételhető meg.

10.7.1.9 Összevont beszámoló

Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár és vezetői együttes javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából összevont beszámolót tegyen.

A beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani.

A kötelező tantárgynál a magasabb osztály követelményei alapján kell az osztályzatot megállapítani.

Összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidejűleg, vagy az igazgató által meghatározott időben lehet tartani.

10.7.1.10 Osztályfolytatás

Az a tanuló, aki a főtárgyra előírt anyagot és követelményeket önhibáján kívül (pl. betegség, közismereti iskolai tanulmányok) nem tudja teljesíteni, kérheti az igazgatótól, hogy tanulmányait a következő tanévben az előző tanévi osztálybesorolásában folytathassa. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A törzslapra és a bizonyítványba fenti tényt kell bejegyezni:

„No= nem osztályozható, engedély alapján osztályát folytathatja. Ugyancsak No bejegyzést kell alkalmazni, ha a tanuló igazolt mulasztása meghaladja az éves óraszám 33 %-át, és az igazgató engedélyével beszámolót tesz.

Valamennyi, a hagyományostól eltérő beszámoló, vizsga letételéhez a szülő írásbeli kérelmet nyújt be, melynek határideje a vizsgák időpontját megelőző 30. nap.

11 A TANKÖNYVEK ÉS SEGÉDLETEK KIVÁLASZTÁSÁNAK ELVEI

A tankönyvek és tanulmányi segédletek kiválasztásának rendjét és legfontosabb elveit az intézmény Szervezeti és működési szabályzata tartalmazza.

Az oktatásban, képzésben használatos tankönyvek, munkafüzetek, kották, hangzó anyagok kiválasztásakor az évenként megjelenő hivatalos tankönyvjegyzéket és ms iskolák gyakorlati tapasztalatait kell alapul venni.

A tankönyvjegyzékből a helyi tanterv alapján a szakmai munkaközösségek (tanszakok) konszenzus alapján választják ki a megrendelésre kerülő tankönyveket. Az iskola által használt tankönyvek, segédletek jegyzékét és azok árát a jogszabályi előírásoknak megfelelően az érdekeltek tudomására kell hozni. Értelemszerűen a művészeti tanszakok és a kiscsoportos és egyéni fejlesztés miatt a NAMI nem folytat központi beszerzést és értékesítést. A könyvtár kölcsönzési lehetőségei segítséget nyújtanak ehhez.

12 ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

1. A Pedagógiai Program jelen módosítása 2008. szeptember 01-től lép életbe, ezzel egyidejűleg az intézmény előző Pedagógiai Programja hatályát veszti.
2. A program tervezett felülvizsgálata ideje 2011. szeptember, illetve ha jogszabályi változás a módosítást kötelezővé teszi.
3. A bevezetése valamennyi évfolyamon egyszerre történik.
4. A szülői képviselő révén a szülői közösség egyetértési jogával élhet.
5. Jelen Pedagógiai program életbelépéséhez a tantestület elfogadó határozata és a fenntartó jóváhagyása szükséges.
6. A pedagógiai program hivatali időben megtekinthető a NAMI irodájában, a Nagykovácsi Öregiskola könyvtárában, valamint az iskola honlapján.

Gáspár Kornélia
igazgató

Wambach Krisztina
nevelőtestület képviselője

Nagykovácsi, 2008. június 16.

NYILATKOZAT

A Szülői Fórum képviselője nyilatkozik arról, hogy a Pedagógiai Program módosításának elfogadása előtt a jogszabályban meghatározottak szerint véleményezési jogukat gyakorolhattuk.

A Szülői Fórum a módosítási javaslatot előzetesen megismerhette, s jelen formájában és tartalmával azzal egyetért.

Nagykovácsi, 2008. 06. 19.

Szülői Fórum képviselője

NYILATKOZAT

A Nagykovácsi Zenei Alapítvány (2094 Nagykovácsi, Virágos sétány 68.), - mint a Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola (NAMI) fenntartója – kuratóriuma, a Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola 2008.június 16-án a nevelőtestület által elfogadott Pedagógiai Programját a június 19-ei rendkívüli kuratóriumi ülésén jóváhagyta.

A kuratóriumi ülés jegyzőkönyvében szereplő határozat száma: /2008/NZA

Gát Anna
kuratóriumi elnök

Nagykovácsi, 2008.június 20.

NYILATKOZAT

A Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola nevelőtestülete 2008. június 16-án, tanévzáró értekezletén megismerte, megvitatta és egyhangú szavazással egyetértését fejezte ki a Nagykovácsi Alapfokú Művészeti Iskola Pedagógiai Programjának módosításáról.

Az értekezleten készült jegyzőkönyv kivonataként nyilatkozunk, hogy a határozatot a nevelőtestület a Pedagógiai program elfogadásáról megszavazta tartózkodás és ellenszavazat nélkül.

Melléklet: jelenléti ív!

Gáspár Kornélia
igazgató

Wambach Krisztina
nevelőtestület képviselője

Nagykovácsi, 2008. június 17.